

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI ČSL. V PRAZE

Ročník IV.

Cíllo 1.

Dr. Jos. V. Šimák:

Počátky erbu Třmene.

(Několik poznámek.)

R od tento, nosící zlatý třmen v modrém poli za znamení erbovní, trval ještě koncem XVIII. věku, ano snad, odloživ přídomek, žije ještě dosud, aspoň v jediné větvi Rašinů, mezi námi. Náleží, jak již se lze dočísti u Paprockého, mezi nejstarší v Čechách i na Moravě, a kvetl, jako kolik jiných, mocně již v době knížecí, ale bohatou úrodou svých potomků se příliš rozdrobil a schudl, takže mizel brzy ve stavu vládyčím.

Kolébku jejich lze hledati v kraji Hradeckém; domnívám se, že k jejich štítu náleží již biskup pražský Jan I. (1134—1139), jehož dar klášteru Strahovskému — Lochenice, Skalice, Lužany, Černútky, Rašín, Třebouševes, Hořice, Hradiště, Chodovice, Janišovice, Neděliště, celé neb části, v nichž některých erb třmene ještě ve XIV. věku měl své dědiny — ležící téměř uprostřed sídelního území těchto rodin — svědčí dojista o znamenitém majetku. Arci příslušnost Janova k tomuto rodu jest pouhou hypothézou, ježto z jeho doby se vůbec nedostává rodopisných dat.

Objevují se hojněji až ve XIV. století, bohužel v době, kdy rod byl již silně rozvětven, a tak přes poměrné bohatství zpráv nestačí látka k poznání vzájemné souvislosti. Ani úsilná práce Aug. Sedláčka (Hrady II., Vřešťov, Krčín; V. Ryzmburk, Vizmburk, Skalice, Adrspach, Starkov) neměla výsledků; bylo nutno se spokojiti pouze zjištěním fakt, nikoli jejich spojením v rodokmen.

V rodopise mohou, rozumí se, mluviti pouze fakta doložená. Kde se jich nedostává, trvá sebe zdařilejší kombinace pouhou domněnkou, kombinovati pak nelze, jen, jest-li podstatný základ. Vyšel jsem zdola, od fakt zjištěných a postupoval retrospektivně; probral všecko, co víme o které osobě, a hleděl podle těchto vztahů pro ni nalézti místo u vývodu. Hlavním vodítkem mi byla držba půdy: následují-li po sobě v držení téhož místa osoby téhož přídomku, jest-li proto rozděleno mezi více osob území, které před tím držela osoba jediná, lze souditi o příbuzenství. Týž stálý přídomek prokazuje i společný původ, ač nikoli vždy, ježto hodnota jmen je ve XIV. stol. měnlivá; táz osoba v rozl. době může mít i příjmení osobní i přídomek dočasný jiný, podle majetku, ježž právě má. Příbuzenství jisté jsem vyznačil čarami silnými, domýšlené (může být i omylné) přetržitými.

Proto se Sedláček i v Ottově Slovníku naučném (heslo: z Rýzmburka) i v Heraldice str. 216 omezil na kratičká pojednání. — Shledávaje základy místopisných poměrů v severových. Čechách, byl jsem nucen se probrati znova touto spletí genealogickou a jda za Sedláčkem,^{*)} připadl jsem na některé opravy a doplňky, jež snad nebudou neužitečny, i když tu tam ostanou pouhou konjekturou.

*

Hermen. Jireček ve Slovan. právě II. 69. položil do krajiny, kde potom Třmen přebývá, rod Načeraticů, jak míní, za jichž členy pokládá bratří *Bohuše Bradatého* (1169—1189) od r. 1183 kastelána v Kladsku, *Ratibora* (1169—1189), *Lutobora* (1180—1189), *Heřmana* (1189), *Unku* (1189), příbuzného (1180) *Dobromysla*. Jest ovšem shodou sotva náhodnou, že se na Úpě v samém sousedství shledávají osady Bohušín, Litoboř, Ratibořice a níž u vtoku do Labe Heřmanice.

Ovšem nejsou tito bratří Načeratici, neboť není prokázáno, že Bohuše Bradatý jest Bohuš synem Smilovým, a tento Smil Smilem bratrem Načeratovým, a okolnost, že Načeratici měli Náchod, nijak nerozhoduje. Ale nelze tuto rodinu mít ani za předky Třmene (byť neznáme jejího erbu); ježto jednak jejich jména krom prvního, nijak příznačného, se u Skalických *nikde* neobjevují (arci »Licek« lze vyložiti zkratkou z Litobora), jednak tito bratří vystupují jako svědci vesměs v listinách týkajících se kláštera Plaského a rádu Johanitů (pouze Bohuše i jinde), tedy v krajině daleko vzdálené. Do Čech severovýchodních se dostali patrně jen úřadem Bohušovým; Ratibor byl snad r. 1183 kastelánem v Netolicích, Lutobor v. Boleslaví. (Friedrich, Codex I. 218, 264, 270, 271, 274, 280, 286, 294, 297, 419, 425, 443).

*

Za prvního známého praoce všech erbu Třmene lze mítí *Rubína*, jenž svědčí r. 1225 v Hradci Králové na listině Přemysla I. bratřím Petru a Benedovi, poté r. 1228, 7. list. při králově daru klášteru Oslavanskému na Moravě; tu a pak r. 1238 na listině Václava I. témuž klášteru jest královským prokurátorem; l. 1240—47 pěstuje úřad sudiho, poté vladaře cídy brněnské; r. 1252 (ač-li jest doklad spolehliv) již je hodnosti své sproštěn, a snad nebožtík.¹⁾

^{*)} Děkuji Čes. ústavu historickému za všecku laskavou pomoc a dovolení užiti Sedláčkových materiálů.

¹⁾ Friedrich, Codex dipl. II. str. 272: 1225, Ruben; str. 318: 1228 Theodoricus, Rubinus, Chreno, procuratores regis; Erben, Regesta I. 433: 1238, Rubinus procurator regis, str. 470: 1240, srpen, Rubinus judex brunensis; str. 470: 1240, 7. pros., Rubinus villicus; str. 530: 1245, č. Rubinus judex brunensis; str. 605: 1252, 4. pros., »antecessores nostri, dominus videlicet Rubin«.

Pravda, není prokázáno souvislosti tohoto Rubína s rodem následujícím a mohla by se namítati vzdálenost a úřad na Moravě; což však, tuším, příliš nepřekáží, a jméno toto, jinak vzácné, jest právě erbu Třmene takořka příznačno.

Na listině z r. 1247 v Brně svědčí i *Petr »avunculus Rubini¹⁾«*, tedy buď ujec, buď vůbec příbuzný Rubínův, a ten je snad, jako Petr ze Skalice, syn Sezemův²⁾ a bratr Rubína jiného asi r. 1255.

Sezema není jinak znám. Není jím Sezema z Dolan, jak omylem udává rejstřík v Regestech, ani Sezema, bratr Milotův, s nímž obdržel r. 1227 zboží Chocenské odkazem Kojaty Hrabišice,³⁾ a sotva jest jím Sezema, svědčící 11. května 1228 v slezské Rokytnici při daru knížete Soběslava Děpoltice, knížete z Čech vyhnaného, klášteru v Lubuši.⁴⁾

Petr syn Sezemův se píše první, pokud víme, ze *Skalice* a žil asi v letech 1238–1255. Manželka jeho neznámého jména i rodu, měla po rodičích újezd Olešnický u Hostiného, jejž prodala Zbraslavu synu Vchynovu, nejv. číšníku.⁵⁾

Podruhé se objevuje jméno Petrovo (ale bez přídomku) v zápisu Polického kláštera asi ok. r. 1255, kdež mnisi vypisují hranice svého újezdu, že od vtoku potoka Dřevíče do Medhuje po potok Vlásinný mezuje s p. Petrem, od Vlásinného po potok Dobrohošť s panem Rubinem. — Ani tu není řečeno, že tito dva jsou bratří a ze Skalice, ale věc prokazují místní poměry; celé území mezi Úpou a Medhuší náleží potom Skalickým; nad to víme ještě o třetím bratru, jenž drží území, označené v zápisu polickém jako vlastnictví Petrovo.

¹⁾ Tamže I. 554.

²⁾ Emler, Regesta II., 34.: d. Petri, filii Zezeme.

³⁾ Jak se domníval Sedláček v Hradech II., 124., a já po něm přejal (Hrady Zebín a Vyschonis r. 1289 v Čes. Čas. Histor. XXIII. (1917) str. 391—399), stotožňuje pak Petra s Petráňem (tak) Zebínským, o němž mluví t. řeč. Dalimil. Přihodil se tu však omyl, a dokonce dvojí, neboť Sedláček přehlédhl, že tvar Petráň jest jen v jediném, a to pozdním rukopise, kdežto starší mají Petrám i Beltrám, což vede k původnímu »Bertrand« a nikoli »Petr«. Snadno vysvětlíme, jak došlo k omylu. Hned vedle Peltrama mluví Dalimil o Tasu Vízmburském, ze sousedství na Úpě, a nad to Sedláček nalezl na pečeti Rubína ze Žampachu na Starkově erb trubky; i zavíral z toho, že se Žampachové přistěhovali do krajiny orlické z Úpksa a že tedy Petr je snad jejich práotec. Ušlo Sedláčkovi (což až potom opravil), že tento Rubín je vskutku rodu jiného, jenž se na Starkov příženil, a obdržel jméno po strýci se strany matčiny.

⁴⁾ Friedrich, Cod. II. 312.

⁵⁾ Reg. II., str. 1218., domini Petri de Scalich. — závět Zbraslavova z let 1238–41. — Po smrti Zbraslavové prodala vdova jeho Domaslava Olešnicko s Miletinem řádu rytířů Německých; o tom známo jen potvrzení královské, dané na Hradci 1241, 19. říj. (tamže I., str. 497).

Tento třetí bratr jest *Bohuše ze Starkova*, jenž svědčí 3. list. 1260 vedle bratra Rubína na listině polické,¹⁾ a po letech, 17. srpna 1321, nejspíš před smrtí svou, zapisuje klášteru v Polici 6 kop za spásu duše své nebožky manželky.²⁾

Kdo byla tato jeho chot, nevíme, ale patrno z dalších příběhů, že se z tohoto svazku zrodila asi jen dcera, k níž se přiženil Čeněk ze Žampachu z rodu Potštejnských, 1363—6 pán na Starkově; syn jejich byl *Rubín ze Žampachu řečený ze Starkova*, r. 1360—71 patron na Dobeníné, Starkové, Lochenicích, Č. Vernířovicích.³⁾

Bohuše byl patrně z bratří nejmladší, takže ok. r. 1255 neměl let a byl s Petrem nedilný. K jeho území, když díl obdržel, náležely Starkov hrad a městečko, díl Dřevíče, Chlivce, Medhuje, Vápensko, Vlásinný, Bystrý, Janovice, Studénka, Radvanec, Markoušovice, Sedloňov, Jívka, Studnice, Záboří.

Synů asi neměl a sňatkem dceřiným vyšlo toto zboží z moci rodové nadobro.

V královské listině z 19. října 1241 jmenují se mezi svědky blízcí sousedé, Idík, držitel Úpy, Načerat a Hron Pakoslavici, držitelé Náchoda, též *Budimír syn Zdislavův* a hned po něm *Tas*, tedy jména, objevující se poté v rodě Skalických. Lze je tedy mít za příslušníky rodu, ale příbuzenství prokázati nemožná.

O Rubínovi smýšlíme, že seděl snad na hradě Střemeni, jenž patrně má jméno po znamení erbovním, ale vůbec se jako sídlo panské nepřipomíná, až teprve pozdě, jako spustlý. I české jeho jméno svědčí době staré, i zašel nejspíš ještě v XIII. století.

O potomstvu Petrově a Rubínově není jistoty prázádné. Pouze poznáním, jak bylo později rozděleno území Skalických, dospějeme k jisté domněnce. Vymezení Starkovska proti Vízmbursku běží po nejvyšším rozvodí Jestřebích Hor od Turova po Žaltman, teprve pod Žaltmanem přísluší Markoušovice a Sedloňov s této strany hor; rovněž proti Adrsbašsku jsou mezi skály teplické a jen na sv. malou částí potok Vlásinný. Adrsbašsko je pak docela odloučeno od statků jižnějších; je tudíž toto rozhraní pravděpodobně ze všech nejstarší. Naproti tomu Vízmbursko jen nevalným předělem se odděluje od Červenohorska, a rovněž tak i Starkovska. Za to Červenohorsko a Rýzmbursko jsou do sebe takřka vklíněny. Plochou pak, vezmeme-li zřetel na skalní a lesní pustiny, jsou Adrsbašsko, Starkovsko a ostatní tři panství přibližně stejny. Z toho možná souditi, že Adrsbašsko, podíl Rubínův, bylo odděleno nejdříve; co ostávalo,

¹⁾ Reg. II., str. 107: Ruben et Bohuss frater ipsius.

²⁾ Reg. III., str. 295: Bohusse de Starkinstat.

³⁾ Czenko de Žampach dictus de Botinstejn, na listině kláštera Křesovského (Ludewig, Reliquiae manuscriptorum VI. 396; kn. konfirm. I.b 71.). — Rubin miles de Starkov, Rubin de Žampach dictus de Starkov (kn. konf. I. 91, pars 2., 67, 87, 93, II. 34.).

držel Petr s Bohušem, potom oddělil Bohušovi Starkovsko; mezi dva vlastní syny rozdělil zbytek, takže jeden měl Vízmburk a druhý Červenou Horu; za tyto syny Petrovy mám Sezemu z Červené Hory a Tasa z Vízmburka.

Pro toto řešení mluví jméno Sezemovo, po dědovi, jak bývalo zvykem, časový odstup, i okolnost, že oba hrady leží blízko sebe a v obvodu, jež nezbytně nutno přisvojovati Petrovi. — Poněvadž pak Červenohorsko je takořka skloubeno s Rýzmburskem a skoro téhož rozsahu, dominívám se dále, že Sezema Červenohorský měl syny dva, staršího, jména neznámého, jenž dostal potom rodny hrad, ale své zboží prodal (r. 1362 je v cizích rukách), a mladšího, jenž vzal podílem končinu blíž ke Skalici i s rodovou kolébkou, M. Skalicí, a tu si vystavěl nové sídlo Rýzmburk. Po Skalici se však psali více méně všechni.¹⁾

Sezema z Červené Hory jest v l. 1291—95 nejvyšším sudím království Českého.²⁾ Měl bych jej za bratra staršího, třeba že se vyskytá později, právě pro české jméno jeho sídla, jež arcí je vzato po dřívější už vesnicí; konečně není vyloučeno, že latinský název není než překladem německého Rotenberg, jež se však neujalo. — Víc o něm na ten čas známo není.

Ze dvou předpokládaných synů jeho jednoho, na Červené Hoře, neznáme vůbec, druhým by mohl být *Albrecht z Rýzmburka*, objevující se poprvé r. 1319.³⁾ Viz o něm níže.

Tas z Vízmburka, po mém zdání mladší bratr Sezemův, se proslavil v l. 1279—80 úspěšným bojem proti lidu braniborskému⁴⁾ r. 1289 svědčí, když král Václav II. dal některé vesnice kraje úpského Bolkovi knížeti svídnickému pro klášter Křesovský,⁵⁾ potom byl král. podkomořím. Píše pak o něm Petr Žitavský ve své kronice zbraslavské,⁶⁾ že oplýval bohatstvím, ale lakotil; hodila se mu dědina sousedova, chudého vládyky Jana řeč. Vlka, i odsoudil jej a dědinu si přisvojil; odsouzenec pak, ač drobné postavy, ale ducha hrozivého, dovolávaje se marně spravedlnosti u sama krále, vyčíhal Tasa, když podle krále vyjížděl z chrámu sv. Klimenta v Praze, strhl jej s koně a dýkou proklál, ve zmatku pak uprchl.

Jméno Tas bylo odedávna oblíbeno v moravské rodině pánu z Lomnice a z Meziříčí, i je možná věc, an Petr s Rubínem na Mo-

¹⁾ Reg. II., 1195, 727... *Sezema dicto de Cherwenahora, Zezeme de Rufomonte.*

²⁾ Ludewig IV., 7, na listině křesovské: *Albertus de Risinburg.*

³⁾ Netajím, že právě tato okolnost jest velmi choulostivá, poněvadž ji lze pouze předpokládati, nikoli doložiti. Značí-li přídomek tento také držení, pak arcí všecky konjektury nad čarou jsou nepodstatnny.

⁴⁾ Pram. děj. čes. III., t. ř. Dalimil str. 197: *Tas Wissemburský.*

⁵⁾ Regesta II., 639: *Tazzo de Wizenburch.*

⁶⁾ Pram. děj. čes. IV., 87: *Thasso de Wissenburg.*

ravě pobýval, že z toho rodu si přivedl manželku, dceru Tasovu, a po dědu synka dal okrtíti.

Za potomstvo Rubínovo, bratra Petra ze Skalice, nebo Budimírovo možno míti — ač s reservou, — ty příbuzné, kdož seděli na statcích při samém českoslezském pomezí a psali se *jen* ze Skalice; arci mezi nimi je značný výkyv časový, takže by byli spíše vnukové nežli synové. Ty ze Skalických, kdož se píší ještě z Vizmburska, mám přirozeně za dědice Tasovy, jakož zase Rýzmburské za Albrechtovy.

Do rodiny první tedy náleží *Budimír ze Skalice* s chotí Kateřinou, jenž držel patrně některé obce v dnešním Slezsku, ale osudy jeho jsou neznámy. Vyskytuje se poprvé r. 1324, kdy 5. října spolu s *Načkem* odtudž svědčí při trhu rychty v městě Schönberce.¹⁾ R. 1332 byl asi nebožtík, neboť svědčí ten čas, 13. ledna, Naček a kníže Bolek a jiní, že syn Budimírov Jaroš prodal půl vsi Ludvíkova za 16 hřiven klášteru Křesovskému.²⁾

Ludvíkov náleží k území, jež Křesov již vlastně byl získal, když r. 1289 Vítěk z Úpy prodal Blaseysdorf, Merkleinsdorf (Zdonov) a Katzbach,³⁾ král pak Václav daroval Schönberg, Micheldorf, Kunigshain, Kindeldorf a Trutliebesdorf knížeti Bolkovi pro mnichy; Bolek však patrně téhoto obcí řádu nepostoupil, nýbrž propůjčil je svým služebníkům, k nimž Skaličtí náleželi. Klášter se tudíž snažil, aby si k nim pomohl trhy. Vskutku potom po smrti Načkově poručníci jeho dětí Jarek ze Železnice a Přech z Gutštejna prodali⁴⁾ 20. října 1343 smlouvou v Landshutě opatu Mikulášovi a Konrádu ml. z Černé (de Czirna) s chotí Markétou — témto arci držení mělo náležeti jen do života — městečko Schönberg s právem podacím, Voitsdorf (Witzdorf), Střítež (v Čechách, Burghardsdorf), Blasiansdorf, Katzbach, Ludvíkov (Ludwigsdorf, patrně jen podíl), Lutoldsdorf, aniž povědomo, co sirotkům ostalo.

Když však po letech dospěl nejstarší z nich, rovněž *Naček*, stěžoval si i za své sourozence *Viléma a Mabku*, choť Hochardovou ve vsi Slibe, že byli při onom prodeji zkráceni, a tu opat Mikuláš r. 1360 přidal jím ještě 30 kop, což dosvědčili kníže Bolek a jiní svědci a r. 1371 sám Naček, spolu s *Peškem*, synem strýce svého *Heřmana*. Téhož roku 1371, 10. srpna dal opat Načkovi ještě 6 kop náhradou za škodu, kterou Naček utrpěl, kupuje koně.⁵⁾

¹⁾ Budimerus et Natko dicti de Zcalicz. Reg. IV., 789.

²⁾ Ludewig l. c. 414, 415. Natko de Scalicz, Tasso de Kochel, Hermannus de Hertwicivilla.

³⁾ Tamže 381, 390. — Regesta II., 639.

⁴⁾ Ludewig 387, č. VIII.

⁵⁾ Ludewig l. c. 381, č. 6., 387 č. 8. Nacko filius Nackonis de Scalicz, Mabeco Hochardi. Peczko filius Hermanni de Scalicz. Sedláček, Hrady V. 49.

Tento strýc *Heřman z Chvalče* (de Hertwicivilla) svědčil již 19. února 1332 o prodeji Jarošově, r. 1361 jest asi též nebožtík, a Chvaleč r. 1364 náleží rodu jinému.¹⁾ Také o Peškovi po r. 1361 se ničeho neví.²⁾ Tato větev se patrně vyprodává a mizí ve Slezsku. Nejspíše se také zbavili území, na němž byl později vystaven hrad *Adrspach*, prodavše ho erbu šachovnice, kdežto díly a potom opět zboží celé kupili si nazpět Vizmburští.

Všecky tři, Budimíra, Načka i Heřmana lze míti za bratří, arcí nelze rozhodnouti, zda za potomky Rubínovy, či snad onoho Budimíra z r. 1241, jakž by spíše shoda jmen vábila. Aspoň do pošlosti Rubínovy bylo by možná vřaditi *Rubína* ze Skalice (1356–68), jenž snad byl odbyt penězi a se zakoupil v Čáslavsku na Starkoči r. 1355, potom na Semteši, držě ještě Bukovinu a Turkovice; v Turkovicích je v oněch letech patronem kostelním.³⁾ Společně s opatem Vilémovským koupili r. 1368 statek Bousovnu tak, že Rubín držel ho do života, a umíráje odkázal klášteru ještě 100 kop na Bukovině a Turkovicích.

Ale syn jeho Pešík odkazu nesplnil; jen prodal něco pannám v klášteře Sezemském.⁴⁾ Až teprve Peškův syn, opět *Rubín*, se zavázal 23. dubna 1384, že peníze ty zaplatí a snad v té sumě prodal nějaké dědiny opatu r. 1389.⁵⁾

Toho roku asi zemřel, neboť 4. října 1390 provoláno jest jeho dědictví, a tu dokázáno, že Rubín zapsal 600 k. v Turkovicích a Bukovině *Tasovi* od r. 1369 faráři v Babicích, jenž se r. 1361 stal farářem v Rožďalovicích; tuto svou spravedlnost Tas sic odstoupil již r. 1387 příbuznému Lickovi z Ryzmburka, ale pánum statku Rubínova ostal i potom, (zastával ho Licek z Kratonoh), r. 1403 podává kněze v Turkovicích⁶⁾), byl tudiž Tas patrně z blízké přízně, snad dokonce mladší bratr † Pešíka.

¹⁾ Totíž Střížkovi z Ostřešan, jenž r. 1374 je zároveň patronem kostela v Skalicce. Snad tu změnu přivodil příbuzenský svazek.

²⁾ Kn. konfirm. I.b, str. 49; III., IV., str. 3.

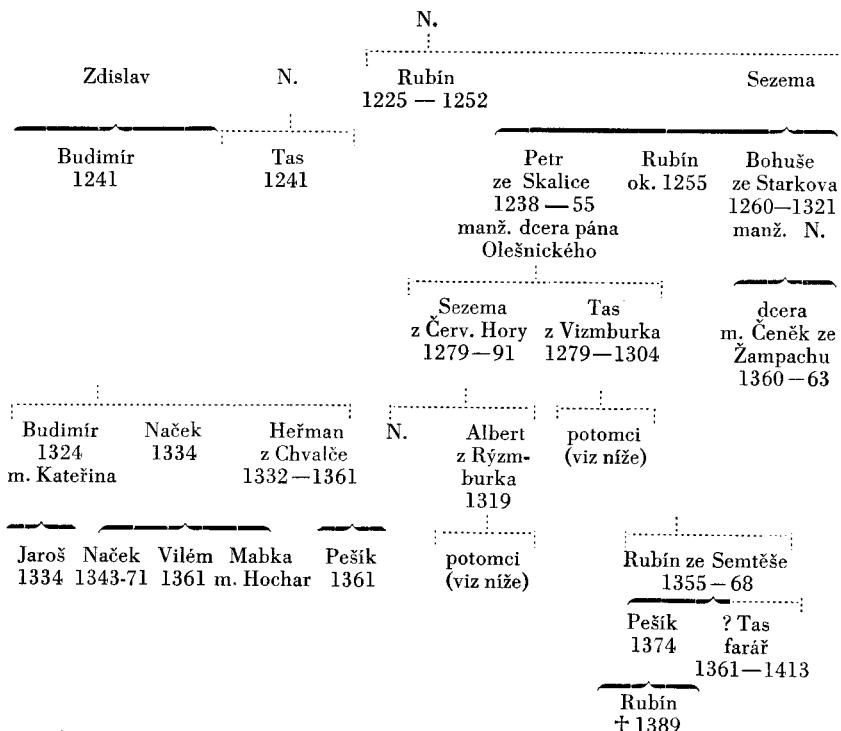
³⁾ Ze je Rubín r. 1355 patronem ve Starkoči, uvádí Sedláček, Místop. slov. 830, ale neví, odkud, ježto knihy konfirmační uvádějí tuto ves až k r. 1359 (I. 106), nic o Rubínovi nezmíňujíce. R. 1355, 19. pros. Ruben de Semetez sice svoluje ke směně 2 farářů, ale jmenuje se jen jedna fara v Rozsochu (I. 56). — 1362, 23. list. Rubinus de Skalicz, v Turkovicích (I. 187) 1362, 11. pros. Rubini de Skalicet Petri nati sui, residentium in Semytessi (I.b 32). Viz Sedláček, Hr. V., 49.

⁴⁾ Pozůst. I. 445.

⁵⁾ Pozůst. desk I. 529. — Výpis Sedláčkův z archivu břevnovského. Svědek Beneš de Rudnicz dictus de Ryssenberg.

⁶⁾ Desky dvor. XIII. f. 154. — Kn. erekč. VII, f 6. Arch. čes. XXXI., 241. — Kn. konf. I.b 4, Tasso de Skalicz podán do Babic 23. led. 1363. — V. 62 Tasso olim pleb. in Babic podán do Rožďalovic.

Dal by se tedy nastínití vývod nejstarších erbů Třmene takto:

Rodu Vízmburského a tedy snad syn Tasův jest *Jaroš z Vízmburka*, na něž si stýskali po vymření Přemyslovců křížovníci zde razští, že škodí jejich zboží u Trutnova.¹⁾ Ale již r. 1309 nebo málo před tím Jaroš prodal Vízmburk, ač nikoli všecko zboží; patrně si podržel okolí Svatoňovic, již však se nic o něm neví. Syny snad měl dva *Tasa i Alberta*.

Tas »de Hanenberg« (neví se, co to jest, mohla by býti zkomolenina z Hornsperk) se synem svým *Luckem* svědčí r. 1324, 5. říj. při své koupi rychty schönborské, r. 1332, 19. ún. *Tas »de Kochel«* (opět místo neznámé) je svědkem spolu se Skalickými²⁾ při prodeji Ludvíkova; a potom opět miáz.

Lucek spolu s bratrem *Jarošem* sedí později na Vizňově a jsou v l. 1355—65 patrony tamního kostela³⁾; Lucek se objevuje r. 1340

¹⁾ Reg. II., 962.

²⁾ Viz. 12 a 14. — Hodil by se spíše tedy mezi Skalické, ale pak nelze vysvětliti přídomku z Vízmburka.

³⁾ Kn. konfirm. I. 20, 26.

na Moravě a píše se z Vízmburka¹⁾; o jeho rodu není pak už nic známo. — Jaroš z Viznova neboli z Quintendorfa, jenž r. 1391—1417 podává do Chvalče plebána, je snad potomkem jednoho z nich.²⁾

Albert se zve nejdříve ze Svatoňovic, a to r. 1357—60, jako podací pán v Pertolticích,³⁾ r. 1359 jako Albert ze Skalice patronem v Adrspachu,⁴⁾ a teprve r. 1386 se zve »řečeným z Vízmburka«.

Syny měl Alberta, Markvarta, Martina, jež snad oddělil, takže Albert seděl potom r. 1361 na Zálezlích, držel i Pertoltice, kamž již r. 1360 kněze podává.⁵⁾

Maje pak Albert ze Zálezl vyplatiti bratra Markvarta a peněz neshledávaje, prosil o přispění strýce Nevlasa z větve Rýzmburské a odstoupil mu smlouvou v Krčíně 11. srpna 1363 v jisté sumě Pertoltic, ale jen na 16 let, za to s plným právem panování, zastavení i prodeje⁶⁾; až bude vyzván, má zboží zase vrátili k ruce Jana ze Skuhrova, Čeňka ze Žampachu, řeč. z Potštejna, Henzlina a Půty ze Skuhrova, Herše z Pecky a Herše de Siegne (tak v orig.!), patrně rukojmů Albertových.

Nevlas opravdu již r. 1367 prodal Pertoltice knížeti Bolkovi svídnickému pro klášter Křesovský, a potom po letech 26. července 1386 se vzdali starý Aleš z Vízmburka, Aleš syn, jenž zatím i Zálezly byl prodal, i Markvart všech svých nároků k této vsi.⁷⁾

(Pokračování.)

¹⁾ Doklad mám jen ze Sedláčka, Hrady V. 35 z archivu břevnovského.

²⁾ Kn. konf. V. E 1; VII C 3 H 11. — Friedrich. Desky dvorské I. 67 k r. 1403.

³⁾ Kn. konf. I., 27 Alberti de Swatonieuicz, 93 Alberti dicti de Swatoniewicz, 109 Alberti de Swatonouicz.

⁴⁾ Tamže 106, Alberti de Skalicz.

⁵⁾ Tamže 138, Alberti de Scaliz, 146 Alberti de Zalesli dicti de Scalicz.

⁶⁾ Ludewig VI., 396, Albertus de Swathoniewicz. Nevlas zve tu Alberta »filialem«, což znamená v přesném smyslu »syna bratřova«, a píše se i ze Skalice, takže by se mohlo zdát, že je spíš bratr Albertův. — Nepřekážela by tomu ani okolnost, že se zove též ze Spyty, podle vsi u Skalice. — Ale nebylo by pak možná vyložití, jak se může psát z Rýzmburka, kdyby byl větve vízmburské.

Sedláček (Hrady V.) míní, že Alb. ze Svatoňovic, A. ze Zálezl, A. z Vízmburka, jsou stále táz osoba, jež postoupila i Pertoltic. Ale pak bychom vedle Markvarta, bratra Alberta syna, měli ještě Markvarta bratra Alberta otce, což ze zápisů nijak nevyplývá. — R. 1371 panuje v Zálezlích Jan z Lichtemburka. R. 1376 je na Zálezlích již patronem pán vízmburský Hynek z Náchoda (kn. konf. III., IV., 88). Kam se poděli Vízmburští, nelze zjistit.

⁷⁾ Ludewig VI., 398.

Zdeněk Kolowrat Krakowský:

Náhrobky a epitafy v pražských kostelích.

Chrám P. Marie pod řetězem v Praze III.

1. Na zdi v levo od hlavního vchodu:

Letba Panie 1586 / Strzedu po Swatym Bar / tolomiegi ušnula
v Krystu / Panu urozena A šlechetna / **Panna Anna Pana**
matauss / **Horała z mileziovy Czera** / a tuto Pochowana gest
otziekawagize z volenym Pan / a wezelihho z mirtwic wstani.

2. V dlažbě proti č. 1.:

SEPUCHRUM : | F. **JOHANNIS A METICHEN.**

(Znak jak u č. 2a.).

3. V levé lodi: na i ním sloupu:

R. ET ILLUSTRIS. D. D. JOHANNES A METICHEN BARO.
IN GLESEN ET | RATIBOR. S. JOHAN. H. ORDINIS. F. MILES
ET COM: IN KLEIN OLS. | RUDOL: II. R. IMPE: CONSIL:
ET CUBICULA: OBIIT. PIE IN CHÓ: DIE 29 | IUNII, A: DOM:
M: DCX. DUM. VIXISSET. AN: LXI. DIES 4. SEPUL | TUS
IACET HIC ANTE PEDES SUB SIGNO ARMOR. BAL TASAR
ET GEORG. BARO: IN GL: ET RAT: FRATRI BENE MERI-
TO. P. C.

(Znaky č. 2.).

4. V kapli blahosl. Davida Gonsona, ve zdi na evang. straně:

GENEROS^s NEC. NŌ. ANTIQUISS^{MA}: NOBILITATE. CLARS^s.
DNUS. **FRĀCISCUS: GANSNEB.** DICT. TENGNAGEL | DE.
ET. IN. CAMP. ORD: MIL: CHRIST: PRIOR. ET EQUES.
(AUGUSTISS: IMPP: RUDOLPHO^o | II. AB. APPELLATIO-
NUM. FERDINAND^o. II. AB IMPERIALIB^s ET. SER.^{MO} ARCH:
AUSTR: LEOPOLD.^o AB. | INTIMIS. CONSILIIS. EXANTLA-
TIS. TANDEM. PLURIMIS. IN. LEGATIONIB^s EORUNDEM |
PERICULOS:^{MIS} ADVERSITATUM. PROCELLIS. FIDELIS-
SIMISO. AC. CONSTANTISS^{MIS} | AD. MORTEM. USQ.
PRAESTITIS. SERVITIIS. CALEND: DECEMB: ANNO
CHRISTI: MDC. | XXIII. AETATIS. VERO. XXXXVII. VITA.
PIE. FUNCT^s ATQ. HIE. SEPULT^s QUOD. | MONUMENTUM
PATRI DESIDERATISS^o: HAEREDES. LIBERI. P. C.

(Znaky č. 3.).

5. Vedle č. 4.:

OBYT. 24. APRILIS A^o. 1634 | AETATIS SUAE ANNORUM XVIII. | HOC LAPIDE | QUIDQUID TERREUM FUIT. | SUSANA CATHARINAE DE] BATENS HAMBURGENSI [SPONSAE LECTISSIMAE | TEXIT | IOANNES GEORGIUS WENDLINGER | J. V. D.|QUIA | SENSERATUI SPONSUS DESPONSAM MORTE RIGERE | HOC AIT ET RIGEAT MARMORE NOSTER AMOR | FAEDERA CONNUBÝ PACTI MORS SOLVIT INIQUA | IN LAPIDEM GEMMAM IUSSIT ABIRE VIRI.

(Znak č. 4.).

6. Před kaplí blahosl. Davida Gonsona v dlažbě:

SEPULTURA | NOBILIS VIRI DNI. | MELCHIORIS GNISEN | DE KOBACH | SAC. CAES. MAIESTATIS CONSILIA | RII EIUSQUE UXORIS | JOHANNAE DE HOIER | STOK ILLO-RUMQUE LE | GITIME SUCCEDENTIUM | ANNO MDCXVII.*)

7. V kapli sv. Jana Křtitele: v dlažbě před oltářem:

STA VIATOR | ET LEGE | SUB HOC LAPIDE FAMILIA WENDLINGERIANA | QUIESCIT IN TEMPORE | UT VERO REQUIESCAT IN DOMO | FELICITATIS AETERNAE | PIIS MANIBUS PRECARE | ET FELICITER SEQUERE | JOANNES GEORGIUS DE WENDLINGEN | IN LOCHKOW ET KOSORZ SIBI SUISQ. POSUIT | 20 FEBRUARII ANNO DOMINI 1694.

(Znak č. 5.).

8. Tamtéž, ve zdi na epišt. straně:

REVERENDISSIM^s PERILLUSTRIS AC AMPLISSIM^s | DOMIN^s FRANCISC^s ADAMUS TAUFFER DE ROWIN | ORD. SAN. IOANN. HIEROSOL. FRA. CONVENTUALIS | ANTIQUISIMI CONVENTUS & ECCLESIAE AD B. | M. V. SUB CATENA MICRO PRAGAE RESTAURATOR | MUNIFICENTISSION^s BENEFACITOR & PRIMUS | A RESTAURATIONE PRIOR INFULATUS | COMMENDATOR IN EBENFURTH, NEC NON | PER PRIORATUM BOAEMIAE IN SPIRITALIB^s | VICARIUS GENERALIS SPIRITUM DEO | REDDIDIT ANNO DOM. MDCCXLV. | DIE XXV MENSE MART^o AETAT. SUAE ANN. LXXI | CORPS VERO SUUM PECCA | MINOSUM SUB HOC LAPIDE | QUEM SIBI VIVENS IAM | PARAVIT RECON | DI VOLUIT.

(Znak č. 6.)

*) Melchior Gniſen de Kobach „olim caucellarius Ord. S. Joh. Hier.“ zemřel
5. října 1627 (Matrika A fary u P. Marie pod řetězem, nyní u far. úř. u P. Marie
Vítězné pag. 650)

9. *Vedle č. 8.:*

STA VIATOR ET VIDE | QUIESCIT SUB HOC MARMORE
CINIS | AT SUB CINERE AETERNUM GLISCENS VIRTUS |
REVERENDISSIMI AE AMPLISSIMI DOMINI | FRA | **FRAN-**
CISCI ANTONII KILIAN | QUEM | BOHEMO PODHORSA-
MUM MUNDO EDIDIT | DIVINUS FERVOR ORDINI EQUE-
STRI MELITENSI | XXII AUGUSTI MDCCXXXIV INSERUIT
| ARDENS RELIGIO IN SUPEROS | INVOLATA FIDES IN
AEQUALES | INNOCUA PER XXV ANNOS RELIGIOSA VITA
| COMMENDABILEM ABUNDE REDDIDERE | UT | VIII.
FEBRUARII ANNO MDCCXLII | IN PRIOREM INFULATUM
CONVENTUS ET ECCLESIAE | B. V. M. SUB CATENA ELIGI
MERUERIT | AST | LIBITINA INIMICA CUNCTIS MORTA-
LIBUS HUNC ANTISTITEM | OCULIS SUORUM SUBTRAXIT
ET AETERNITATI ADSCRIPISIT.

(Znak č. 7.)

10. *Na zdi pod kazatelnou:*

FERDINANDULO FRIDERICI DE TALMBERG FERD: II.
ROM. IMP. | CONSILIARI CUBICULARII APPELLATIONUM
PRAESIDIS AC | BURGGRAVII IN KARLSTAIN ET MARIAE
BENIGNAE DE LOB | KOWITZ FILIO EX ACTO VIX DUM
UNO AETATIS ANNO VI. | APRILIS ANNO MDCXXIII. IM-
MATURA MORTE EREPTO | MONUMENTUM HOC PATER-
NI AMORIS MEST.^s PATER POSUIT | FUNERIS OFFITIUM
FILI PRO MUNERE REDDO VITAE. | VITAE ME IN VITO
QUAM TIBI PARCA RAPIT | SED QUID EGO RAPUISSE
QUERARS. DEDITILLA PERENEM | NAMQ. INNOCENTI
MORS TIBI VITA FUIT.

(Znak pána z Talmberka.)

(Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 31.)

11. *V presbytáři na epišt. straně ve zdi (náhr. sádrový, sešlý):*

MARTIN WIDERIN AB OTTERSPACH I. V. | DOCTOR IMPP.
FERDINAÑ. ET MAXIMIL. II. A | CONSILIIS PRAGAE IN
SENATU APPELLATIONU.. | ASSESSOR ORDINISQ. S.
JOAN. HIEROS. IN PRIORAT.] .... MIAE ADVOCAT. **ET**
CONIUNX EJUS REGINA [..... OCONI MDXC2 REGNI
BOHEMI... [..... ARII FILIA **LUDMILLA** AC.....]
..... X MENS [..... SEPULT.] ..... P. P.

(Znaky č. 8.)

12. V pravé lodi: před 3. pilířem. (Pomník z minulého století s nápisem):

HIER RUHT | RUDOLF GRAF COLLOREDO | K. K. FELDMARSCHALL | U. MALTHERSERORDENS GROSSPRIOR | VERTHEIDIGER DER ALT. U. NEUSTADT PRAG | GEGEN DIE SCHWEDEN 1648 | GEB. AM 2. NOV. 1585 GEST. AM 27. JÄN. 1657.

(Znak hr. Colloredo.)

(Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 479.)

13. Vedle č. 12. Pravá lodě u oltáře sv. Barbory:

ANNO MDCCXXXVII DIE IX OCTOB. | REVERDMS ILLM^S & EXCELLM^S DN^S DN^S | GUNDACKER POPPO S. R. J. COM. DE | DIETRICHSTEIN L. B. IN HOLLEBURG | & S. IOANN. HIER. ORD. EQUES PER. BOEM. | MOR. SIL. POL. CAR. STYR. TYR. & AUST. | MAG. PRIOR COMM. IN KLEIN OELS & DNS | IN STRAKONITZ & SAC. CAES. AC. REG. CATH. | MAIEST. ACT. INT. CONS. CAMM. JUDICY | MAI. PROV. ASSESS. ET REG. LOCUMTEN. IN | REG. BOEM. SPIRITUM DEO REDDIDIT.

(Znak hr. z Dietrichstein.)

(Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 394.)

14. Na 2. sloupu:

MAGNIFICO DN^O. AC HEROI | ILLUSTRI LUCAE CHRASTO = | WACHKI BARONI DE LIPPA: | STRENUAE AC NOBILIS LEGIO = | NIS CROATARUM MILITAN = | TIUM SUB AUSPICIIS | CAESARIS FERDINANDI SECUN = | DI AUSTRII PII VICTORIS DUC = | TORI ET COLONELLO PRA-GAE | IN HIBERNIS DEFUNCTO ET | HIC SEPULTO | MONUMENTUM | REVERENDIS^{MUS} ET ILLUSTRIS^{MUS} DNUS. | BENEDICTUS WINKOWICZ EPIS = | COPUS QUINQUE ECCLESIENSIS | COGNATIQ. ET AMICI | MOERENTES | POSUERUNT] ANNO D^NI M. DC. XXXIII. [MENSE APRILI DIE XXIX.

(Znak č. 9.)

15. Na 1. sloupu proti č. 14.:

HIC IACET ILLISTRIS INGENII | ET RARAE PIETATIS, DOCTUS ADO | LESCENS IO : CHRISTOPHORUS A | BENTHEIM, SODALIS, DEIPARAE VIR | GINIS ASSIDUUS, IMMATURE PRAECISUS | III. OCTOB. ANNO M. DC. XII. VIXIT AN] NOS XI. MENSES III. PARENTES MOES | TISS: DESIDERIO SUO P. P: | VIVAT DEO. |

(Znak č. 10.)

16. Na 1. sloupu:

HIC IACET, UT IN AETERNA FELICI = | TATE STARET,
VIR NOBILITATE, AETA = | TE, ET MERITIS GRANDIS,
PER OMNES | MILITIAE CAESAREAE ET ORD^S. GRADUS |
AD SUM^MAM ELUCTATUS DIGNITATE, SCILICET | INILLA
AD GENERALATU, IN HAC: AD GRANDEM | PRIORATU |
REVERENDISS^S: ILLISTR^S, AC EXCELL^S,: DN^{US}: DN^{US}:
| WENCES^S: JOACHIMUS CZEÝKA COMES DE OLBRAMO
| VIZ, ORD: S: JOAN: HIEROSOL: EQUES PER BOEM: |
MORAV: SIL: POLOŇ: CARINTH: CARNIOL: TYROL: | ET
AUSTRIA: MAG: PRIOR, DN^{US}: IN STRAKONIZ | OBER-
LIBICH, WARVAŠ: ET, PRZEZNIOVES, SUAE: | CAESAR:
REG: MAJ: INTIMUS CONSIL: MAJO: | RIS JUDICY PRO-
VIIČ: IN REGNO BOEMIAE ASSES: | SOR, ET GENER^S: VI-
GILIAŘU PRAE: | FECTUS: & & : DENATUS PRA | GAE |
ANNO MDCCCLIV: | MENS: JULIO DIE 5TA | ANNO AETATIS
EXACTAE | 86: MENS: 9 ET DIES 3 | VIATOR BENE PRE-
CARE.

(Znak hr. Čejků z O. — Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 21.)

17. Na zdi proti č. 16.:

REVENDMUS ILL^{MUS} ET EXCELL^{MUS} DOMINUS, | CAROLUS
LEOPOLDUS S. R. J. | COMES DE HERBERSTEIN S. JOANNIS
| HIRO. ORD. EQUES, MILES COMMEN. IN MEILBERG
| TROPPAU ET LOSSSEN MAG. PRIOR BOEM. SAC. CAES.
| MAJ. INTIM. ACTUALIS CONSILIARIUS IUDICY | PROVIN.
MAJ. ASSESS. ET REG. | LOCUMTENENS IN REG. BOE.
VIEN. AUST. | V. MARTY MDCCXXVI. SPIRITUM D E O /
REDDIDIT CORPUS VERO HIE QUIESCERE | VOLUIT
AETAT. LXVI ANNO PRIORATUS V. | QUI | UT MORIENS
VIVERET | INTER HONORUM ET DIGNITATUM AFFLUEN-
TIA | SEMPER VIXIT UT MORITURUS | TU VIATOR | SI
SAPIS FAC IDEM.

(Znak hr. z Herberstein. Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 434.)

18. V pravo od hlavního vchodu:

MEMORIAE REVERDISSI, ILLUSTRISSI, AC EXCELL, | D.
D. MICHAELIS FERDINANDI S: R: J: | COMITIS AB ALT-
HANN, L. BARON: IN GOLDBURG | ET MURSTAETTEN
ORD: S: JOANN: HIEROSOL: | EQUIT: BAIULIV: PER BOE-
MIAM, MORAV: SILLES: | AUSTR: STIR: CARINTH: CARNIOL:
ET TIROL MAGNI | PRIORIS, COMENDATOR: S.
IOAN AC FUNDAT: COMENDAE | S: MICHAELIS, DOMINI
AB AO. MDCCCLXIX [DOMINIORUM IN STRAKONIZ, OBER-

LIEBICH, ET | WARVASCHAU, S: SAC: CAES: REG: ET
APOST: | MAIEST: ACTUAL: INTIM: CONSILIA: ET CO-
LONELLI, | PAUPERUM IN VITA ET MORTE MUNIFICEN-
TISSIMI | FAUTOR: AC FUNDATOR: DIE XVIII. MAY AO.
MDCCLXXXIX | AETATIS ANNOR: LXXX MENS: X. DIER:
XXIII. MORTUI | ET IN COMUNI MICRO PRAGENSI COE-
METERIO | SEPULTI HIC LAPIS SEPULCHRAIS POSITUS
EST.

(Znak hr. z Althann. — Sedláček: č. mor. heraldika II. str. 359.)

19. *Před 1. sloupem v dlažbě:*

NOBILI AC PI. DNO... | DNO HERCULI D..... | BILLAN
ET ROS.... | MINORIS PRAGA .... | LARI DIE XII. OCTOB.
... | ANNO MDCVI PIE DE... | CTO LUDMILI.. CO.... |
MOERENS MARITO..... | SIMO HINC HUMATO | .....

(Znak setřený, klenot viz č. 11.)

20. *Na prvním sloupu u lavic:*

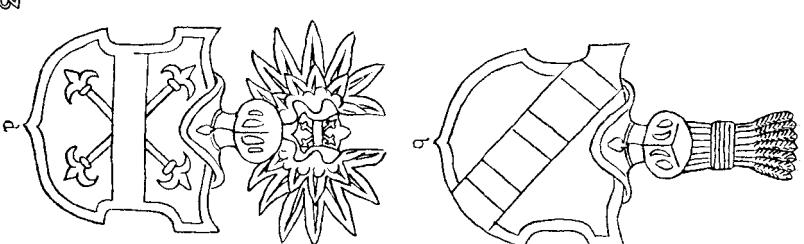
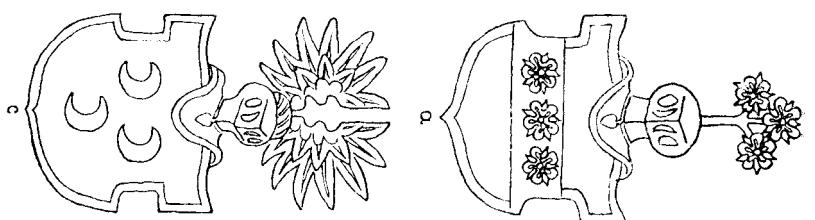
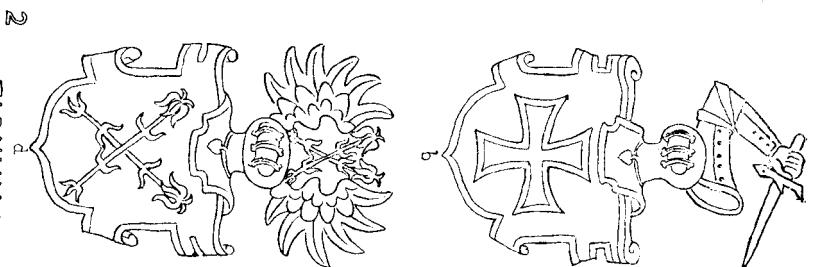
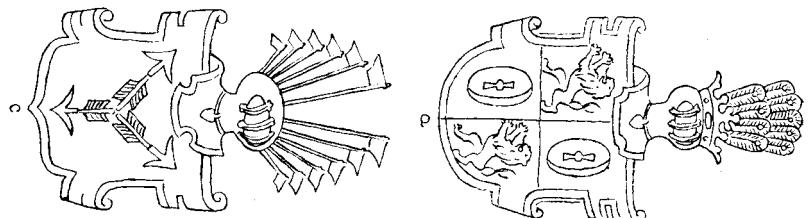
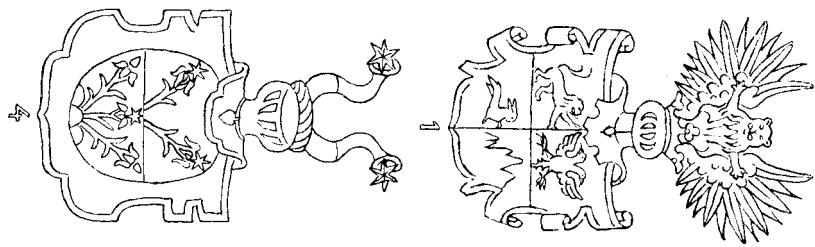
anno domini. m.^o cccc^o / iiii^o i: vii die mensis februari (?)
mor . . . . . / . . . . . / minus ecclesie hic sepultus. orate
p. eo.*)

21. *Na zdi vnější před hlavním vchodem:*

DIE HAND GOTTES HAT MICH | GETROFFEN ERBARMET
EUCH MEINER | WENIGSTENS IHR MEINE FREUNDE ALSO
| SEUFTZETE | DER DAHIER IN GOTT RUHENDE HERR |
GEORG EUSTACHIUS WIEDALLER BURGER | UNDT GE-
RICHTS ASSESSOR DER LOBL. | RITTER MALT. ORDENS
JURISDICTION ZU | PRAG SO DEN 30 OCTOB. 16. O IN |
GOTT SEELIG ENTSCHLAFFEN. | O WUNDERBARES
THUEN, O UNBESTÄNDI | GES STEHEN DA ICH VERMEINT
ZU STE | HEN SOMUSTE FÜRDER GEHEN, O SO | HLÜP-
PERIGSTER STAND MEIN JETZT | VERMEINTE RUHE,
SCHNELL UND | ZUGLEICH DER FALL, SICH HAT GENE |
HERT ZU, WORAUS ZU SEHEN IST DAS | UNBESTÄNDIG-
KEIT ALLEIN BESTÄNDI | GT SEYE SO WOHL IN FREUD
ALS LEID **)

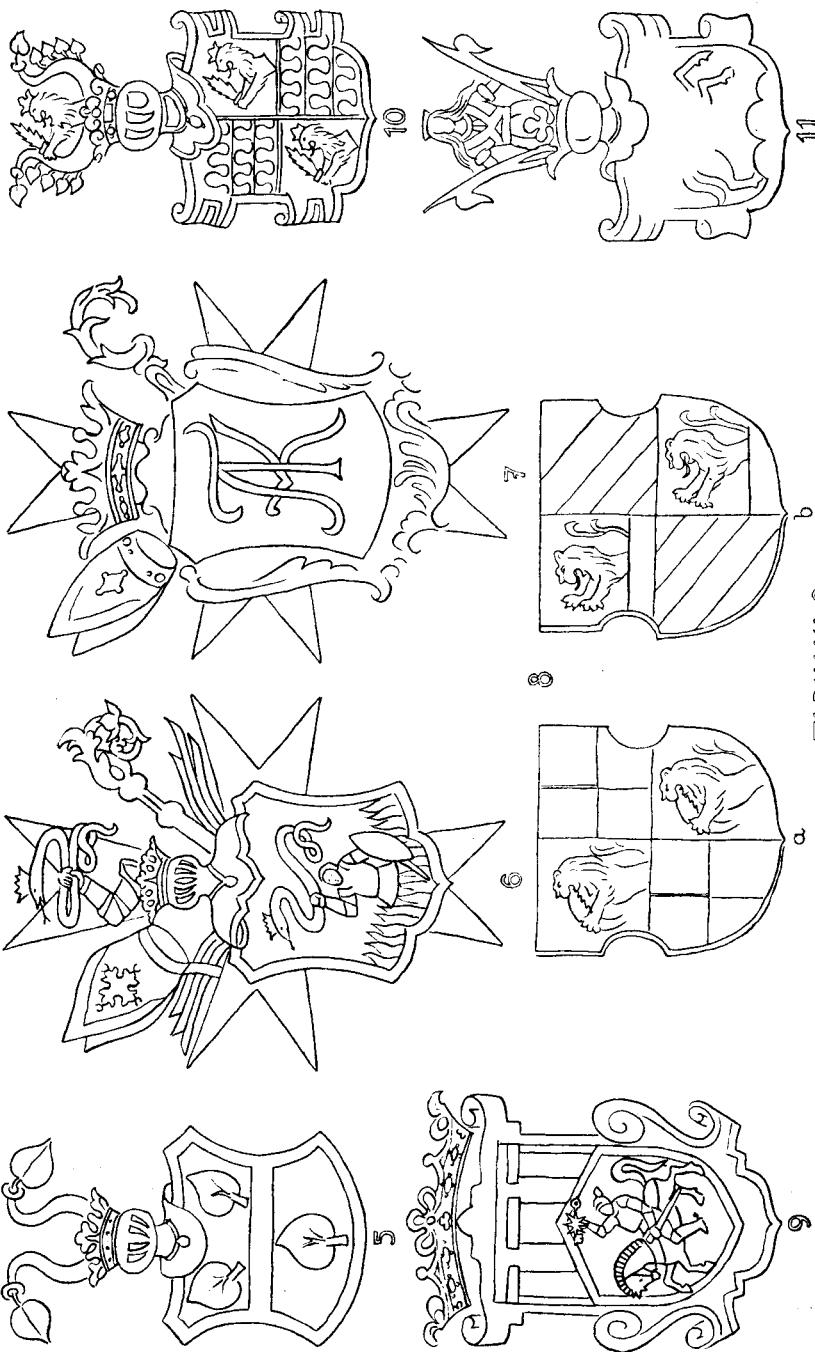
*) Na náhrobku patrný stopy po berle, mitře a znakovém štítu. Vzhledem k tomu, že r. V. 1395 papež Bonifác IX. udělil právo užívat odznaků pontifikálních převoru Petrovi domu Matky Boží pod řetězem a jeho nástupcům (Mon. vat. V / 1. č. 914.) jest tento náhrobek pokládán za náhrobek převora Petra.

**) Dle matriky A fary u P. Marie pod řetězem (nalézá se u far. úř. P. Marie Vítězné), pag. 788 pochován byl Jiří Eustach Wiedaller 3. listop. 1690; dle toho třeba doplnit neúplné datum.

TABUŁKA 1.

TABUŁKA 2.

Dr. Miloslav Volf:

Mladotové ze Solopisk „na domě v Mladé Boleslavi“.

August Sedláček, píše heslo *Mladota* pro Ottův slovník naučný (XII. s. 451), dopustil se nedopatření, jež mělo za následek, že mu zmizela celá jedna linie pobělohorských Mladotů, ta, která vyšla z mladotovského domu v Mladé Boleslavi. Sedláček zaměnil totiž syna císařské rady a krajského hejtmana boleslavského Zdeňka Adama Mladoty Jiřího Rudolfa za jeho bratrance Jana Jiřího, zakladatele Skalecké linie Mladotů, syna Zdeňkova staršího bratra Jiřího, jehož Dobřenský ve své genealogické sbírce zve někdy také Jiřím Starším.¹⁾

Také genealog Leopold Svoboda, šlechtic z Věrnova, který byl autorem hesla *Mladota* ve slovníku Riegrově (V. s. 379) neuvedl této linie Mladotů. Znal sice na rozdíl od Sedláčka správně všechny tři syny Zdeňkovy, avšak soudil, že Jiří zemřel bez potomků, čímž ovšem mu boleslavská linie Mladotů rovněž odpadla.

Protože tato dvě slovníková pojednání jsou v české literatuře jedinými soubornými pracemi o staré rytířské a později panské rodině Mladotů ze Solopisk, není, jak patrno, existence boleslavské větve tohoto rodu vlastně dosud ověřena. Podjímám se toho úkolu.

Z genealogických sbírek, uložených v českém zemském archivu, má data o boleslavské větvi Mladotů jen sbírka Jana Václava řeckého Dobřenského. Nedávno však stal se přístupným pramen pro historii této Mladotovské větve opravdu prvotřídní. Jest to nový fond Českého zemského archivu, rodinný archiv *Vojkovských z Milhostic a Vojkova*, který byl spořádán z rodinných písemností, které před několika lety daroval tomuto archivu poslední mužský potomek tohoto rodu, Karel Vojkovský, bývalý c. a k. major, žijící tehdy na odpočinku ve Vídni. Víc než polovina tohoto fondu složena jest z písemností zmíněné větve Mladotů, s níž Vojkovští se r. 1726 spříbuznili a po jejímž vymření dostali se v držení její rodinné písemné pozůstalosti. Tohoto archivního pramene hojně zde používám.

Do Mladé Boleslavě dostali se Mladotové v době posledního Krajíře, pana Adama, jsouce příbuzní s jeho manželkou Martou z Veselice. Byl to pan *Jiří Mladota*, otec výše zmíněného pana

¹⁾ Dobřenského genealogická sbírka uložena jest v Českém zemském archivu.

Zdeňka Adama, který žil v Boleslavi jako úředník Krajířův a později jeho vdovy.¹⁾

Pan Jiří, který zemřel roku 1599, měl tři syny: Václava, Jiřího a Zdeňka Adama. Matka jejich Eliška roz. Rodovská z Hustířan, provdala se po smrti Jiřího za Bedřicha Mateřovského z Mateřova a koupivši v Mladé Boleslavi dům u špitálu sv. Václava (č. 59 - II.), usídlila se v něm s novým svým manželem. Vesnici a tvrz Horní Stakory, které r. 1598 zdědila po paní Martě Krajířové z Veselice, prodala r. 1609 nastávající své snaše Kateřině Bořkovně z Dohalic, nevěstě syna jejího Zdeňka Adama. Když po českém povstání Bedřich Mateřovský odsouzen byl všeho svého statku a vypovězen s manželkou i dětmi ze země, odkázala paní Eliška svůj dům v Mladé Boleslavi svým dětem resp. vnukům a vnučkám z prvního manželství. Vlastnictví tohoto domu sjednotil pak do svých rukou smlouvami s příbuznými v letech 1637—1645 pan Zdeněk Adam. Tak stal se tento dům domem Mladotovským a podle něho psala se linie jej držící »ze svobodného domu v Mladé Boleslavi«.

Zdeněk Adam byl po českém povstání rovněž pokutován a to konfiskací poloviny svého majetku, kteráž však změněna mu ve vklad 1500 kop míš. na jeho statek Horní Stakory.²⁾ Provinění své však velmi rychle odčinil službou císaři a také pokutu zaplatil již roku 1627 jednak konversí splatné pohledávky za Janem mladším z Bubna a Litic na komoru českou, jednak zaplacením 500 kop míš. v hotovosti.³⁾ Boleslavský dům, jehož vlastnictví na sebe sjednotil, zůstal v držení Mladotů sice jen necelých sto let, avšak jméno Zdeňkovo utkvělo na něm — podle Bareše — až do druhé poloviny XVIII. stol., kdy stále ještě nazýván byl »Zdeňkovským«. Kromě mladoboleslavského domu vlastnil pan Zdeněk zmíněné již Horní Stakory a přechodně také Malobratřice, které koupil roku 1629.⁴⁾

Pan Zdeněk byl tříkráte ženat a měl se svými manželkami řadu dítek, z nichž však jen šest dosáhlo dospělého věku. S první chotí, zmíněnou Kateřinou Dohalskou, vdovou po Adamu z Chlumu⁵⁾ měl syny Jiřího Rudolfa a Viléma Jindřicha a dceru Alžbětu. Ta provdala se za Bohaboje Dlouhovesského z Dlouhé Vsi, mladší syn

¹⁾ Srv. Fr. Bareš: Šlechtické a erbovní rodiny v městě Boleslava Mladého, Výr. zpráva mladoboleslavského gymnasia 1893; týž: Paměti města Mladé Boleslavě I. s. 140n. II. s. 5.; Tomáš Bílek: Dějiny konfiskací s.

377—378.

²⁾ Srv. Fr. Bareš: Paměti II. 5.

³⁾ »Vojkovský z Milhostic a Vojkova«, č. II. 3 v Čes. zem. archivu v Praze.

⁴⁾ Srv. Sedláčkovu genealogickou pozůstalost v Státním hist. ústavu v Praze. — Horní Stakory, vesnice v soud. okresu Ml. Boleslav, fara a pošta Kosmonosy. — Malobratřice, vesnice v soud. okresu Mnichovo Hradiště, pošta Kněžmost.

⁵⁾ Srv. »Vojkovský« č. IV. 1. str. 7.

Zdeňkův *Vilém Jindřich* držel dům v Kutné Hoře a po otci později zdědil Horní Stakory; za manželku měl Magdu Studeneckou, z níž narodilo se mu devět dětí, pět synů a čtyři dcery. Nejstarší z Vilémových synů, Adam Ignác, byl později děkanem svatovítské kapitoly.¹⁾

Nejstarší syn Zdeňkův *Jiří Rudolf* dostal ještě za života otcova rodinný dům v Mladé Boleslavě. Roku 1646 se oženil s Annou Kateřinou Rašinkou z Rýzmburka a věno zajistil jí na svém mateřském podílu na Horních Stakořích, kamž nepochyběně tehdy odstěhoval se z Mladé Boleslavě jeho otec Zdeněk, který se byl právě znovu oženil s Kateřinou Kordulovnou ze Sloupna. Když pak roku 1652 dostal Jiří svůj mateřský podíl od otce vyplacen, zajistil manželčino obvěnění na svém boleslavském domě. Originál tohoto »svedení věna« nalézá se v zmíněném archivu Vojkovských pod č. II. 6. a datován jest 10. prosincem 1652. Obvěnění činí 1250 kop míš. (kopa po 70 kr.) při věně 500 kop míš., které tehdy ještě, šest let po svatbě, nebyly panu Jiřímu vyplaceny. Tehdy, koncem roku 1652, měl pan Jiří v plánu prodati boleslavský dům a koupiti si nějaký statek; do listiny vkládá o tom tuto větu: »Kdyby mi Pán Bůh ráčil dátí, že bych sobě stateček koupiti a dům prodati mohl, tehdy ta mutati na týž stateček všeckna svedena bejti má«. Než nestalo se tak nikdy. — Svědky tohoto jeho pořízení byli rytíř Karel Kouč z Kouče a hejtman kosmonoského panství, jihočeský rytíř Markvart Bejšovec z Bejšova. Boleslavský dům zůstal jediným nemovitým jméním pana Jiřího. — Veřejných úřadů, kterých jeho otec měl celou řadu, pan Jiří nedosáhl. Rozdelení rodinného majetku mezi šest dětí páne Zdeňkových, zlehčilo i politickou váhu jeho synů.

Po smrti Zdeňkově (1661) došlo mezi dědici a českou komorou k neshodám o pohledávku, kterou měl jejich otec za císařem, z titulu svých pohledávek na statcích, konfiskovaných českým šlechticům a defalcovaných r. 1647 na výši 5561 zl. 6 kr. 4 d., zajištěnou komorou na 6% úrok. K rekognici, assekuraci a rozdelení těchto nároků za českou komorou došlo 20. října 1664, kdy nejmladší dcera Zdeňkova z třetího manželství, Johanna, již nežila. Zbývalo tedy pět dětí; tři synové a dvě dcery; synové Jiří Rudolf a Vilém Jindřich a dcera Alžběta z prvního, dcera Kateřina z druhého a syn Jan Sigmund z třetího manželství. Obě dcery tehdy již provdané, dostaly každá pouze po 250 zl. kapitálu, kdežto ostatní část, zbývajících 5061 zl. 6 kr. 4 denáry kapitálu a všechny nezaplatené úroky, činící tehdy již 5729 zl., rozdeleny mezi syny,

¹⁾ Ib. s. 8. — Více o něm A. Podlaha: Series praepitorum, decanorum metrop. ecclesiae Pragensis str. 222—224.

takže každý z nich dostał po 1687 zl. 2 kr. 1½ d. kapitálu a 1909 zl. 40 kr. úroků.¹⁾ Pretensi z této pohledávky za českou komorou vymáhaly pro sebe ještě Jiříkovy děti r. 1676.²⁾

Pan Jiří ve svém stáří věnoval pozornost rodinným pamětem a zprávám o svém starobylém rodu. Roku 1668 »na den sv. Jiří rytíře a mučedníka božího« přepisoval *rodinné paměti*, které dnes uloženy jsou ve fondu Vojkovských jako č. IV. 1., obsahující 12 foliových stran. Byl to především stosedmdesátý osmý list Hájkovy kroniky, kde vypravuje se o praotci rodu Mladotů ze vsi Bectvína, dále rodinná tradice o Václavu a Ludmile Mladotových, zasvěcených r. 1504 řádu sv. Františka, konečně zázračná historie, kterou r. 1636 vypravovala paní Alena Varlejchová paní Magdě Mladotce roz. z Labouně o z mrtvých vzkříšení synka paní Kateřiny Šicové z Poříčí roz. Mladotky na Petrovicích u Klatov a to pouhou modlitbou jeho matky. Po vylíčení těchto starých pověstí, přepsal pan Jiří z nějaké starší předlohy »Jinší paměti rodu pánu Mladotův«, obsahující zápisu o sňatcích a narozeninách v jejich rodě od prve pol. XVI. stol., na páté straně pak, označiv nový odstavec in margine písmenami N B, počal vypisovati data narození a úmrť svých vlastních dítěk. Později vrátil se k svým pamětem ještě jednou a připsal ještě záznamy o rodině svého otce. — Na dalších listech (s. 9—12) pokračoval později v těchto pamětech jeho syn Zdeněk Ferdinand Bohaboj.

Pan Jiří měl se svouj manželkou Annou Kateřinou Rašínkou z Rýzmburka celkem 4 děti, z nichž nejstarší Zdeněk Jiří zemřel 25. srpna 1648, stár jen něco přes rok. Ostatní tři zůstaly na živu a to dcera *Kateřina Františka* narozená 17. ledna 1649, syn *Zdeněk* narozený 24. listopadu 1650 a dcera *Helena (Alina) Ludmila* narozená 13. srpna 1652.

Po smrti obou rodičů, kteří zemřeli před počátkem roku 1676, došlo 24. února t. r. mezi dětmi k dědické smlouvě, již upraveno mezi nimi soužití; majetek rozdělen byl jim již vůlí rodičů. Dovídáme se z této smlouvy, že dům v Mladé Boleslavě podělil syn Zdeněk Ferdinand, dcery pak že zdědily hotové peníze a pohledávky a to Kateřina Františka 800 zl. za hrabětem Jaroslavem Kunátem z Bubna a sto zlatých na bratrově domě v Mladé Boleslavě, Helena Ludmila pak 200 zl. za hrabětem z Bubna, 600 zl. za Jindřichem Vančurovou z Řehnic a 100 zl. na bratrově domě. Bratr jejich zavázal se postoupiti každé z nich po 200 zl. z pohledávky někdy svého otce za komoru českou, která dědictvím také přešla na něho. Tyto peníze vyplatil jím však teprve roku 1691. Obě sestry z ustanovení rodičů byly povinny zůstávat u svého bratra.

¹⁾ Ib. č. II. 9. a č. II. 4.

²⁾ Ib. č. II. 12.

Za jejich vydržování připadaly Zdeňkovi, podle této smlouvy z r. 1676, úroky z jejich pohledávek s vyjímkou 13 zl. ročně každé z nich na šacení. Kromě toho zavázal se zaměstnávat zdravou děvečku a mladé děvče k jich službám, oběma služebným platiti a je šatiti, sestry však zase mu slibují býti pomocny v hospodářství. Tato smlouva byla podkladem soužití Mladotovských sourozenců po celých dalších 15 roků, až do r. 1691, kdy se sestry od něho odstěhovaly do Prahy na Hradčany.¹⁾

Zdeněk Ferdinand oženil se 11. ledna 1682 s Františkou Helenou Fleischmankou z Tumpachu, dcerou Krištofa Fleischmana a ženy jeho Heleny, jímž náležel svobodný dvůr v Úlibicích.²⁾ Tehdy asi koupil pan Zdeněk také dvůr v nedalekých Lužanech, který jistou dobu držel. Z manželství toho narodilo se osm dítěk, z nichž však přežily svého otce jen tři, třebaže zemřel teprve padesátosmiletý.

Ani pan Zdeněk, podobně jako jeho otec, nedosáhl veřejných úřadů, ale ani hospodářsky se mu nevedlo valně. Vlastnil sice mladotovský dům v Mladé Boleslaví, měl za českou komorou ještě pohledávku 1278 zl., úroky nečítajíc, z někdejších pohledávek jeho děda na konfiskovaných statcích různých vrchností z let 1621, avšak neobešel se bez výpůjček. Roku 1681 vypůjčil si 200 zl. od Václava Jiřího Rašína z Rýzmburka, od r. 1694 platí úroky ze 400 zl. Markétě Kateřině ovd. Koučové z Kouče; z těch v příštích letech splatil 100 zl. Roku 1703 zaplatil 500 zl. dluhu hraběti Bertoldu z Valdštejna.³⁾ — Zdá se, že po získání rodinného dvora fleischmanovského v Úlibicích r. 1699, začíná se jeho hospodářská situace lepšiti. Než ani při této koupi nevládl valnými prostředky. Dvůr byl koupen jeho manželkou kupní dědickou smlouvou od její matky, vdovy po Krištofu Fleischmanovi. Cena jeho je sice určena číslem 2000 zl., avšak na hotovosti vyplaceno bylo staré paní jen 51 zl. 29 kr., na 900 zl. vystavena jí 5% obligace a převzat dále závazek zaplatiti dluh 500 zl. hraběti z Valdštejna i s úrokem 345 zl., který vzrostl tak během 11½ roku, a dluh 106 zl. panu Jiřímu Adamovi z Říčan. Zbytek 97 zl. 31 kr. zaplatila nabývající vyrovnáním starých dlužných berní.⁴⁾

Roku 1702 Zdeňkova první žena umřela. V říjnu t. r. ujímá se otec kurately nad jméním svých dětí.⁵⁾ Roku 1704 oženil se znovu s Kateřinou Klárou Hozlauerovou z Hozlau. Roku 1707 pohřbil

¹⁾ Srv. Ib. č. II. 10.

²⁾ Úlibice vesnice v soud. okresu Jičín, fara Lužany, na býv. fideikomisním trauttmansdorském panství Kumburk-Úlibice.

³⁾ Srv. Ib. č. II. 13.

⁴⁾ Ib. č. II. 16.

⁵⁾ Ib. č. II. 19.

u sv. Víta v Praze svojí mladší sestru Helenu Ludmilu, která zemřela svobodná 22. července 1707, odkázavši mu 300 zl. a každému ze čtyř tehdy žijících jeho dětí po 100 zl. — Než sám toho roku na jaře již také těžce onemocněl a učinil poslední vůli.¹⁾ Z nemoci se tehdy ještě pozdravil, avšak za necelý rok, 1. března 1708, jí přece jen podlehl. V předchozím roce zemřel také jeho bratranc, děkan u sv. Víta, Adam Ignác Mladota, kterého ještě ve své poslední vůli prosil, aby se stal ochráncem jeho nezletilých dětí.

Jmění, nad nímž, jménem svým a svých dvou nezletilých sourozenců, ujala se vlády dvacetidvoletá jeho dcera *Helena Johanna*, nebylo valné a k tomu ještě zatížené dluhy. Druhé své ženě odkázal pan Zdeněk v poslední vůli ze svého jmění 60 kop mís., přes to, že jak praví »zádný od ní ani krejcarem v mej největší nouzi a potřebě v těchto nynějších časích pomoci jsem nedostal«, ostatek pak odkázal svým zbývajícím dětem Heleně Johanně, Janu Václavovi a Anně Kateřině. Neutěšené toto dědictví charakterisuje sám, když praví, že »po zaplacení všech dluhův mých přijdouce dvůr (v Úlibicích) a dům v Mladý Bosleslaví k prodaji«. Také výpočet odkazovaných movitostí svědčí o nevalné hospodářské situaci pana Zdeňka.

Panna Helena ujala se správy svého a sirotčího jmění rázně a svědomitě. Svědčí o tom její účetní denníky psané ji vlastnoručně.²⁾ Dvůr v Úlibicích musila sice příštího roku, 14. května, prodati, ale získala naň vhodného kupce v osobě Jana Václava Klusáka z Kostelce, který zaplatil zaň 4200 zl., ač dvůr ještě v kupní smlouvě z r. 1699 prodáván je za 2000; to byla ovšem jen smlouva mezi příbuznými.³⁾ Vedle originálu kupní smlouvy, který kromě slečny Heleny podepsán je také plnomocnými komisaři, zřízenými zemským soudem království, pány Bertoldem z Valdštejna a Václavem Rašínem z Rýzmburka a psán jest česky, jako dosud převážná většina Mladotovských písemností, zachovaly se také dvě kvitance, svědčící o splácení nebožtíkových dluhů. Jest to jednak kvitance jezuitské lékárny v Jičíně na 14 zl. rýn. za léky pro nebožtíka, jednak kvitance švakrové jeho Kateřiny Alžběty Říčanové, roz. Fleischmanky z Tumpachu na 1017 zl. 16 kr., kterými vyrovnaný jeho dlužné pohledávky, vzniklé za různých okolností, na příklad také při koupi Úlibického dvora v r. 1699. V polovině r. 1711 musila pak slečna Helena prodati také Mlado-

¹⁾ Ib. č. II. 21.

²⁾ Srv. Ib. č. II. 23. — ¹⁷⁾ Srv. Ib. č. II. 25 a č. II. 16.

³⁾ Srv. Ib. č. II. 13. — ¹⁹⁾ Srv. Ib. č. II. 26.

tovský šosovní dům v Mladé Boleslavi¹⁾ a potomci boleslavské větve Mladotů odstěhovali se na moravský statek svého strýce Jiřího Adama z Říčan a usídlili se v Uh. Hradišti.

S Uherským Hradištěm zůstal pak spjat jejich osud trvale. V letech 1714—16 byl žákem tamního jezuitského gymnasia Jan Václav, kterýž tam také zemřel 14. X. 1716, stár teprve 24 roky; jím zemřel poslední mužský potomek boleslavské větve Mladotů a zůstaly již jen dvě sestry: jednatřicetiletá Helena a jednadvacetiletá Anna Kateřina, která právě za měsíc po bratrově smrti ujala se sama správy svého jméni, které do té doby jako poručnice spravovala její starší sestra.²⁾ Vyúčtování položek jejích aktiv a passiv přivádí nás k číslu 1111 zl. 46 kr. aktiv, což na dnešní měnu převedeno znamenalo by asi 80.000 Kč. Nebyla tedy mladší Mladotovna právě chudou nevěstou. K jmění tomu stem zl. přispělo jí před dvěma roky také dědictví po starší otcově sestře, Františce Kateřině, která zemřela v Praze počátkem roku 1714. Kromě této hotovosti získaly obě sestry, Helena i Anna, po této tetě ještě hojně svršky a skvosty.

Po pěti letech, 25. února 1721 provdala se v Uherském Hradišti starší z obou sester, Helena Johanna, za císařského poručíka *Jiřího Ludvíka Johna v. Vilkau*, který byl v Uherském Hradišti posádkou. Manželská smlouva podepsána byla ve Zdislavicích u Kroměříže. Věnem přinesla paní Helena Johnovi 500 zl. Měl s ní později dcerušku Helenu Kateřinu, která však záhy zemřela a pochována byla v kryptě kostelíka v nedalekých Hošticích. Tato dceruška byla jediným dítětem, které paní Helena ze svých tří manželství měla.

O pět let později — 26. února 1726 — uzavřela v Uherském Hradišti manželskou smlouvu s přítelem Johnovým, poručíkem *Ignácem Kašparem Vojkovským z Vosečan*, druhá sestra Mladotka, Anna Kateřina.³⁾ Než svatba nebyla tehdy ještě slavena. Snad byl ženich odvolán k svému pluku kyrysníků hr. Hautois, který

¹⁾ Srv. Ib. č. II. 24. — Komu dům byl prodán nepodařilo se mi zjistit, neboť boleslavské knihy kupních kontraktů uložené jednak v Čes. zem. archivu, jednak v městském museu v Ml. Boleslavi, pokud jsou starší, počínají již v polovině XVI. stol. a končí ve stol. XVII., mladší serie pak počíná teprve dobou tereziánskou. Z kontraktní knihy mladoboleslavské, zahájené r. 1752 (v Čes. zem. archivu č. 3319) a z Josefského katastru podařilo se mi zjistit, že mladotovský dům v Ml. Boleslavi vlastnil r. 1770 Václav Boháč a r. 1785 Josef Boháč — tehdy dům nazýván jest dvorcem. Jméno Boháč nevyskýtá se však v žádné boleslavské úřední knize z 1. pol. XVIII. st., ani obligaci, ani testamentu, ač jsou dílem v Čes. zem. archivu, dílem v městském museu v Ml. Boleslavi zachovány, takže se zdá, že v té době ještě tohoto jména v Ml. Boleslavi nebylo a že tedy Boháč nebyl přímým nabyvatelem tohoto domu v r. 1711.

²⁾ Srv. Ib. č. II. 32, 33.

³⁾ Srv. Ib. č. II. 39.

ležel v Sedmihradsku. Oddáni byli teprve o dva měsíce později, 21. dubna 1726, v Uherském Hradišti, načež paní Anna následovala svého manžela do Sedmihrad.

Ignác K. Vojkovský byl již asi čtyřicátník; ve vojsku sloužil již před r. 1709, kdy nacházíme jej jakožto korneta u kyrysnického pluku hraběte Steinwillera, odkudž r. 1721 přeložen byl ke kyrysnickému pluku hr. Hautois. Vyúčtování jeho služného, které se — s mezerami — zachovalo již od r. 1716, dává dost zřetelně sledovat jeho osudy vojenské.¹⁾ — Pocházel ze starého českého rytířského rodu, který vyšel z Milhostic na Táborsku, kde vyskýtal se již v 1. pol. XV. stol. Když asi roku 1450 nabyl sňatkem vsi Vojkova u Sedlčan, začali se jeho členové nazývat »Vojkovskými z Milhostic a Vojkova«. Na Moravě objevil se tento rod až po třicetileté válce jako rodina důstojnická a úřednická. Otec Ignácův, podle Sedláčkových údajů v Ottově slovníku naučném, zemřel r. 1691.²⁾ V erbu měli Vojkovští dva černé bůvolí rohy, na konci zakulacené, v červeném poli. Podobné rohy měli i v klenotu; fafrnochy barvy černo-červené.

V Doboce v Sedmihradsku³⁾ porodila paní Anna Kateřina, již za měsíc po svatbě, synka, jemuž dáno bylo jméno *Ignác Jan*. Podle potvrzení o křtu, které vystaveno bylo 17. července, nepochybňě téhož roku, narodil se dne 19. května a pokřtěn byl vojenským kaplanem Kahlem. Než na tomto potvrzení byl rok narození napřed opravován a pak i při datu narození i při datu vystavení tohoto potvrzení zalit hnědým inkoustem, takže se stal nečitelným. Bezpečně zjištěn byl teprve r. 1838, když po tomto datu pátral vnuk novorozencův, Karel Vojkovský, tehdy nejvyšší zemský písar markrabství Moravského.⁴⁾ Při zmíněném křestním vysvědčení Ignáce Jana zachoval se také kousek jeho pupeční šňůry, podvázaný červenou hedvábnou nití.

Z korespondence Vojkovského se švakrovou Johnovou, pocházející z této doby, jest patrno, že mladé rodině nevedlo se v Sedmihradsku dobře. Vojkovský stěžuje si zejména na nepříznivé vnitro-

¹⁾ Srv. Ib. č. II. 34.

²⁾ V českých genealogických sbírkách v Čes. zem. archivu nepodařilo se mi o této moravské větví najít zpráv.

³⁾ Okres Vajda Hunyad.

⁴⁾ Srv. č. II. 41. — Protože také v korespondenci tety novorozencovy, paní Heleny Johnové, nalezneme u několika dopisů z let 1726—28, v nichž se mluví o malém Vojkovském, utříháno datování, lze souditi, že jeho brzké narození působilo asi rozpaky zejména této příbuzné, která později stala se jeho poručnicí a tak dostala do ruky i jeho rodinné papíry a že to byla asi také ona, která učinila nečitelnými ony letopočty na jeho vysvědčení o křtu. (Srv. č. III. 3.). — Sedláček v Ottově slovníku jako rok narození tohoto Vojkovského uvádí mylně 1728.

zemské podnebí, které všichni tři špatně snášeli. Velké útrapy také zakusili, když později, v listopadu 1728, pluk byl přeložen do Malého Valašska a rozložen v okolí Crajové a mladá paní i s malým synkem musila se za tehdejších dopravních poměrů vydati na tuto pout. — Než paní i synek útrapy vojenského života přestáli, ale za to těžce se roznemohl sám otec a po delší chorobě zemřel 1. dubna 1731.¹⁾

Paní Vojkovská zůstala se synáčkem v cizí zemi sama. Trochu ochráncem byl jí přítel zemřelého, poručík Josef Walser z Walssega, který dopisoval jí do jejího nového místa pobytu, na Moravu, ještě na jaře 1732.²⁾ U pluku prodlévala paní vdova až do července, kdy teprve provedeno s ní obsáhlé vyúčtování manželových zadržených příjmů a různých závazků, jakož i jejich vdovských nároků, jehož výsledkem bylo, že pro paní Vojkovskou ukázalo se saldo 2272 zlaté 43 kr., které však většinou měla již vybrány v zálohách, takže zbývalo jí dobrati již jen 464 zl. 2 kr., které dostala 20. července t. r. vyplaceny. Tyto početní operace daly se v místě, které psáno bylo Sincka a leželo v okruhu pravomoci vojenského komisariátu v Sibíni (Hermannstadt).³⁾ Jela-li paní Vojkovská ze Sincky po 20. červenci již domů, mohla se dostati v srpnu na Moravu. Čtrnáctého října píše jí již do nového místa pobytu její přítel Walser.⁴⁾ Na Moravě usídlila se nepochybně ve Zdislavicích u Kroměříže, kde v té době patřil její sestře, paní Heleně, dvůr.

Paní Helena Johana totiž v době krátkého manželství paní Vojkovské dvakrát ovdověla. V květnu 1728 zemřel její první manžel Jiří Ludvík John, učiniv poslední vůli již 27. listopadu 1727, což by nasvědčovalo tomu, že byl dlouho nemocen.⁵⁾ Paní Helena někdy koncem roku 1728, či počátkem roku 1729 provdala se znova a sice za Františka Karla Dluhoše z Kopenic, kterého, jak z pozdějších jejich písemných projevů patrně, měla velmi ráda.⁶⁾ Avšak i tento její manžel již v únoru 1729 se těžce roznemohl, takže učinil poslední vůli⁷⁾ a v dubnu téhož roku nebylo ho již mezi živými. Paní Helena dostala se tak v držení dluhošovského dvora v Sobulkách u Kyjova. Dvůr byl zván dvorem zástřizlovským. — V době, kdy paní Vojkovská se synkem vrátila se na Moravu, žila paní Helena životem vdovským. Roku 1732 v červenci ještě splácela nějaké

¹⁾ Srv. č. II. 45.

²⁾ Srv. č. III. 4.

³⁾ Srv. č. II. 34, 7, 10—14.

⁴⁾ Srv. Ib. III. 4.

⁵⁾ Srv. Ib. II. 42.

⁶⁾ Srv. Ib. II. 55.

⁷⁾ Srv. Ib. II. 44.

dluhy po nebožtíku druhém manželu, váznoucí na dvoře sobůleckém a vypůjčila si proto od paní Vojkovské 1200 zlatých.¹⁾

O toho dne za rok však již paní Vojkovské nebylo. Velmi brzy následovala na cestě na věčnost svého chotě. Pátého února 1733 diktovala na dvoře ve Zdislavicích svoji poslední vůli, zničená dlouhou nemocí a konstatujíc sama, že nemá již schopnosti ani síly, aby ji mohla aspoň podepsati. Z jedné poznámky v inventáři věcí zemřelé lze soudit, že zemřela ještě téhož dne, 5. února. Měla věku teprve 38 let. Zůstal po ní nezcela sedmiletý synek, který byl nyní oboustranným sirotkem.²⁾ Poslední vůle napsána jest na rozdíl od jiných mladotovských písemností německy a mezi svědky na ní podepsanými není jediné osoby šlechtické.

Smutně loučí se mladá matka s tímto světem, poroučejíc se do ochrany pěti ran Krista Pána a důvěřujíc, že jí Kristus odpustí hřichy její pro přímluvu matky své Marie Panny. Kostelu hoštickému, v němž chce být pohřbena, odkazuje sto zlatých, místnímu knězi v Zdislavicích pět zlatých, chudým zdislavickým deset zlatých, paní sestře své 500 zlatých, dvě roby, jednu z »portheru« a druhou červenou s modrým »dikitem« a čtyři klobouky. Klenoty odkazuje svému synkovi, avšak do jeho dospělosti má jich užívati paní sestra. Dědicem všeho ostatního ustanovuje jediného svého syna Ignáce Vojkovského; dědictví to skládá se jednak z hotových peněz, jednak pohledávek za různými šlechtickými osobami a není nijak malé. Jmenuje po sobě tyto položky: U Ferdinanda Münckwitze 2000 zl., u Amanda z Petřvaldu 3200 zl., za paní sestrou Helenou 1200 zl., na hotovosti v truhle v Sobůlkách 700 zl., v šátcích za-vázaných 130 zl. Připočteme-li ještě výše zmíněné peněžité odkazy, vidíme, že paní Vojkovská, nehledík k ceně inventáře, měla v svém vlastnictví 7845 zlatých, což předeveno na nynější měnu činilo by na 600.000 Kč. Z úroků rozpužených peněz mohla být tedy spokojeně živa. — Vykonavatelem této své poslední vůle ustanovila paní Vojkovská sestru svoji Helenu, v případě jejího úmrtí svého bratrance v druhém stupni Ferdinanda Mladotu ze Zahrádky.

Paní Helena ujala se správy sirotčího jmění Ignáckova se stejnou pečlivostí a důkladností jako před čtvrt stoletím ujala se jako mladá dívka správy jmění svého a svých nezletilých sourozenců. Není místa sledovati v tomto článku podrobně vedené účty příjmů a vydání i roční sumáře, jež paní Helena sestavuje až do r. 1752, kdy tyto sešity končí. Ze správy svého majetku však kvituje pan Vojkovský paní tetu teprve 19. června 1755 listem plným díků a uznaní pečlivé stařence.³⁾ Spravovala mu tedy paní teta jeho jmění plné dvacet dva roky až do dvaceti devíti let jeho věku.

¹⁾ Srv. Ib. II. 47.

²⁾ Srv. Ib. č. II. 48, 49.

³⁾ Srv. Ib. č. II. 62.

Paní Helena byla vůbec ženou chytrou a hospodyní rozšafnou, jak všechny písemnosti po ní zbylé dosvědčují. Než v jednom se přece jen zmýlila. Byl to její pozdní, třetí sňatek, který uzavřela 7. února 1735 v Kyjově s rytířem *Václavem Duchoslavem Lévou z Brozánka*,¹⁾ kterému se na padesáti let ženě líbil nepochyběně právě jen její majetek. Léva vlastnil tehdy šosovní dům v Heřmanově Městci, podle něhož se také psával pyšně »z Heřmanova Městce«, ale přes to čítán byl k zchudlým členům rytířského stavu. Paní Helena, která mu dala věnem 500 zlatých, jež on obvěnil na heřmanoměsteckém domě, chtěla, aby onen dům prodal a přistěhoval se k ní do Sobůlek, což on také dle svatební smlouvy přislíbil. Brzy to však dopadalo s tímto manželstvím špatně. Prvého května 1735, tedy čtvrt roku po svatbě, dělala již paní Helena poslední vůli, v níž jmenovala dědicem svým na dvoře sobuleckém svého devítiletého synovce Ignáce Vojkovského. Tento testament, který se v písemnostech nezachoval, doplnila pak 4. února příštího roku před soudem král. města Kyjova prohlášením, že v případě, že by dvůr v Sobůlkách prodala, zanechá svému synovci dědictvím 5000 zlatých.²⁾ Snad tento testament byl již výsledkem rozvrácených poměrů v novém manželství paní Heleny, snad byl jejich příčinou, to těžko je dnes říci. Faktem jest, že v červenci 1736 vymohl si Léva na paní Heleně vyplacení slíbeného věna 500 zlatých v hotovosti, jak v kvitanci praví »k lehčejšímu provozování stavu manželského« a od paní Heleny utekl do Čech.³⁾

O téchto zkušenostech paní Lévové dovídáme se z jiné její poslední vůle, kterou spisovala 30. ledna 1738,⁴⁾ činíc v ní velmi podrobné opatření o svém majetku. V ní mluví o Lévovi slovy nelichotivými: »Urozenému a statečnému rytíři panu Wencelu Duchoslavu Lévovi z Prosanek, mému panu manželi, poněvadž on, jak zjevně známo jest, to, co dle církevního obyčeje a povinnosti manžel manželce splnit se zavazuje, totiž to všechno buďto dobré neb protivné až do smrti snášeti, nikoliv zadosti neučinil . . . a hospodařit pomáhati nechtěl, nýbrž odjedouce ode mne beze vší příčiny, by k svej ruce hospodařství provozovati mohl, do Čech odjel, mne jak následovně tak dlouho sužoval, molestiroval a trápil až sem jemu mocí smluv svatebních jménem věna neb věnovaných pět set rýnských, pravím 500 zl., jak to pod datum 16. juli 1736 roku, od něho k rukám mým vyhotovená kvitantí dostatečně svědčí . . . odpočítala a odvedla«. — Než nakonec po tomto veřejném pokárání nehodného manžela, přece jen paní Helena odkazuje mu 50 zlatých »na smu-

¹⁾ Srv. Ib. II. 50.

²⁾ Srv. Ib. II. 51.

³⁾ Srv. Ib. II. 53.

⁴⁾ Srv. Ib. II. 55.

tek». — Od toho dne o Lévovi v písemnostech Heleniných již stopy nenalezneme, třeba zemřel teprve roku 1755, takže paní Helena stala se ku konci života vdovou ještě po třetí.

Od této své druhé poslední vůle z r. 1738 — první složila, jak jsme výše poznali 1. května 1735 —, skládala paní Helena do konce svého života v roce 1761, poslední vůle ještě několikrát, stále očekávajíc svou brzkou smrt. Zachovány jsou poslední vůle datované 3. ledna 1756 a 16. září 1761, kteráž však jest jen doplňkem poslední vůle z roku 1756. — V roce 1738, podle odkazů, lze odhadnouti movité jmění paní Heleny, svršků nečítajíc, na 3300 zl. Vedle toho ovšem patřil jí dvůr v Sobůlkách, který sama v roce 1736 odhadovala na 5000 zlatých. Podle poslední vůle z r. 1756 má movitého jmění 4850 zlatých. Hotové peníze, jak z některých dokladů jest patrnō, podobně jako nebožka její sestra, půjčovala na úrok, hlavně šlechticům, ale zachoval se jeden doklad i o tom, že půjčila dokonce i židům.¹⁾ Tak vzrůstalo jmění její netoliko výnosem nemovitostí, a povinnou šestinou zisku z úroků sirotčího jmění Vojkovského, nýbrž i úroky z movitého jmění vlastního.

O mladí mladého Vojkovského bohužel ze zachovaných písemností nelze si učiniti podrobnější představy. Ze sešitů účtů jest sice patrnō, kdy mu tetička koupila jaký oblek, nebo jiné potřeby, že platila na něho bytnému do Mikulova, kde studoval na piaristickém gymnasiu, avšak to jsou přece jen suchá data pro utvoření si jasnějšího obrazu výchovné péče staré paní o nadějněho synovce. Dokumentárně máme také zjištěno, že gymnasium dostudoval Vojkovský 7. září 1746 s prospěchem chvalitebným — laudabili —, že žil pak v létech 1748—1750 v Brně, ale nelze již zjistiti, čím se tam zabýval.²⁾ Poručenství tetino mu nebylo asi nijak nepříjemné, neboť jen tak lze si vysvětliti, že paní Helena spravovala jeho jmění fakticky až do r. 1752, do kdy zachovány jsou účty, ne-li ještě déle, neboť kvitována jest z poručenství svého teprve v roce 1755.³⁾ Než, i kdybychom považovali toto kvitování jen za opožděnou právní formalitu, zůstává faktem, že až do r. 1752, to jest do šestadvaceti let jeho věku bylo jmění jeho spravováno paní Helenou.

Pozdější léta paděsátá trávil Ignác Vojkovský nepochyběně již na dvoře tetině v Sobůlkách, řídě již sám její hospodářství. Jistě bylo tomu tak za choroby a po chorobě paní Heleny, do níž upadla koncem roku 1755. Na počátku roku 1758 pak uvázel se přímo ve vlastnictví sobůleckého dvora, na němž paní teta si zajistila jen ročních 150 zlatých až do své smrti.⁴⁾ I po převzetí dvora však zůstal svoboden a oženil se teprve po smrti své tety.

¹⁾ Srv. Ib. č. II. 56.

²⁾ Srv. Ib. II. 57 a III. 3.

³⁾ Srv. Ib. II. 49 a 62.

⁴⁾ Srv. Ib. II. 55.

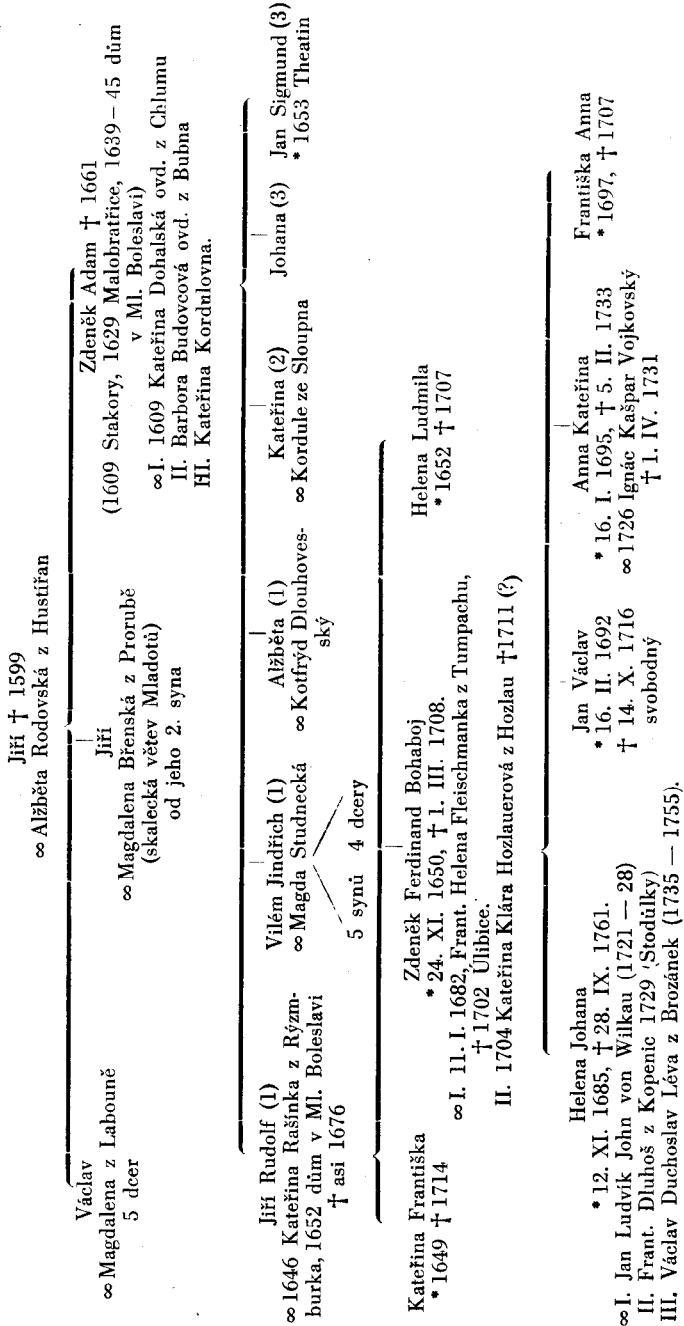
Ta nadešla na sv. Václava roku 1761, kdy stará paní zesnula ve věku 76 roků. Z movitého jejího jméní, které bylo po odstoupení sobůleckého dvora vlastně jediným jméním paní Heleny, dostaly největší část církevní řády, zejména kyjovští kapucíni, u kterých chtěla být pohřbena; připadlo jim 2000 zlatých na hoto-vosti, z čehož však 1000 zlatých tvořilo nadaci, z jejíž úroků měli sloužiti za mrtvou 50 mší ročně. Pro potěšení světské dostali ještě 2 sudy vína z vinic sobůleckého dvora. Piaristé v Mikulově dostali 500 zlatých, Dominikáni v Uh. Brodě 100 zl. a sud vína, Třetí rád sv. Františka v Kyjově 200 zl., Panna Maria z Žarošicích 500 zl., kostel v Hošticích, kde pochována byla paní Vojkovská a dceruška paní Heleny z prvého manželství, 1000 zl. Ze světských lidí dostali žebráci u kostela v Kyjově 100 zl., z nichž 15 zlatých připadnouti mělo vojenským invalidům, domácí chudí (v Sobůlkách?) 100 zl., baronka Kateřina Odkolková ročně 100 zlatých, kmotřenka Helena Zelinková z Kyjova 50 zl. a druhá kmotřenka Helenka Šablná v Sobůlkách, dcerka dvorského zahradníka, viničku nazvanou »Příčka«. — Šaty a drobné domácí nářadí rozdělila paní Helena dodatcem k této své poslední vůli, sepsaným 16. září 1671, tedy 12 dní před smrtí. Poslední vůli samu však měla připravenu již více než pět let, od ledna 1756.¹⁾ Při projednání pozůstatosti v únoru 1762²⁾ se pak zjistilo, že po paní Heleně zůstalo aktiv 5652 zl. 53 kr. 2 den., kdežto legáty že činí jen 4341 zl. 15 kr., takže gen. dědici panu Vojkovskému zbylo ještě děditi 1311 zl. 38 kr. 2 den.

Shromáždila tedy paní Helena, přihlédajíc také k jejímu jméní nemovitému, majetek znamenitý, několikrát větší toho, který všem třem svým dětem mohl zůstavit i kdysi roku 1708 nebožtík její otec, pan Zdeněk Ferdinand Mladota ze svob. domu v Mladé Boleslavě. — Paní Helenou vymřela boleslavská větev Mladotů také po přeslici; pokračování měla jediné, v jediném vnuku někdy pana Zdeňka Ferdinanda — v Ignáci Janu Vojkovském, pánu na svobodném dvoře v Sobůlkách u moravského Kyjova.

¹⁾ Srv. Ib. č. II. 64.

²⁾ Srv. Ib. č. II. 55.

Boleslavská linie Mladotů ze Solopisk.

Stanislav Dvořák, odborný učitel v Solnici:

Z matrik města Rychnova nad Kněžnou.

Při prohlídce matrik na děkanském úřadě v Rychnově nad Kněžnou vypsal jsem zápis o sňatcích snoubenců, z nichž jeden byl z jiné farnosti. Zápis oddaných osob možno sledovati od roku 1629. V letech 1641—1643 více zápisů chybí. Je zajímavé, jak i v nepokojných letech putovali příslušníci poctivých cechů soukenického, kolářského, krejčovského, provaznického, řeznického, ševcovského i tkalcovského do města za lepším chlebem. Do soukenického Rychnova přicházeli lidé ze všech koutů Čech: z Hradce Králové, z Prahy, z Rakovníka, z Pelhřimova, z Moravy z Letovic, ze Slezska i nynější říše německé, ba i Italy mezi nimi najdeme.

Doufám, že data, jež níže uvádím, budou mít význam pro rodopisce v Československé republice i v Německu, a že uveřejněním těchto zápisů mnozí budou uvedeni na novou stopu.

V seznamu neuvádím snoubenců z obcí: Benátky, Bělá, Budínsamota, Bukovina, Dlouhá Ves, Dobřínov, Domašín, Dubno, Habrová, Hláska, Jamy, Javornice, Jedlina, Kačerov, Kunčina Ves, Liberk, Lipovka, Lukavice, Horní Lukavice, Meziříčí, Popelov, Proloh, Proruby, Rampuš, Rybná, Rybníčky, Rychnov nad Kněžnou, Říčky, Slemeno, Souvlastní, Vlčinec a Zdobnice, jelikož by tím seznam nabyl velikých rozměrů.

Kdož by si přáli bližších informací, jsem ochoten je zodpověděti sám, neboť indexů k matrikám 17. století není a děkanský úřad nemůže se pátrání věnovati.

Veleduštnému panu děkanovi Františku Machačovi vzdávám upřímný dík za jeho ochotu, s jakou mi při rodopisném badání vyšel vstříc.

*

- 1629, 26. VI. Jan Letovský, Letovice - Johana Burianová, Rychnov n. Kn. — 9. VII. Ondřej Skáupe, Kvasiny - Anna Wedrichová, Uřínek. — 1. IX. Jan Urner, Lauterbach - Eva Doctatoris, Uhřínov.
1630, 16. IV. Jan Křičinka (!), Rychnov n. K. - Alžběta, Germana. — 19. V. Václav Tatař, Rychnov - Magdalena Patrčková, Solnice. — 26. V. Jan Vašek, Lipovka - Magdalena Pavlová, Borohrádek. — 28. VIII. Martin Čech, Zdešov - Ursula Sochorová, Germana. — 16. IX. Tomáš Sloboda, Smidary - Zuzana Chejnovská, Rychnov.
1631, 4. VII. Matěj Fismagister, Šachov - Anna Škopová, Šachov. — 16. VIII. Jan Vicina, Rychnov - Barbora, Zdobnice. — 13. IX. Lukáš Pleskač, Týniště nad Orlicí - Kristina Andressová, Borohrádek. — 25. IX. Daniel Faber, Rychnov - Salomena Morová, Podbřezí.
1632, 18. I. Mikuláš Dostál, Bziradec - Anna Mikulášová, Jedlina. — 17. IV. Jan Jeřábek, Solnice - Anna Ryšavá, Bystřice. — 18. IV. Martin Herbert, Kladsko - Anna Bohuňková, Rychnov. — 26. V. Jiří Jirká, Lupenice - Kateřina Purkrábková, Rokytnice. — 26. VI.

Jan Hnikar, Kunštát - Justina Hartmannová, Rybná. — 29. VI.
Jiří Molitor, Rychnov - Kristina Nová, Girstorf. — 13. VII. Jiří
Pazurek, Žamberk - Anna Hlevietka, Rychnov. — 17. VIII.
Matěj Donátek, Žďár - Kateřina Kulavá, Rybná. — 21. IX. Jiří,
Rychnov - Kateřina Václavová, Borohrádek. — Jan Kačorek,
Zdešov - Magdalena Gersová, Kunčina Ves. — 6. X. Josef Kolář,
Horšebuk (!) - Magdalena Hříbková, Rychnov. — 10. X. Adam
Offar, Bystřice - Dorota Rosochová, Rychnov. — 25. XI. Josef
Marcel, Bystřice - Kristina Hofmannová, Kunčina Ves. — Eliáš
Szynk, Kačerov - Kristina Kryštofová, Klášterec. — Jiří Weir,
Solnice - Barbora Sládková, Solnice.

1633, 11. I. Pavel Zisska, Kostelec nad Orlicí - Mariana Sartonová, Bo-
rohrádek. — 27. I. Jakub Šumpík, Rybná - Anna Kosová, Norsdorf.
— 29. I. Jakub Marvánek, Rychnov - Anna Pistoris, Bystřice. —
30. I. Václav Horák, Kutná Hora - Magdalena Seštová, Rychnov. —
Václav Drátek, Rychnov - Dorota Drahorádová, Bohuslavice.
— Josef Neckař, Kvasiny - Anna Kašparová, Kvasiny. — Václav
Hlavas, Trnová - Anežka Koubová, Domašín. — 2. II. Kašpar
Mader, Ztracená Voda - Anna Ouberger, Rybná. — 1. V. Benedikt
Lussiro, Italie - Dorota Nečasková, Solnice. — 5. V. Tomáš Puk,
Praha - Kateřina Urbánková, Rychnov. — 13. VI. Matěj Dražek,
Třebechovice - Dorota Joštová, Rychnov. — Ondřej Biller (sic!
Pühler), Mittelwalde - Ludmila Kožíšková, Rychnov. — 29. VI. Jan
Škauovský, Skuhrov - Alžběta Zvoníková, Rychnov. — 27. VII.
Jiří Kučera, Souvlastní - Barbora Komestsswager (!), Zdobnice.
— Jiří Molitor, Uřín - Kristina Ludvíková, Noderwastecz. —
11. IX. Kašpar Polický, Police - Judita Sakrová, Rychnov. —
18. IX. Šimon Feit, Jakubovice - Kateřina Ponocná, Rychnov. —
20. XI. Jiří Jurk, Hradec Králové - Zuzana Třešničková, Solnice.
— 22. XI. Jeremiáš Svoboda, Turnov - Kateřina Červenková,
Rychnov. — Václav Halda, Rychnov - Dorota Valchářová,
Slnice. — Václav Štěpánek, Sowin (!) - Magdalena Podrazská,
Dlouhá Ves.

1634, 10. I. Jiří Clemens Grauer, Lible - Růžena Wagedlová, Dušníky.
— 15. I. Josef Gelhorn, Náchod - Anna Pilníkovská, Solnice. —
Martin Letovský, Letovice - Marie Molitoris, Rychnov. — Jakub
Marvánek, Černíkovice - Eva Lekerová, Ztracená Voda. — Jiří
Jaršký, Hroška - Anna Jukielová, Třebešov. — Josef Szuba,
Olešnice - Anna Lipovská, Lipovka. — 29. I. Mikuláš Cajn, Černí-
kovice - Mariana Remíšová, Třebešovice (!). — 12. II. Josef Špatá,
Rychnov - Dorota Nováková, Miešce. — 19. II. Jakub Dvořák,
Kvasiny - Anna Rogelová, Olešnice. — Jiří Bělohlávek, Ledec -
Anna Drábová, Habrová. — 21. II. Ondřej Domášafka, Solnice -
Dorota Patrčková, Solnice. — 24. II. Bartoloměj Hertner, Nová
Ves - Dorota Abrahamová, Lomy. — Jan Rugler, Levín - Eva
Beková, Lukavice. — Kryštof Szinta, Lukavice - Uršula Brundě-
rová, Bystřice. — 26. II. Jan Čížek, Solnice - Mariana Bílá, Solnice.
— 28. II. Jan Havlíček, Hora - Kateřina Bartáková, Rychnov. —
Daniel Svoboda, Rychnov - Dorota Ryšavá, Kyšperk. — 25. IV.
Martin Provažník, Solnice - Dorota Balnohová, Litohrad. —
28. V. Jiří Hubáček, Liberk - Mariana Sněrczek (!), Kyšperk.

1635, 6. I. Josef Vašátko, Bělá - Anna Kotková, Olešnice. — 13. I. Pavel
Košek, Šachov - Dorota Kuncová, Javornice. — 8. VII. Jan Je-
ratorijs, Lytenice (!) - Mariana Ovsiová, Habrová. — Tomáš Ruder,

- Vratislav - Anna Czarecki (!), Solnice. — 11. XI. Matěj Wendorfich, Heřmanice - Zuzana Szyhoviec (!), Habrová. — Vavřinec Slovácius, rektor solnický - Anna Fullonis, Solnice.
- 1636, 20. I. Václav Tolka, Ústí - Dorota Macková, Rychnov. — Josef Dušnický, Oušek - Alžběta Lukavská, Hláska. — Josef Hluška, Moravské - Zuzana Jakubková, Hláska. — 31. I. Jiří Divišek, Rychnov - Dorota Pructus, Solnice. — 3. II. Josef Kovář, Rychnov - vdova po Ondřeji Wyflerovi, Solnice. — Josef Mandlíř, Rychnov - Alžběta Skalníková, Velvary. — 15. IV. Václav Kříkola, Solnice - Anna Pernikářka, Solnice. — 20. V. Jiří Honz, Laczník (!) - Anna Sladkovská, Rychnov. — 13. VI. Josef Tyč, Nová Ves - Dorota Lenfeldová, Solnice. — Tomáš Blechář, Rychnov - Marie Svobodová, Vrchlabí. — 20. VI. Zikmund Šolc, Rychnov - Zuzana Kubrtová, Solnice. — 11. VIII. Daniel Ryzek, Solnice - Kateřina Stavcová, Solnice. — 21. VIII. Bartoloměj Hofmann, Rychnov - Anna Walzelová, Rokytnice. — 7. XI. Martin Tiola, Andorf - Kateřina Pekelská, Rychnov. — 10. XI. Jindřich Pipec, Smolná Ves - Lidmila Bydžovská, Rychnov. — 19. XI. Jan Šavka, Zámrsk - Dorota Kryštofová, Habrová. — 26. XI. Matěj Šafraňek, Lukavice - Barbora Urbanová, Nová Ves.
- 1637, 12. I. Michal Rogel, Levín - Růžena Hausterff, Liberk. — 21. I. Samuel Sokol, Solnice - Dorota Bendrářová, Solnice. — 2. II. Jiří Rydl, Rychnov - Eva Kilterová, Abersdorf. — Josef Kopýtko, Solnice - Kateřina Krecklová, Rychnov. — 9. II. Josef Kovář, Rychnov - Anna Dolanská, Žamberk. — 16. II. Josef Pokorný, Láckarora (!) - Zuzana Šolcová, Rychnov. — 17. II. Kryštof Matys, Kladsko - Zuzana Vyskocilová, Rychnov. — 23. II. Havel Strejček, Lipka - Johana Končinská, Kunčina Ves.
- 1638, 17. I. Kryštof Myslivec, Proruby - Eva Klausová, Zdobnice. — 13. II. Václav Svoboda, Roveň - Dorota Herbeková, Lukavice. — 16. V. Vít Vašíček, Rychnov - Magdalena Budová, Brocná. — 13. II. Josef Šramek, Králové Dvůr - Dorota Čečetková, Solnice. — 26. VIII. Jakub Svoboda, Rychnov - Dorota Blažková, Solnice. — 26. IX. Matěj Dlouhovský - vdova Dorota Jandová, Wrba. — 17. XI. Josef Pěčínský, Pěčín - Zuzana Čermáková, Hláska. — 25. XI. Václav Holý, Solnice - Anna Havlová, Lukavice.
- 1639, 7. II. Jiří Nar, Říčky - Eva Posserová, Rybná. — 13. II. Kašpar Hank, Bartošovice - Barbora, vdova po † Tomáši Trilberkovi, Solnice.
- 1640, 5. VI. Jan Pistorius Erfurtský, rektor, Abersdorf - Dorota Světelská, Rychnov. — 1. VII. Jiří Svoboda, Ronov - Kateřina Kalvachová, Rychnov. — 20. IX. Josef Vejvodá, Rychnov - Kateřina Svobodová, Solnice.
- 1641, 20. I. Martin Jahoda, Rychnov - Anna Hřiholová, Solnice. — Martin Lančkrounský, Rychnov - Marie Jindrová, Solnice. — 3. II. Václav Jeřábek, Rychnov - Zuzana Víchová, Solnice. — Josef Čížek, Pistorius - Anna Bartošková, Solnice. — Josef Hradecký, Hradec Králové - Anna Zeligerová, Rychnov. — 4. V. Pavel Pokorný, Rychnov - Marie Nováková, Šumberk.
- 1642, 2. II. Jakub Kulíčka, Rychnov - Kateřina, Solnice. — 4. II. Václav Dráb, Rychnov - Dorota Molitoris, Borohrádek. — 28. VII. Jan Bartoš, Rychnov - Anna Dlouhá, Plavice.
- 1643: o

1644, 26. I. Filip Pole, Schmiedberg - Mariana, Lanškroun. — 2. II. Pavel Vašek, Rychnov - Anna, Ždár. — 3. XI. Jan Čermák, Líčno - Kateřina Kopřivová, Rychnov.

1645, 9. I. Samuel Bartoš, Rychnov - Dorota Prokopová, Čermá. — 16. I. Václav Harásek, Ždár - Anna Ssowsk (!), Borohrádek. — Lukáš Čáp, Ždár - Magdalena Žišková, Šachov. — Jakub Doliatoris, Borohrádek - Anna, Lukavice. — 29. I. Jan Mrkvíčka, Borohrádek - Anna Doliatoris, Rychnov. — 17. VIII. Jakub Slabý, Zdešov - Dorota Hrubá, Chvojno. — 8. X. Pavel Patocka, Zdešov - Kateřina Pavlíčková, Javornice. — 22. X. Michal Pabián, Kunštát - Zuzana Michálková, Lukavice.

1646, (bez udání dne) I. Martin Jukl, Solnice - Anna Sloukova, vdova, Rychnov. — Václav Zíubal (!) - Salomena Zídková, Zámrsk. — 8. I. Adam Faltner - Mariana Kožlová, Synkov. — Martin Molitor, Hodčín - Barbora Zámečníková, Rychnov. — 13. I. Jan Melczer, Mittelwalde - Eva Čepová, Říčky. — 19. I. Václav Tomášík - Mariana Kosová, Černíkovice. — Václav Bartonides, Proloch - Anna Hrubá, Svinná. — Adam Konopá, Solnice - Anna Sládková, Solnice. — Michal Dragan, Opava - Kateřina Poláková, Javornice. — 20. IV. Jan Bohdanecký, Rychnov - Lidmila Danielisová, Solnice. — Jiří Kovář, Rychnov - Kateřina Nuczová, Borohrádek. — Jan Brandejský - Salomena, vdova Bukovská, Ždár. — Jiří Čermák, Lipovka - Salomena Dohnalová, Ždár. — Jan Slemenský, Rychnov - dcera Jana Kulhavého, Černíkovice. — VIII. Petr Snup, Líčno - Anna Sartoris, Uříňovice. — 21. X. Jan Vacek, Tarnov - Anna Nováková. — 25. XI. Jiří Safránek - Anna Rosová, Černíkovice. — 27. XI. Jiří Radil - Dorota Stolská, Kvasiny.

1647, 2. I. Jiří, syn Matěje, Zvěstovice - Kateřina Bohuňková, Rychnov. — Jan Šumpík, Hláška - dcera Jana Havla, Borohrádek. — 20. I. Jakub Beneš, Radostovice - Barbora Šafránková, Rychnov. — 22. I. Jakub Kačrek, Olešnice - Kateřina Černá, Rychnov. — 3. II. Jan Jiří, Miesče, panství častolovické - Dorota Doležalová, Dlouhá Ves. — Martin Šolína, Třebešov - Magdalena Hardová, Černíkovice. — Matěj Poustevník, Zábrěh - Dorota Janušková, Javornice. — 21. V. Jan Svoboda, Chrudim - Dorota Biskupová, Rychnov. — 24. V. Václav Krestánek, Oujezd - dcera Jana Ondřej, Borohrádek. — 10. VI. Jan Sládek, Rychnov - Anna Skorníčková, Zdešov. — 20. VI. Jiří Rejhel, Smiřice - Mandalena Lukavská, Rychnov. — 20. IX. Ondřej Fridrich, Zdobnice - Anna Dohnalová, Semechnice. — Václav Machač - Alžběta Jiraztová, Kvasiny. — Jakub Olešnický - Mandalena Hubáčková, Kostelecké Horky. — Mikuláš Koudelka, Kostelec - Kateřina Bystrická. — Matěj Tomáš, Lipovka - Dorota Slupková, Černíkovice. — Jan Mach, Uříňovice - Dorota Havlíčková, Radostovice. — Jan Kavka, Solnice - Anna Pučalková, Bukovina. —

1648, 11. I. Jakub Šimonek, Lible - Kateřina Rybková, Ždár. — Václav Bukovský, Ždár - Dorota Lazersonová, Borohrádek. — Jakub Havlík, Rychnov - Zuzana Kovářová, dekanát Kladsko. — Šebestián Kloub, Černíkovice - Anna Pšeničková, Domašín. — 20. I. Havel Šafránek - Lidmila Hradžina (!), Černíkovice. — 28. I. Jan Danielis - Anna Vyklidilová, Borohrádek.

1649, Jan Tomek - Eva Kačírková, Borohrádek.

- 1650, Kašpar Caupo (!), Ledská - Dorota Kubelková, Častolovice. — Jiří Vaňata, Uřňovice - Mandalena Židová, Lible. — Václav Vávra - Dorota Baldová, Třebešov. — Jan Raš, Kačerov - Zuzana Mořenglová, Svitavy. — Jan Vostřebal, Lupenice - Kateřina Jirsová, Rychnov. — Jan Ohnišovský, Nahořany - Dorota Tatramaníková, Lukavice.
1651. — Jakub Hromádka, Javornice - Lidmila Kopáčová, Rašovice. — Jan Hocíkva, Borohrádek - Anna Jirsová, Lukavice. — Krystof Raihel, Bukovina - Anna Francová, Pěčín.
1652. — Václav Dvořák, Rychnov - Mariana Kراتochvílová, Kostelec. — Jan Zisna, Rybná - Mariana Danielisová, Bardorf. — Matěj Pekárek, Borohrádek - Mariana Bartoňová, Rychnov.
- 1653, 12. I. Jakub Mucha, Debřec - Anna Ehlová, Lukavice. — 14. II. Rudolf Talavašek - Anna Černá, Uřňovice. — Jiří Mach - Mariana Nosková, Uřňovice. — Pavel Černý - Kateřina Boleslavská, Hodčín. — Jan Mrázek - Anna Strašilová, Líčno. — Jiří Kulich, Litohrad - Kateřina Zemánková, Ostašovice. — 24. V. Jan Tai, Rašice - Růžena Křeměňáková, Lukavice. — 10. VIII. Burián Tuček Čermák, Česká Svratka - Anna Dražková, Rychnov. — 7. IX. Václav Němeček, Šulichová (!) Lhota - Anna Vilémová, Lukavice.
- 1654, 6. I. Jan Spilek, Rovna - Dorota Endresová, Javornice. — 2. II. Stanislav Trčinský, Rychnov - Dorota Jičínská, Dobruška. — 14. II. Mikuláš Podolský, Líčno - Mariana, dcera Jiřího Czyrida -ně (!), Liberk.
- 1655, 25. I. Daniel Pohorský, Rokytnice - Anna Želízková, Rychnov. — 7. IX. Matěj Birká, Pelhřimov - Anna Hajná, Habrová. — 17. IX. Daniel Masopust, Letovice - Zuzana Horáčková, Rychnov. — Jiří Dušnický - Anna Jasko (!), Dobrucz (!).
- 1656, 6. I. Jiří Perstek, Častolovice - Salomena Poláková, Javornice. — 27. X. Jan Pavlík, Řepiště, Horní Slezsko - Kateřina Kounová, Rychnov.
- 1657, 7. I. Jan Krerek, Třebechovice - Kateřina Krčmářová, Javornice. — 12. I. Jiří Čejka, Unčov - Dorota Myšková, Rychnov. — 23. IX. Jan Gruber, Lanškroun - Dorota Holíková, Rychnov. — 4. XI. Mikuláš Pavlišta, Peklo - dcera Nováková, Habrová. — 14. XI. Jan Talavašek, Líčno - Kateřina Hejnová, Líčno. — 19. XI. Jiří Wacák, Radostovice - Dorota Sartori, Radostovice. — Mikuláš Zeník, Kvásiny - Dorota Plašilová, Líčno. — 27. IX. Adam Pták, Kunštát - Růžena Bosá, Lukavice.
- 1658, 13. I. Jiří Czrunber (sic! Gruber), Krünlomiensa (!) - Dorota Hohorz (!), Rychnov. — 17. I. Lukáš Kubátků, Líčno - Anna Mulková, Líčno. — Matěj Jelínek, Líčno - Dorota Koubková, Líčno. — Jiří Sejkora, Líčno - Dorota Kolářová, Líčno. — Matěj Chmelík, Líčno - Marie Plašilová, Líčno. — Lukáš Jelínek, Líčno - Dorota Kopacká, Líčno. — 10. II. Pavel Čech, Rychnov - Zuzana Slobodová, Kostelec nad Orlicí. — 20. VIII. Jan Křížanova vský, dudař, Křížanov - Kateřina Zahrádková, Rychnov. — 10. IX. Adam Fiala, Boskovice, Morava - Kateřina Pellionis, Rychnov. — 29. IX. Daniel Holý, Vysoké Mýto - Kateřina Chrudimská, Rychnov.
- 1659, 11. II. Jiří Kalenda, Častolovice - Lidmila Hříbková, Rychnov. — 7. V. Jan Kerhart, Michovice u Častolovic - Dorota Matiasková, Hláška. — 8. VI. Václav Grzechlo (!), Solnice - Dorota Arnoštová, Horní Lukavice. — 20. VII. Jiří Krzysste, Katovice - Růž. Klimšová, Borohrádek.

- 1660, 20. I. Jan Hájek, Borohrádek - Anna Pohorská, Rychnov. — 27. I. Matěj Novotný, Rovenská, Morava - Zuzana Kopečná, Dlouhá Ves. — 3. II. Jiří Heucz, Potštejn - Alena Šauvarová, Rychnov. — Burián Macháček, Chrast - Anna Doubravská, Rychnov. — 9. II. Jiří Pelikán-Tuček, Česká Svratka - Růžena Dražková, Rychnov. — 11. V. Jan Haldá, Rychnov - Marie Jiroucká, Pěčín. — 23. XI. Daniel Rehák, Časlavky u Smiřic - Dorota Svobodová, Rychnov.
- 1661, 8. V. Matěj Hartmann, Rychnov - Růžena Lupenová, Debřec, solnické panství. — 20. XI. Jiří Zajíček, Podbřezí - Zuzana Klobošová, Habrová.
- 1662, 7. II. Martin Růžička, Bauzema (!), Morava - Kateřina Letovská, Rychnov. — 5. II. Jiří Vostřebal, Vamberk - Anna Klecová, Rychnov. — 1. XI. Jiří Talavašek, Lično - Dorota Kunčová, Javornice.
- 1663, 7. I. Václav Kulhavý, Třebešov - Kateřina Zahradníková, Lukavice. — 13. I. Václav Perníkář, Solnice - Veronika Macháčková, Rychnov. — 30. I. Samuel Turnovský, Borohrádek - Kateřina Kasalová, Rychnov. — 4. II. Jiří Pejcha, Slavík (!), rosické panství - Alžběta Krejčová, Rychnov. — 7. V. Jan Vlachý, Rychnov - Lidmila Hrdá, Žamberk. — 19. VIII. Jan Frymble, Kyšperk - Magdalena Wopawská, Rychnov.
- 1664, 30. IX. Pavel Bydžovský, Polná - Magdalena Hrdličková, Rychnov.
- 1665, 12. I. Kryštof Hoffmann, Rychnov - Zuzana Krysová, Litice. — 19. I. Jan Zedník, Lípa, častolovické panství - Mariana Tomášová, Javornice. — 26. I. Martin Burian, Olešnice - Růžena Rožmberská, Rychnov. — 10. II. Jan Jeřábek, Kostelec nad Orlicí - Alžběta Tichá, Rychnov. — 1. V. Copulatus Georgius Medicus orciundus ex Brodka pago Moraviae cum Catharina Vidua Defuncti Mocz Meidici Ex Hospitali Rychnowiens. testes Matauss Bystrzycky Jan Laz a, e aliquam plurimi praesentes in templo.
- 1666, 10. I. Jan Trčusil, Světí - Anna Tomášová, Javornice. — Martin Kovář, Bohousová - Dorota Drábová, Rychnov. — II. Jiří Kapřík, Zámrsk - Anna Bohunková, Rychnov. — Václav Kolář, Rychnov - Zuzana, dcera † Samuela Zedníka, Vysoké Mýto. — IV. Jan Navrátil ū, Červený Hrádek - Anna Šubrtová, Rychnov. — 27. VI. Matěj Holoubek, Borohrádek - Kateřina Chrudimská, Rychnov. — 24. VIII. Jiří Jedlinský, Žďár - Anna Kasalová, Rychnov. — 29. VIII. Jan Pacovský, Hoděčín - Kateřina Tomášková, Javornice.
- 1667, 23. I. Vilém Dobrý hruška, Solnice - Kateřina Chládková, Rychnov. — 26. I. Krysmon Trojovský, Kvásiny - Dorota Michálková, Javornice. — 10. VIII. Václav Hlavatý, Roveň, vamberké panství - Dorota Filípková, Lukavice. — 29. IX. Lukáš Gerz, mlynářskuhrovský - Regina Rostrová, Lukavice. — XI. Tobiáš Pilář, Rychnov - Dorota, otec † Erfurtský či Pistorius, Solnice.
- 1668, 27. I. Jiří Chvalovský, Libáň - Dorota Balounová, Rychnov. — 24. XI. Jan Zahradník, Javornice - Kateřina, vdova Daniela Pavlištý, Pekelec u Žamberku.
- 1669, 20. I. Štěpán Minus, Solnice - Anna Prášková, Rychnov. — 27. I. Jan Polyna, Lípa - Dorota Sukovatá, Habrová. — 10. II. Jiří Chmelík, chroustovické panství - Dorota Ptáčníková, Javornice. — 19. II. Mikuláš Simonek, Hroška, černíkovické panství - Anna

- Rybková, Deštná. — 30. VI. Jiří Janský, Peklo - dcera Jiřího Píče, Liberk. — 2. VII. Andrys Kožišník, Rychnov - Mandalena Slavíková, Chrudim. — 6. X. Jan, po nebož. Jindřichovi, Luže - Kateřina Pivcová, Rychnov. — 12. XI. Abraham, Solnice - Anna Hrošeková, Rychnov.
- 1670, 7. X. Martin Plodek, Nemanice - Kateřina Holubová, Liberk.
- 1671, 27. I. Matěj Jung, Solnice - Mandalena Zeifertová, Rychnov. — Martin Hejlek, Dlouhá Ves - Mariána Špalcová, Hejnice u Žamberka.
- 1672, 11. IX. Václav Radešinský, Rychnov - Kateřina Špatová, Nové Město Hradiště.
- 1673, 5. II. Mikuláš Biskup, Rychnov - Dorota Daňková, Týniště n. Orlicí. — 21. XI. Pavel Vitáček, Rychnov - Eva, vdova po Petru Grynovi, kaprálu reg. Špurk.
- 1674, IV. Pavel Rudský, Rychnov - Růžena Čechová, Břeclav, Morava. — 19. VIII. Jan Bock, Peklo - Dorota Žabokrtská, Rychnov.
- 1675, 25. XI. Jan Kratochvíl, Kostelec - Kateřina, vdova Štranchová, Rychnov. — 26. XI. Tobiáš Balouš, Žamberk - Kateřina Radešinská, Rychnov.
- 1676, 3. V. Tobiáš Čeppe, Dušníky - Dorota Millerová, Rychnov. — 7. IX. Jan Libelský, Častolovice - Ludmila Láznovská, Rychnov. — 1. X. Petr Lebeda, Čenkovice - Kateřina Fimlerová, Rychnov. — 25. X. Jiří Sýkora, Týniště - Dorota Habrovská, Rychnov. — 15. XI. Matouš Starý, Zysná (!), Morava - Anna Bartáková, Rychnov. — 24. XI. Václav Petzold, Vamberk - Judita Pivcová, Rychnov.
- 1677, 2. II. Kašpar Rohr, Proruby - Růžena Schneiderová, Kunštát. — 16. II. Jan Füsselein, Rychnov - Alžběta Petzoldová, Vamberk. — 9. V. Petr Czyryan, po neb. Simonidesovi, Chroustovice - Kateřina Šumpíková, Rychnov. — 16. V. Jan Dlouhý, Potštejn - Ludmila Drábová, Rychnov. — 21. IX. Jan Příbramský, Kostelec - Dorota Lukrová, Rychnov.
- 1678, 30. I. Jakub Jiruška, Dobrnice - Dorota Bohdanecká, Rychnov. — 13. VI. Jan Elychleb, Forchen, Frankenland - Voršila Knaulová, Rychnov. — 18. IX. Jakub Svatoň, Skuhrov - Zuzana Motyčková, Horní Lukavice.
- 1679, 7. V. Maximilián Füsselein, Rychnov - Alena Lybická, Boleslav. — 14. V. Ondřej Zbudil, Kostelec - Mariána Pečenková, Rychnov. — 3. IX. Jan Michálek, Javornice - Dorota Bachmannová, Vysoké Mýto. — 10. IX. Matěj Vinsky Petra Vaníčka, Sedlčany - Zuzana Pílousová, Rychnov.
- 1680, 11. II. Jan Stodola, Brocná - Kateřina Radilová, Horní Lukavice. — 3. III. Michal Biedermann, Bělá - Dorota Škouderlová, dcera myslivce od Náchoda.
- 1681, 2. II. Jakub Lockner, Rychnov - Justina Berková, Starcz (!). — Jan Holubář, Bystré - Alžběta Mandlířová, Rychnov. — 11. II. Václav Renát, Rychnov - Žofie Dvořáková, krumlovské panství. — Václav Pelikán Šimona Nečase, Rosice - Růžena Slobodová, Rychnov. — 1. V. Petr Růžička, sládek křesetický, Kutná Hora - Magdalena Drábová, Rychnov. — 26. XI. Kryštof Lerých, Kunštát - Mariána Heimanová, Proruby.
- 1683, 20. VI. Jiří Ernehort (sic! Effnert?), sládek kyšperský - Dorota Javornická, Rychnov. — 8. VIII. Jiří Pešina, Žamberk - Kateřina

- Špatová, Rychnov. — 26. IX. František Pecka, Solnice - Anna Čejková, Rychnov n. Kn.
- 1684, 31. I. Martin Fiklus, Litice - Alžběta Bílská, Rychnov. — 1. X. Kryštof Pühler, lazebník, Luže - Johana Raděšínská, Rychnov. — 11. X. Jakub Nehyba, Skuhrov - Alžběta Muchová, Lukavice. — 30. X. Jan Růžička, Pacov - Dorota Pečeňková, Rychnov. — 26. XI. Petr Latér, Peklo - Mandalena Joštová, Javornice.
- 1685, 26. II. Tobiáš Peýkr, Kunštát - Mandalena, vdova po † Šebestiánu Novákovi, Rychnov. — 28. II. Šimon Solnický, Letovice - Anna Klobošová, Rychnov. — 17. VII. Zikmund Libertin, mušketýr od gran. regim. - Magdalena Bochmannová, Rychnov. — 11. IX. Jan Maršálek, mušketýr od gran. regim. - Markéta, dcera Pavla Mani, Čestice u Castolovic. — 25. XI. Jiří Stonek, Dobruška - Ludmila Kounová, Rychnov.
- 1686, 12. V. Michal Šejbl, zahradník, Sadová - Dorota Balcarová, Rychnov. — 11. VIII. Jan Sedláček, Jamy - Kateřina Linhartová, Merklovice.
- 1687, 13. I. Václav Chladík, Peczkovský - Anna Pívečková, Kostelec. — 20. IV. Jakub Čermák od Regimentu Slavnyho (!) Kynzlského (!) - Zuzana Bobíčková, Týn nad Vltavou. — Vít Čížek, Černíkovice - Kateřina Sršňová, Dlouhá Ves. — 22. V. Ferdinand Umblauf, Guldenstein (Morava) - Růžena Fingerová, Kronstadt. — 30. VI. Václav Petr, Vamberk - Kateřina Hofmannová, Rychnov. — 16. XI. Jan ml. Šťastný, Rychnov - Magdalena Dvořáková, krumlovské panství. — 23. XI. Jan Vondra, Kvasiny - Anna Ehlová, Lukavice.
- 1688, 1. III. Jan Wurm, od Leib Comp. gen. Kaiserstejna regimentu - Marta Tantzerin, Erfurt.
- 1689, 16. I. Tomáš Svoboda, Rychnov - Anna Nováková, Chroustovice. — 30. X. Václav Bydžovský, Kyšperk - Dorota Hofmannová, Rychnov. — 13. XI. Antonín Basatto, Wlachy (Caleredo) - Anna Reháková, Rychnov.
- 1690, 12. XI. Filip Marchofer, Austria - Anna Rätherová, Meraira (?). — 18. XI. Jan Štupan, Rychnov - Dorota Zrástová, Luže.
- 1691, 1. IX. Mikuláš Payker, Kunštát - Anna Biskupová, Rychnov.
- 1692, 20. I. Marek Herzan, Černíkovice - Kateřina, vdova po † Mikuláši Zahradníkovi, Lukavice. — 3. II. Kašpar Hoffner, Zdobnice - Kateřina Hynciová, Praha. — 9. VII. Copulatus est Generosus Dominus Joannes Fridericus Gloßer, Warta, ab Adm. Rndo Dño Carolo Hořeczký cum Domina Dorothea Francisca Pohorská, Rychnoviensi. — 11. X. Kryštof Časlavský, Rakovník - Veronika Nováková, Rychnov. — Zachariáš Kuncík, M. Zdobnice - Mariana Trytých, Hláska. — 23. XI. Jan Machač, Dlouhá Ves - Anna Šklíbová, Roveň.
- 1693, 20. I. Václav Pavlík, Lipovka - Mariana Šmudlavá, Třebešov. — Vilém Dvořák, Javornice - Anna Anderlová, Český Brod. — 18. VIII. Jiří Čermák, Rychnov - Kateřina Petrová, Dobruška. — 20. X. Jan Zahradka, Alta Megto (!) - Dorota Svatelská, Rychnov. — 28. X. Cop. est Generosus Dominus Martinus Ržetowsky ex Boe: Trzebcowij (Č. Třebová), Tubicen (trubač) etc. (Titul:) cum Isabella Francisca Michalinowa ex Aula Es cel: — Václav Biskup, Kostelec - Helena Špatová, Rychnov.

- 1694, 17. I. Ludvík Brož, Kostelec - Kateřina Pilařová, Rychnov. — 14. II. Jan Zerený (sic! Zelený), Rounia (!) - Anna Bohuňková, Rychnov. — 11. VII. Matěj Žeman, Javornice - Růžena Čzardová, Čáslavky.
- 1695, 13. II. Jan Strauss, Černíkovice - Anna Maderová, Jedlina. — 9. X. Jan, Litice - Anna Vítáčková, Rychnov. — 16. X. Filip Havašilek, Rychnov - Magdalena Janečková, Hlinné.
- 1697, 25. VII. Jan Prokop, Liberk - Anna Beková, Solnice. — 10. IX. Copulatus est Gener. Dom. Joannes Jirži Bükowsky cum Gen. Dom. Kateržina Alžběta Údrčská z Údrče (Audertzkiana de Auderz).

J. Fiala:

Auzeugdec — Kutlíře — Prokůpkové.

I.

Tam, kde se nyní rozprostírá v okresu kolínském ves *Kutlíře*, stával poplužní dvůr *Újezd* (Auzeugdec) patřící klášteru Sedleckému.

Roku 1295 k tomuto dvoru přidáno králem Václavem II. půldruhého lánu rolí od královského statku v *Křečhoři*, odkudž odedávna vycházel úrok ke klášternímu dvoru, s podmínkou, že držitelé toho půldruhého lánu budou osvobozeni ode všech povinností a břemen obce křečhořské. (Emler: Regesta II., str. 729 č. 1697.) Dvůr Újezd byl majetkem kláštera Sedleckého až do válek husitských.

Na den sv. Vincence 1416 Jakub, opat kláštera Sedleckého, s konventem svoluje, aby rychtář *Vaněk* ze Soušova koupil dvůr ve vsi jejich Auzeugdě se 3 lány bez čtvrti, s rolí, lukami, chraštinami, pustinami, s palouky..., kteréž k tomu dvoru od starodávna přísluší od Jana ze *Zařičan* a Václava *Slavíkovce*, poručníkův Ondřej a Václava, sirotkův a dědicův Petra z *Újezda* za 45 kop gr. č. Na zaplacení této sumy přidal klášter zmíněnému Vaňkovi pětmecíma kop »pro jeho zasloužení věrná, kteráž nám a klášteru našemu dokazoval a v budoucí časy okazovati bude«. Avšak Vaněk i jeho budoucí povinni budou na všechné časy platiti klášteru ročního úroku 2 kopy gr., na dva termíny: o sv. Jirí a o sv. Havlu. Vaněk i jeho dědicové budou osvobozeni od placení klášteru, královských i zemských berní, lozunkův, robot, pomocí, kur a jiných nasazených i přidaných poplatků. Povinni budou však rybníky klášterní, které jsou nebo budou udělány v Újezdě i lesy opatrovati a dříví z nich k užitku kláštera prodávat. Za to po dobu jich služeb se jim odpouští roční úrok ke klášteru. Při případném prodeji dvora vymíňuje si klášter předkupní právo. (A. Kut. č. XXI. - orig. německý a překlad český.)

Po válkách husitských byl Újezd majetkem *Kutné Hory*. Dne 13. června 1485 nařizuje Hynek, kníže minstrberský, aby mu Kutnohorští poslali opis listů, »kteréž máte na ty vesnice, kteréž k zámku našemu *Kolínu* přísluší, jako na Újezdec, na *Zibohlavy* i na jiný plat od téhož zámku Kolína vám zastavený, neb jest nám toho potřeba věděti«. (A. K. č. 229.)

Újezd byl rozdělen tehdy v několik (3?) dvorů. Jedním z nich byl *Vejdělkovský*.

Roku 1484 v pondělí před sv. Vítém (14. června) činí poslední pořízení Václav *Vejdělek*. (A. K. č. 214.) Svatě, ženě své, poroučí hotových 100 kop míš. a polovici všeho statku. Z druhé polovice má být vydáno vnukovi Václavovi se sestrou jeho 60 kop míš. Dále (když by se statek prodal) odkazuje těmto kostelům: do *Křečhoře* (30 kop míš.), do *Velimě*, do *Předhradí*, do *Kbelu*, do *Voděrad*, do *Chvátilin*, do *Zibohlav* (po 10 kop. míš.) a zbytek k rozdělení chudým. Pakli by však žena jeho chtěla vdoviti, dokudž vdovou jest, aby ničím jí hýbáno nebylo.

Po jeho smrti spravoval dvůr ten (kol r. 1490) Vaněk ze *Lžovic*, rychtář v Křečhoři, se Svatou, švegruší svou. (Jos. Vávra: *Dějiny Kolína I.*, str 127.)

Dvůr však i nadále zůstal v rodě *Vejdělkově*.

R. 1511 Matěj Vejdělek učinil dobrovolnou smlouvu s Ješkem a Dorotou, manželkou jeho, svými příbuznými. »Jakož Vejdělek sedí v dvoru Újezdci i toho užívati má bez překážky Ješka a manželky jeho, pokudž živ jest. A když by Vejdělka bůh nezachoval, tehdy aby Ješek s manželkou svou, s dědici svými nápad bez překážky měl k polovici toho statku, a druhou polovici aby Vejdělek, pokudž se jemu zdá a vidí, poručiti neb dáti mohl. Však dobrovolně podvolili se o to, že chtí pomáhati jemu Vejdělkovi, pokudž jím jako přátelům náležeti bude«. (Lib. hered. niger 1495—1515 fol. 295.)

Avšak r. 1523 Václav z *Lošan* koupil »v Aujezdci dvůr někdy Waydělkovský s dědinami, lukami, s lesy, s nábytky, dobytky a jinými věcmi, kteréž jsou v též dvoru i se vším příslušenstvím k němu z starodávna příležitými jakž Vejdělek i jeho předkové užívali pod plat úroční (úrok k obci) 10 kop 48.gr. českých, kterýžto šepmistrům a radě i vši obci města Hor Cuten platiti a úročiti povinen bude rozdílně tak, jakž za starodávna se platívalo, totiž na sv. Jiří 5 kop 24 gr a na sv. Havla tolíkéž, od šepmistrův a rady na Horách Cuthnách toho zboží tehdáž pánův gruntovních a Joannesa *Zasvětí* z Kolína, kterémuž páni polovici peněz na tom statku právem příbuzenství připověděti ráčili a pustili, však tak, což po zaplacení dluhův Vejdělkových zůstane. A to koupil za 400 kop. gr.

č. Zavdal hned 60 kop gr, ty jsou na právě pro dlužníky. Plátce pak býti má takto: počna na hod sv. Ducha po učinění tohoto zápisu v roce příštího dáti má 13 kop gr. a tak každého roku vždy na ten čas po 13 kopách gr. platiti až do zaplacení vši té sumy hlavní. Kteréžto sumy zaplacení peněz polovici uručil jest osobami těmito: Jírou, rychtářem z Lošan, Matějem odtudž, Petrem, rychtářem ze Kbela, Burianem, Jírou, šafářem a Benešem, sousedy odtudž, Petrem z Lošánek, Tůmou odtudž, *Tomášem Kutlířem* z *Aujezdce*...«

Ze závdavku dostal 8 kop Ondráček, někdy čeledín Vejdělkův, 15 kop Jan Srb, též za službu. Poněvadž Matěj Vejdělek umřel při vánocích a čeleď dosloužila, vráceny obci $10\frac{1}{2}$ kopy $3\frac{1}{2}$ gr., kteréž jim úředník Zachař z peněz obecních vyplatil a 20 gr. hospodářům, kteréž za Vejdělka založili na vezení vápna. (Liber hered. 1514—1536 fol. 196.)

Roku 1524 však přišli páni Horníci o dvůr Vejdělkovský, neboť téhož roku činí pan Jaroslav Konarovský z Libanic jménem svým i na místě Jana Žateckého z Veigerstorfu příslahu manskou králi Ludvíkovi se všemi dědinami a zvláště s Aujezdcem, dvorem poplužním s poplužím tak, jakž jest toho někdy Vejdělková v držení byla a jakož se jest toho jemu, Jaroslavovi na plném soudu dvorském stanným právem před pány JMC a vladykami dostalo. (A. K. č. 334 A.)

Konárovský hned žádal po šepmistřích, aby předložili soupis svršků dvoru Újezdce, kteréžto svršky spisovali po smrti Vejdělkové pan Zachař, jinak Zach a radní písar Pavel.

Poněvadž šepmistři váhali, pohnal je r. 1524 pan Jaroslav před král. komoru. (A. K. č. 335/3.) Spor ukončen r. 1528 prodejem. Jan Žatecký z W. a Jaroslav Konárovský z Libanic zrekli se vši spravedlnosti a práva toho, kteréž měli na dvoře v Újezdci a jehož práva vedením dosáhli za 350 kop gr. č. (Ib. č. 6690.)

Roku 1531 postoupili Kutnohorští půl lánu od statku Vejdělka v Újezdci Janu Zasvětlovi z Vinoře; pečeti přivěsili Petr Pašinka z Trojanovic a Petr Veltrubský z Veltrub. (Č. 574.) Tím ukonečení příbuzní Matěje Vejdělka, jejichž právo i páni šepmistři v smlouvě z r. 1523 s Václavem z Lošan uznali, když Jan Zasvětlo se hlásil o spravedlnost po manželce své, Ješkovi a Jarošovi. (Lib. her. 1514—1536 fol. 294.)

Že byl v Újezdci ještě jiný dvůr, dokazuje ručitel *Tomáš Kutlíř z Aujezdce* při smlouvě r. 1523 o dvůr Vejdělkovský s Václavem z Lošan. Toho známe také již z r. 1521. »Tomáš Kutlíř z Aujezdce ujal lán dědiny orné tak a na týž způsob trhu, jak

Tomáš, rychtář z Nové Vsi byl jej koupil (a vidimus toho trhu pod pečetí pánův kolínských Mladého Kolína ukázán jest) od Markety Sedlákové z Kolína Mladého... za $74\frac{1}{2}$ kopy gr. č. (Lib. her. 1514—1536 fol. 171').

(R. 1523 z kladeného purkrechtu vyzdvihl 9 kop 20 gr. Johannes Zasvěto z Kolína. Ještě r. 1526 klade Tomáš Kutlíř purkrech.)

Když r. 1535 dvůr Vejdělkovský byl bez hospodáře, naskytla se Tomáši Kutlířovi, který držel v Aujezdci dvůr Kutlířovský zvaný, vhodná příležitost, aby jej pro své syny koupil. Toho roku o tom páni šepmistrí v radě rozmlouvali. »Co se dvoru dotýče v Aujezdci, poněvadž Kutlíř jej ujiti, platiti chce a syny má, aby mu přímo bylo«. Prodej museli však schváliti i páni starší, obecní. Těm předložili šepmistrí návrh s odůvodněním, »že dědiny (role) pusté leží, žádný jich nedrzí. Ti, kteří je byli najali, že je pustili. Kutlíř, maje některé vyspělé syny, chtěl by některého osaditi a dvůr za 200 kop vystáti, počna hned úrok na sv. Jiří platiti — 5 kop aneb což se platí, kterážto věc lepší se vidí nežli by mělo pusto ležeti a plat obecní scházeti«. Obecní páni radili: »Ač by tomu rádi byli, aby někdo jiný koupil na ten způsob, že by dobře bylo. Neb jest (Kutlíř) smrtelný a chtěje obě držeti, nemohl by tomu dosti učiniti. Však nenajde-li se, tehdy lépe menší zlo vyvolati a jemu toho příti, však mohlo-li by na větší sumu vytaženo býti«. Konečně »na tom jest zůstáno, aby Kutlířovi bylo prodáno, ač nebudou-li míti lepšího kupce«. (Mem. 1535 fol. 13', 37'.)

Poněvadž páni lepšího kupce nenašli, koupil Tomáš Kutlíř z Aujezdce dvůr Vejdělkovský v Aujezdci za 200 kop gr. č. od hospodářů obecních. Zavdal 20 kop, ostatních 180 kop platil právem purkrechtním po 10 kopách až do zaplacení sumy hlavní. Mimo to platil každého půl léta pánům šepmistrům a obci půl páté kopy a 12 grošů úroku.*)

K vůli tomuto Tůmovi Kutlíři měli Kutnohorští jednání s českou komorou, která r. 1543 žádala, aby z Kutné Hory poslali Tůmu Kutlíře z Aujezdce, člověka svého poddaného, poněvadž chce užívat louky od dvora *někdy Vrbovského* k královskému zámku kolínskému náležejícího, aby proto svou spravedlnost a právo k louce té ukázal. (A. K. č. 903/2.)

Místo poddaného poslali šepmistrí do Prahy přípis »že dvůr Aujezdec, v kterémž Tomáš Kutlíř sedí, jest náš dědičný, a ten grunt i s tou loukou, také i se vším k němu příslušenstvím jako s lesy, s vrbinami, s luky i což k témuž gruntu naleží, koupili jsme od p.

*) Vejdělkové objevují se potom v Zibohlavech. V roce 1580 Joachym, kožíšník z Kutné Hory činí svatební smlouvu s Kateřinou, dcerou Jana Vejdělka ze Zibohlav. R. 1613 žaluje kutnohorský řezník Jan Němcický Mikuláše Vejdělka ze Zibohlav pro dluh 45 kop gr. (Kniha smluv 1541—1673).

Jana Žateckého z Weikrštorfu a nebožtíka p. Jaroslava Konárovského, ... a to před shořením desk zemských v deskách zemských zapsáno bylo a více než od 15 let toho v držení jsme byli. (Č. 903-1.)

Z komory české odpověděli, že neporoučeli, aby jim jaká zpráva o koupení a držení dvora byla podávána, než toliko o té louce, má-li k ní nějaké právo; proto aby do 2 neděl důkazy před komoru položil. (R. 1544 čís. 923.)

Tomáš Kutlíř zemřel asi r. 1550. Roku 1553 kladou poslední purkrechtní peníze za dvůr Vejdělkovský jeho synové Jan a Pavel. (L. her. 1514-1536 fol. 400.) Ti osadili nyní v Újezdci dva dvory Kutlířovské. Jan Kutlíř hospodařil špatně, což nelibě nesla jeho kutnohorská vrchnost. Proto ho r. 1568 povolala do Hory a vyčetla mu, že »nejednou byl povolán a napomínán, aby svého hleděl, neutrácel a doma pobýval, ale měnití toho nechce, nýbrž vejda do Kolína, týden, dvě neděle i tři tam bývá, žere, pije, kvasí, statek mrhá, utrácí a jej spouští. Jakž zpráva jest, i stohy prodává a v stodole málo zůstává...«

Jan se hájil, že »ne tak často v Kolíně bývá než někdy. A tak jest, že se napije. Jeden stoh prodal pro svou potřebu, aby měl čeledi platiti«. Ale bratr jeho Pavel přisvědčil, že jest to tak, že svého hleděti nechce. Proto dán Jan Kutlíř v Hoře pro svůj nezřízený život do klády, a páni mu přislíbili, že o dalším osudu jeho ještě budou uvažovati. (Mem. 1568 T 26.)

Roku 1574 přiznává Jan Kutlíř, že mu Anna Kutlířka (vdova po bratru Pavlovi) je dědici svými k pilné potřebě jeho půjčila 50 kop gr. č. a zajišťuje jí tento dluh na dvou kopáčích záhonů: na 1 kopě březí pod silnicí na velkém podílu a na 1 kopě na velkém dílci u silnice. Pole tato dává Anně v užívání do dvou let; po dvou letech má jí opratiti dluh a Anna role vrátiti. (Kniha smluv 1541-1673 D 3'.)

V roce 1575 však mu Anna vdova ještě 20 kop připůjčila. Následujícího roku (1576) prodal Jan Kutlíř dvůr své švagrové Anně, vdově po Pavlu Kutlíři za 1000 kop gr. č. Vlastnila tedy Anna nyní dva dvory Kutlířovské.*)

Mimo tohoto Jana Kutlíře objevuje se nám před r. 1575 v Újezdci ještě jiný Jan Kutlíř, též majitel dvora, který měl syna Vavřince. Tento Vavřinec činí r. 1575 svatební smlouvu s Dorotou,

*) »Anna, po někdy Pavlovi Kutlířovi z Aujezdce zůstalá vdova, koupila dvůr v Aujezdci se dvěma zahradami, jedna při též dvoře a druhá proti dvoru též Anny Kutlířky u silnice ležící s loukou, lesy, dědinami i vším osením jarým i ozimním od Jana Kutlíře za sumu jmenovitě 1000 kop gr. č....« (Čís. 3993/2.) Téhož roku zapsán jí též dvůr po muži Pavlovi: »Anně vdově po Pavlovi Kutlířovi a jejím synům prodán dvůr po Pavlovi v Aujezdci za 600 kop gr.« (Mem. 1576 X 1.).

dcerou nebožtíka Jana Krejsy z Kel. Nevěsta přislibuje mu do dne a do roka 100 kop gr. č. a výpravy (výbavy) za 30 kop. Jan Kutlíř na místě svého syna Vavřince upsal nevěstě 120 kop gr. č. a zároveň prohlásil, že žádnému jinému statku svého prodati nechce než svému synu. (Kniha smluv 1541—1673 pg. C 9.)

Následujícího roku (1576) ujímá dvůr v Újezdci Vavřinec Kutlíř a uvoluje se o dluhy otcovy smluvit. Páni mu dyůr pustili v 500 kopách. (Mem. 1576 fol. T 3', W 7').

O jeho nástupcích knihy mlčí, leč z dalších zpráv vysvítá, že tento dvůr později byl spojen s majetkem Matěje Kutlíře, neboť u tohoto dvora Matějova byla dvě stavení, z nichž jedno po požáru r. 1646 zůstalo spáleništěm a r. 1676 opět tento statek (již Kunštátský) rozdělen ve dva dvory.

Byly tedy kol r. 1575 v Újezdci tři Kutlířovy dvory: v prvém seděl Jan a po něm syn Vavřinec, v druhém Petr a v třetím Matouš, synové Pavla Kutlíře.

Pavel Kutlíř zemřel r. 1570. Zůstaly po něm tyto děti: Jiřík, Petr, Matouš, Kristina a Mandalena.

Kristina, dcera Pavla Kutlíře, vdala se r. 1580 za Václava Ramboučka z Chocenic, poddaného p. Bohuslava Horňáteckého z Dobročovic a na Žabonosích, hejtmana kraje kouřimského, a odešla s manželem do rodného statku jeho po otci zděděném. Vejchysty dostala 80 kop gr. č. a 10 kop hotových do živnosti, 2 krávy a 2 jalovice. (Kniha smluv 1541—1673 pg. D 20.)

S tímto věnem nebyl však později Rambouček spokojen a uháněl švagry své Petra a Matouše o přídavek. Ti učinili s ním narovnání, které zapsáno v knize smluv 1541—1673 folio K 3. Nás zajímá především proto, že objevuje se tu název z *Kutlířových dvorů*, z čehož vzniklo později nové pojmenování osady Újezdce.

»Jakož na naléhání Ramboučka, aby Kristině, sestře Petra a Matouše z *Kutlířových dvorů* z statku po jejich rodičích jim v Aujezdě zůstalého její spravedlnost a díl vydán byl«, přidávají ji bratři k té výpravě (80 kop) a hotových 10 kop, dvěma kravám a dvěma jalovicím ještě 100 kop gr. ve vyjednaných termínech. Z poznámenání skládaných peněz poznáváme, že Petr Kutlíř byl již r. 1593 mrtev (peníze klade místo něho vdova po něm Maryana). Roku 1596 byl již mrtev také Matouš Kutlíř, a místo něho skládá peníze vdova Kateřina. Maryana, vdova po Petru Kutlířovi provdala se brzy za Jiříka Miškovského z *Kutlířův* (dvorů již v zápisu vynecháno), a ten klade splátky na odbytné Kristině v roce 1594 a 1595. (Ib. K 3.) Tak máme pevně ověřenu změnu jména osady.

I pro věno Mandaleny, která se r. 1570 provdala za Matouše Hanušovského z Velímě, měli bratři Jiřík, Petr a Matouš spor. Při

její svatební smlouvě r. 1570 stál ještě otec její Pavel Kutlíř. Dostala výbavy za 90 kop gr. č., její ženich Hanuš ujistil jí na svém statku 100 kop gr. č. (lb. B 3.)

Avšak po smrti Pavla Kutlíře hlásil se jménem pozůstalé dcery po Matoušovi Hanušovi a Mandaleně, rozené Kutlířové, hejtman císař. zámku v Poděbradech o rovný díl z obou statků. Proti tomu se ohradili (1587) bratři Jiřík, Petr a Matouš Kutlířové, tvrdíce, že sirotku po nich sestře náleží jen díl z prvého dvora, poněvadž druhý dvůr koupen teprve po smrti jejich otce Pavla. Matka Anna že zaplatila jej penězi hotovými z práce své i jich všech bratří na shromážděných. Mandalena, matka sirotka, dostala prý již všechnu výplatu podle smluv svatebních. Naposled bratři vypočítávají, čím vším pomáhali rodičům sirotka, když jim statek vyhořel, jakož i náklady na vychování sirotka po smrti rodičů, aby statek sirotčí zůstal neztenčen. Celkem 267 kop gr. č. (A. K. č. 3992/1.)

Dvory v Újezdci osadili Petr a Matouš Kutlířové — byl tedy opravdu Újezd Kutlířovými dvory. V počtech obecních na př. při roce 1580 zapsáno, že Petr a Matouš Kutlířové zaplatili svatojiřského i svatohavelského úroku po 5 kopách 24 groších. V následujících rocích objevují se tytéž položky příjmů ze vsi. Jiných osadníků tu není.

Jiřík, nejstarší syn Pavla Kutlíře, odstěhoval se do Kutné Hory. (O jeho rodině pojednáno v příloze I.)

Matouš, nejmladší syn Pavla Kutlíře, nedočkal se dlouhého věku, neboť Kateřina, vdova po něm, činí r. 1600 svatební smlouvu s Jakubem Kunštátem, někdy poddaným císař. panství přerovského ze vsi Horaupan (?) a již poddaného pánu šepmistrův.

Kateřina přislibuje ženichu do dne a do roka 50 kop gr. č. hotových a výpravy za 50 kop ze spravedlnosti (dědictví) po prvném muži. Otec ženichův Jan Kunštát zapisuje opět Kateřině 100 kop hotových a svršků za 25 kop gr. č. Po dni a po roce přislibuje Kateřina svému muži Jakubu Kunštátovi všechnu spravedlnost na statku po prvném muži Matouši Kutlířovi kromě 100 kop, jež může svobodně komu chce odkázati. Jakub přijme ji zase do všeho statku svého na třetinu za mocnou hospodyně. Zbývající dvě třetiny případnou dítkám, které s ní zplodí. (Kniha smluv 1541—1673 M 8.)

Po prvném muži jejím zůstali však sirotci, z nichž známe jménem jediného Pavla.

Brzy po té koupil Jakub Kunštát od pp. hospodářův obecních za 1250 kop gr. č. dvůr ležící v Aujezdci po Matoušovi Kutlíři, otci sirotků, zůstalý se všemi rolemi osetými i neosetými, lukami, porostlinami, ohradami a co více k tomu jak v Vrbovci (?) tak také i za Labem proti Hradištku, vedle jistých mezi vykázání přináleží a sumou se svršky, což se jich koliv nachází vedle inventáře po neb. Matoušovi Kutlíři zůstalém... (Výpis z r. 1612 pod č. 6689.)

Jakub Kunštát obdělával asi dva bývalé dvory Kutlířovské v jeden spojené. Druhý (vlastně třetí dvůr) byl v rukou Jiříka Miškovského, který měl za manželku Maryanu, vdovu po Petru Kutlířovi. Statky Jakuba Kunštáta a Jiřího Miškovského vyhořely v noci mezi 25. a 26. červencem 1616 s pondělí na úterek mezi 2.—3. hodinou noční. Oba statky vyhořely s nemalou částkou dobytků, stodoly s obilím, se svršky a nábytky. (Mem. 1616 fol. 218'—226'.)

V »Pamětech Mikuláše Dačického z Heslova« čteme při roce 1616: »Vyhořely dva dvory Kutlířovské v kraji Kouřimském poddaným obce města H. K.« (II. str. 161.) Z memorabilií se dovídáme, že Jiřík Miškovský a Jakub Kunštát, tehdejší držitelé dvorů v Kutlířích, nařkli ze založení ohně Vaška, nádvorníka, který před tím Jakubovi Kunštátovi pro zadržení mzdy vypálením hrozil. Poněvadž se však Vašek ani při trápení v Hoře nepřiznal, uznali šepmistři, že pro tu pohrůžku již pokutu na svém těle skrze útrpné tažení nesl; z těch příčin osvobozuje se další pokuty a vězení. (Dne 2. listopadu. Mem. 1616 fol. 225, 226'.) Poněvadž příčina ohně zůstala neobjasněna, naříkal jeden druhého. Proto Jakub Kunštát s manželkou Kateřinou i Jiřík Miškovský se ženou povoláni do Hory a smířeni od pánu, poněvadž nelásce a nesvornosti manželek jejich oheň přičítán.

Při této příležitosti prosil Jakub Kunštát, aby ten druhý dvůr a spáleniště sirotku Kutlířovu prodán byl. (Ib. 244.)

Po tomto ohni byla v Kutlířských dvořích jen dvě obytná stavení, třetí zůstalo spáleništěm a teprve při opětném rozdělení všeho majetku panského v Kutlířích r. 1676 ve tři dvory znovu postaveno.

Dne 4. února 1662 kupuje od pánu kutnohorských dvůr v Kutlířích Matěj Kunštát, syn Jakubův: s 51 kopou záhonů rolí, s 2 loukami, s 2 zahradami při dvoře za 900 kop grošů mís. Prodali mu proto tak lacino (otec zaň platil 1250 kop mís.), »že vojnou přišel k zpuštění a k dokonalé ruině.«

Závdavku dal Matěj 344 kopy 20 gr., do kutnohorského důchodu musel zaplatiti nedoplatek otcův 211 kop 20 gr. a dlužníkům otcovým 344 kopy 20 gr. (Kniha zápisův vsí 1615—1676 fol. 268.)

Matěj Kunštát vyhořel opět r. 1664. Páni šepmistři přispěli mu dřívím z lesů svých od Rašovic, dále byl osvobozen od robot a kontribuce, také vyprosil 20 korčú obilí k setí. (Mem. 1664 fol. 19.)

Ale hospodaření jeho se pánum nelíbilo. Již r. 1663 oznamují obecním, že poddaného Matěje Kunštáta z Kutlíř pro nedbalost přesídlí jinam. (1663 č. 10.679.)

Roku 1668 chtěl nejspíše Matěj nějakou louku zciziti, neboť mu vrchnost nařizuje, aby své louky jak náleží užíval, ji vyklučil. Zadrážalý úrok i purkrecht sečká se mu dō sv. Václava. (Mem. 1668 fol. 136'.) (Pokračování.)

Hlídka našich rodopisců.

Rodokmen. Myslím, že důležitým úkolem rodop. společnosti je praktické provádění našich spolkových cílů, t. j. nejen aby členové byli informováni o zajímavých kapitolách z dějin některých rodů, o geneal. pramenech, zápisech a jiných vědeckých článcích, ale aby též sami podle svých sil, schopnosti a možnosti bez vědecké kontroly mohli pátrati po tom nejdůležitějším se svého stanoviska, po svém vlastním rodu.

V I. roč. našeho časopisu jsem podal své zkušenosti o rodinné kronice. Zde se chci zmíniti, jak jsem dělal a dělám rodokmen. Snad se najde v mé práci myšlenka vedoucí k snadnému a praktickému sestavení rodokmenu, aby člověk příliš nebyl napínán, nýbrž aby sestavení se stalo mechanicky, hravě a jistě.

Co je rodokmen, rozrod a vývod, to podává příručka Dr. Antonína Markuse »Rodinná kronika«; v ní také jsou popsány důkladně matriky, nejdůležitější to pramen, podle něhož si můžeme sestavit rodokmen. Zmíním-li se v následujících řádcích o matrikách, nechci podávati nějaké doplňky, nýbrž spíše zkušenosti, jichž jsem při své práci v matrikách nabyl, chci podat ty jednoduché na pohled věci a poznámky, jež musí každý genograf na své kůži zkusiť a jež se z knih nedají vyčísti. A zase to není všechno; jiný genograf bude mít i jiné zkušenosti a proto neškodí, když si navzájem tyto zkušenosti a chyby sdělujeme.

Matriky začínají u nás kolem r. 1650—1680, a to již dosti vzácně. Matriky z třicetileté války jsou velmi vzácné; nejstarší matriky jsem viděl z r. 1629 (Hulín, Ivaňovice n. H.). Vždy jsou psány podle druhu zápisu (křestní, svatební, úmrtní), s počátku pro všechny osady společně, později odděleně, (a mnohdy i podle druhu odděleně), v nichž i osady jsou pak psány zvláště. Nejstarší matriky jsou psány u nás česky, pak až do r. 1784 latinsky, od r. 1784 až asi do r. 1867 německy a potom zase česky. Někdy jsou psány stručně, jindy dosti podrobně; někdy v rubrikách, jindy in continuo. Zkratek se tu a tam též používá, na př. Joes = Joannes a pod.

Matriky jsou uloženy ve farních archivech a v opise u bisk. (arcib.) konsistoře. Počínajíc II. polovicí XVII. st. byly opisy matrik každoročně zaslány konsistoři, ale tak, že zápis byly seřazeny podle osad, a nikoliv jak byly podle časového postupu v matrikách zapisovány. Proto možno ještě hledati spásu u konsistoře, jestliže nešťastnou náhodou originálny matrik shořely. Připomínám však, že některé roční opisy v konsistoři scházejí.^{*)}

Informace o farních matrikách dává farní úřad, o opisech správce archivu konsistoriálního. Badatelé genealogičtí musí ovšem rozlišovat informace od žádostí, kdy často požaduje někdo na farním úřadě, aby mu vyhledal všechny jeho předky. Takové žádosti samozřejmě nemůže nikdo vyhověti (a právem nevyhoví!), a takovou žádostí neziská se ochota farních úřadů pak i vůči jiným genografům. Proto upozorňuji ještě jednou: rozlišujte informace od nesplnitelných žádostí, pracujte a vypisujte sami a buďte rádi, když Vám farní úřady vyjdou benevolentně vstří. Matriky se nesmějí půjčiti ani domů (soukromně) ani úředně.

Seznam far a přifařených osad podávají ročně katalogy jednotlivých diecésí; pro Moravu má výtečné informace Volného »Kirchliche Topographie« a pak »Vlastivěda moravská«.

Označení svazků matrik, listů (folio) neb stránek (pagina) ve starých matrikách nebývá; je-li však, pak vždy si to na výpisu poznamenejme. Titul

^{*)} Seznam opisů matričních pro arcib. olomoucké podává Julius Röder v »Das Diözesan — Matrikenarchiv zu Olmütz«. Sudetendeutsche Familienforschung roč. II.

matrik radíme vždy opsat na přeložený půlarch; do něho pak vložíme všechny výpisy, které v tomto svazku nalezneme.

Matriky obsahují podle svého druhu různé údaje: matriky křestní udávají rok, měsíc a den křtu (později též narození), odkud rodiče pocházejí, jméno křtence, příjmení rodičů, kmotrů a kněze křticího; por. bába se uvádí mnohem později.

Matriky svatební obsahují datum, příjmení ženicha, nevěsty, rodičů, svědků a sezdávajícího kněze. Místo je uvedeno též, ale někdy je opravdu těžko určit, kde novomanželé vlastně zůstali, zdali se nevěsta vdala »přes pole«, či ženich se přízenil. Podrobných zápisů nynějších (doklady, povolení a j.) před počátkem XIX. stol. jsem nenašel.

Matriky úmrtní mají opět datum pohřbu (později též úmrtí), příjmení nebo jméno zemřelého, příjmení otcovo (rodičů), věk zemřelého, místo pohřbu, zdali byl zaopatřen svámostmi umírajících, příjmení pochovávajícího (později též zaopatrujícího) kněze; příčina smrti se začala psát kolem r. 1785.

D a t u m. V matrikách udává se rok, měsíc a den. Ve starší době se psal rok jen jednou, pod ním se napsal měsíc a pak po straně u jednotlivých zápisů den. V XIX. stol. se psal rok a měsíc již na každé stránce.

Jména měsíců se psala většinou latinsky (i v českých zápisech), za císaře Josefa II. německy, a to buď zlatinována nebo čistě německy; 1. leden, januarius, Jänner, Jenner, Hartmonat, Eismonat, Hartung; 2. únor, februarius, Februar, Feber, Hornung; 3. březen, martius, März, Lenzmonat, Frühlingsmonat; 4. duben, aprilis, April, Ostermonat, Wandelmonat; 5. květen, maius, Mai, May, Weidemonat; 6. červen, iunius, Juni, Brachmonat; 7. červenec, julius, Juli, Heumonat, Heuertmonat; 8. srpen, augustus, August, Erntemonat; 9. září, september, September, Herbostmonat; 10. říjen, october, Oktober, Weinmonat, Gilbhart; 11. listopad, november, November, Windmonat, Nebelung; 12. prosinec, december, Dezember, Christmonat.

Latinské názvy měsíce září—prosinec bývají psány zkráceně číslovkou, za níž je připsána koncovka slova; tedy 7ber = septem-ber, září, 8ber = octo-ber, říjen, 9ber = novem-ber, listopad, Xber (též jsem našel 10ber) = decem-ber, prosinec. Zde tedy třeba dát pozor a nezaměnit 7ber se 7. (t. j. září s červencem) atd.

Datum narození a úmrtí se až do XIX. stol. nepsalo, nýbrž jen datum křtu a pohřbu. Později psaná dvě data značí narození a křest, resp. úmrtí a pohřeb. Svatby měly vždy datum jedno. Údaje narození a úmrtí v matrikách do XIX. stol. nacházíme jen výjimečně, obyčejně při porodu dlouho trvajícím, kdy se dítě narodilo krátce po půlnoci.

Abychom se v záznamech data nezmýlili a zbytečně pak nebyli přiváděni do záhadné a nejisté situace při sestavování rodokmenu, doporučují při využívání založit v matrice jednak u běžného roku proužek vyčnívajícího papíru a vždy se pak přesvědčit, zdali nalezený zápis je opravdu z toho roku a ne z jiného, jednak podívat se také na rok následující a též u něho si nejprve založit proužek papíru, který pak přeskočíme proužkem prvním, takže stále pracujeme mezi dvěma vyčnívajícími proužky.

J měno křtence se uvádí bez příjmení; za to se uvádí příjmení otcovo a jméno matčino, později s udáním příjmení jejího za svobodna. Jména dvojčat se uvádějí mnohdy v jedné rubrice; bývají obyčejně označena slovem bližňata, gemini. Od dvojčat nutno rozlišovat dvojjména jednoho křtence (hlavně ve stol. XVIII.) na př. František Antonín. Máme dojem, že mnohá dvojjména byla dávána podle vzoru vrchností resp. i po nich. Rodičové rodičů se v křestních matrikách uvádějí až ve stol. XIX.

Při svatbách se uvádí jméno a příjmení ženichovo i nevěstino; vždy bývá udáno příjmení jejich otců a pokud možno matek. Stav snoubenců je označen

titulem počestný mládenec, honestus adolescens, vdovec, počestná děvečka, poctivá panna, vdova a pod., což nám mnohdy usnadní naše úvahy při se stavování rodokmenů.

Při úmrtí se obyčejně uvádělo u nedospělých jméno bez příjmení, za to však se udávalo jméno a příjmení otcovo. Dospělí ženatí se uváděli jménem a příjmením, mnohdy s udáním otce. U vdaných žen bylo udáno příjmení mužovo. Staré vdovy byly uvedeny svým jménem a příjmením.

Jsou však případy, že křestní jméno chybí (dostí často jsem našel při křtu), nebo že chybí při úmrtí, jsouc naznačeno pouze pohlavím (»Pochována jest děvečka Martina Vláčila, stáří 2 let«) a nebo ani pohlaví není označeno (»pacholátko« a pod.). U dospělých také bývá někdy jméno vynecháno (»Umřel Vláčil starý ve stáří 68 let«) a někdy se vůbec ani jméno ani příjmení neuvádí (»Pochován jest pastýr starý..« nebo »pochován jest žebrák..«).

V takových případech je luštění těžké; mnohdy z data úmrtí, příjmení rodičů a podle věku zemřelého můžeme si chybějící jméno křestní doplnit, ale takový dohad nikdy není bezpečný; jindy nám pomohou jiné zápis (svatba, svat. smlouvy, grunt, knihy a pod.).

R o d i č e v křestních matrikách bývají vždy uvedeni; zaměstnání neb živnost se uvádí pravidelně teprve v XVIII. stol., před tím dostí zřídka. Ve svatebních matrikách je otec vždy uveden, podle možnosti (zvláště později) i matka. Při úmrtí se uvádělo příjmení otcovo (mužovo); samostatní hospodáři se uváděli dříve jen svým příjmením.

Císl o domovní se počalo zapisovat až po r. 1771, kdy bylo úředně zavedeno. Ve svat. matrikách dáti třeba pozor na různá dom. čísla (ženichovo, nevestino).

Věk se uváděl při úmrtí skoro vždy, ovšem obyčejně přibližně, neboť mnozí lidé nevěděli a nedovedli udati stáří a zápisu nebylo; údaje věkové ze stol. XVII. a XVIII. musíme proto brát dosti opatrnně.

K m o t ř i se uvádějí vždy; pravidelně je udáno, odkud jsou. Obyčejně chodívali stejně kmotři u dětí jedné rodiny a obyčejně to byli příbuzní manželů. Tato okolnost nám mnohdy vysvětlí a pomůže rozluštit záhadu, na př. odkud nevěsta pocházela, ba docela jsem jednou rozluštil, kam zařadit člena rodiny, kde omylem bylo jméno matky napsáno jiné, a jindy, kdy zase nebyl matriční zápis úplný. Při křtu býval kmotr a kmotra. Ve starých matrikách v Hulíně kolem r. 1635 jsem nacházel pravidelně kmotry tři: byl-li křtěn chlapec, byly dva kmotři a kmotra, bylo-li křtěno dívče, pak byly dvě kmotry a jeden kmotr. U svateb jsou dva svědkové, jeden ženichův, druhý nevestin, obyčejně jejich známí neb příbuzní.

Důležito jest poznatci si vždy místo aktu: šnatek byl vždy ve farním kostele, t. j. kam byla osada přifařena, křest podobně. Pohřeb však tam, kde byl hřbitov; byly totiž přifařené osady, jež měly svůj hřbitov. Bylo-li v místě hřbitovů více, pak vždy je poznamenáno, na kterém hřbitově (event. v kostele v hrobce) byl nebožtík pochován.

K n ě z, který tento některý akt vykonal, bývá vždy uveden, a to buď u každého aktu neb na počátku svého úřadování neb roku. Zaznamenán bývá mnohdy stručně (P. Carolus, parochus loci, capellanus, nebo začátečními písmeny), takže musíme mnohdy z jiných zápisů jeho jméno hledati. Při úmrtí bývá uveden kněz, jenž nebožtíka pochoval a (v pozdější době) jenž jej svátostmi umírajících zaopatřoval.

Nebyl-li někdo zaopatřen, pak stalo se to ze zvláštních důvodů (zemřel náhle, nedbalost příbuzných, neštěstí, nemožnost dopravit kněze pro povodeň a j.).

Příčina smrti se počala zaznamenávat až po r. 1784. Před tím jen náhodně (utopil se, zabit bleskem, náhle a pod.). Diagnosa smrtelné choroby (úrazu) byla stanovena ohledačem mrtvol, jenž napsal to, co domácí udali;

většinou psal jen příznaky (náhle, horečka, obyčejně, křeče, psotník, souchotiny a j.). Diagnosy tyto nejsou spolehlivé, avšak jsouc aspoň přibližně stávají se se stanoviska lékařského vzácnou pomůckou pro zdrav. statistiku z těch dob. Proto jsou pro genografa velmi důležitými poznatkem a ukazovatelem zdravotních poměrů v rodině a v příbuzenstvu, zvláště pokud se týče dědičnosti chorob.

Bába byla při porodu vždy; v nejstarších dobách není jmenována, teprve koncem stol. XVIII. a počátkem XIX. se uvádí.

Děti nemanželské jsou zapsány v křestních matrikách obyčejně vzadu (viděl jsem však zápis tyto i mezi dětmi manželskými). Při tom označovány byly dříve děti slovem spurius, nebo parchant, barchant, levoboček, sinistro parente a pod. Výpis těchto dětí (at již dcer neb synů našeho rodu) pořizujeme si stejně jako u dětí manželských. Umrtí jejich zvláště uvedeno není, nýbrž společně s ostatními zemřelými.

Index (do r. 1784) nebývá obyčejně ve starých matrikách; avšak na index se člověk mnohdy nemůže spolehnout. Našel jsem index pro staré matriky například ve zvláštní knížce v době nejpozdější, takže jsem si pak vysvětlil, proč staré matriky kdosi očísloval a jednotlivá příjmení podtrhnul. Našel jsem též index psaný podle jmen křestních, jenž ovšem nemá ceny. Nevěsty ve starších dobách nejsou zařazovány, nýbrž jen ženichové.

Při sestavení rodokmenu se nám jedná o vyhledání všech příslušníků jistého příjmení, pokud se vyskytuje v matrikách. Proto je lhostejno, zdali začínáme matriky prohlížet z nejnovější doby a postupujeme do starší, či od nejstarší k dnešní době; tento postup se hodí lépe pro rodokmen, kdežto onen je zase lepší pro informaci a orientaci při celkovém bádání genografickém, kde vedle matrik sledujeme jiné prameny archivální, a kde matriky s oněmi prameny se vzájemně doplňují, osvětlují a si vypomáhají.

Pro rodokmen začneme tudíž s nejstaršími matrikami. Odporučuji prohlížet nejprve matriky svatební, pak umrtví a konečně křestní; z věku zemřelých si přibližně vypočtu rok narození, a tím jsem již upozorněn, že v té době najdu zápis křestní. Zápis svatební mi opět naznačí, že po datu svatby budou následovati zápis křestní z tohoto manželství.

Je samozřejmé, že se nám jedná o zápisu vlastní t. j. kde křtěnec, ženich, nevěsta nebo nebožtík je příslušník našeho příjmení. Ty zápisu nutno opsat všechny. Ostatní zápisu, kde naši předkové jsou uváděni jako kmotři nebo svědci, neopisujeme; pouze tenkrát, když z nedostatku genogr. pramenů nám může i takový zápis přinést vysvětlení a pomoc, pak si jej opíšeme. Opisovat však tyto zápisu v době, kdy už to nepotřebujeme, nemá významu a nestojí za to.

Při zápisech svatebních třeba zjišťovat příjmení ženichovo a nevěstino; mnohý genograf pátrá jen po rodinném jméně ženících se synů a dcer si nevšímá, takže po skončené práci neví, co se s dcerami stalo, kam a za koho se provdaly.

Konečně odporučuji ještě jednu praktickou věc: nežli začneme vypisovat z matriky, zdejší si ji prohlédneme, zkoumejme písmo, pozorujme, jak jednotlivé zápisu jsou stejným slovosledem a textem psány, kde asi v zápisu je příjmení — takže mnohdy s matematickou jistotou se všechna příjmení objevují na stejném místě zápisu, což nám velmi ulehčuje a zkracuje práci; ještě jednou upozorníme na tuto lokalizaci jména v zápisech.

Když prohlédneme zápisu matriční, nezapomeňme prohlédnouti všechny ostatní listy, poněvadž bývají tam poznámeny mnohé důležité a zajímavé věci. Mnohdy tam bývají zprávy, jichž můžeme použít všeobecně pro svoji genografii, ba docela najdeme i zprávy o svých předcích (neštěstí, živelní potromy, dávky a platy a j.). Tyto zprávy, pokud mohou nám být na prospěch, opíšeme a uložíme do obalu, na něž jsme si napsali titul matriky.

Pro výpis matriční třeba máti dostatek blanketů, holé čtvrtky papíru neodporučuji. Každý zápis se píše na zvláštní blanket. Naprostě nepřípustné je psát výpisy společně. Poněvadž forma matričních zápisů z různých dob je různá, nutno zvolit jakousi universální formu blanketů. Já mám formu velikosti čtvrtky o 21 cm výšky a 17 šířky. Veškerý rubriky jsou umístěny po straně levé, takže příšeme podle šířky blanketu, čímž využijeme úplně rubrik. (Viz str. , kde číslice značí rozměr (šířku) jednotlivých rubrik v mm). Doporučuji dát si blanketu nalitografovat (natisknouti) v dostatečném množství.

Výpis matriční příšeme nejmíkčí obyčejnou tužkou, nikoliv inkoustovou. Inkoustem lístky psátí nemůžeme (ani plnícím pérem), abychom snad nepoškodili matrik a nebyli osušováním písma zdržováni. Záznamy opisujeme doslova; vzácné a důležité záznamy si ofotografujeme.

Provisorní náčrt rodiny.

Když jsme si všechno z matrik vypsali na blanketu, roztrídíme je podle druhu na 3 skupiny (křestní, svatební a úmrtní) a v těchto skupinách seřadíme je podle času.

Z těchto výpisů si sestavíme t. zv. provisorní náčrt rodiny, jenž vyplývá z jednoduchého fakta, že totiž děti jedných rodičů tvoří rodinu, kde děti můžeme shrnouti na jeden list pod jméno jejich rodičů (provis. náčrt).

Fara

matr. sv.

fol./ pag./

Narození	Datum Místo		Datum křtu	20 mm
Jméno				10
Otec, bydliště, živnost				40
Matka				30
Kmotři				30
Pokřtitel				10
Por. bába				10
Poznámka				ostatek

Fara

matr. sv.

fol./ pag./

Datum sňatku	10 mm
Ženich, rodiče, bydliště, čís., věk, náb., stav ženichův	55
Nevěsta (totéž)	55
Svědci	25
Sezdal	10
Poznámka	ostatek

Úmrtí	Datum místo	10 mm		Datum	Pohřbu		
Jméno zemřelého (rodiče)		30		Místo			
Věk		50					
Zaopatřil		10	roků	měsíců	týdnů	dní	
Pohřbil		10					
Příčina smrti		20					
Svát. umír.		10	zaopatřen	nezaopatřen			
Poznámka		ostatek					

Prakticky to provádíme takto: Všechny křestní výpis roztrídíme tak, že ty křtence, kterí mají téhož otce i matku dáme na zvláštní hromádku. Dostaneme tedy několik takových hromádek. V těchto hromádkách seřadíme lístky podle času a zkoušme, zdali jsme se snad nezmýlili, zdali je správný a možný rozdíl časový narozením dětí, zdali snad jsme nezařadili děti rodičů stejného jména mezi děti taktéž stejného jména rodičů, ale žijících na př. o 100 let později a pod.

Když jsme tyto hromádky přezkoušeli, napíšeme je na prov. blanket.

Provisorní blanket je půlarch tužkou podélně rozdelený, ležící horizontálně svojí délkou, při čemž je dolní i horní polovina rozdělena (kolmo na délku půlarchu) na 10 dílů, políček. Blankety si nalinkujeme sami.

Do těchto políček napíšeme jména dětí a datum jejich narození (dvojčata pišeme na zvláštní políčko a nikoliv společně!); do horní poloviny asi uprostřed nad dětmi napíšeme jen jméno otcovo, od něho vpravo políčko vynecháme (tam totiž později vpíšeme datum jeho svatby), dále na třetí políčko napíšeme jméno matky, a do čtvrtého políčka napíšeme později její dívčí příjmení a odkud pocházela.

Děti nemanželské píšeme podobně. Byl-li otcem nemanž. dítěte některý mužský člen našeho rodu, napíšeme do prvního políčka jeho jméno, do druhého políčka označení »nemanž.«, do třetího jméno, příjmení a bydliště matky dítěte. Byla-li matkou dítěte některá z dcer našeho rodu, pak na první políčko píšeme její jméno, na druhé »nemanž.«, a na třetí jméno a příjmení otce dítěte. Měl-li by syn neb dcera více nemanž. dětí, postupujeme tak, jakoby se jednalo o manžele resp. druhého manžela, když první umřel a druhý se znova oženil.

Nemanželské děti mužských členů našeho rodu patří somaticky (t. j. tělesně) mezi ostatní členy našeho rodu, formálně (t. j. podle příjmení a podle zákona) ovšem nikoliv, poněvadž mají příjmení své matky. Za to děti ženských členů našeho rodu čítají se do našeho rodu, poněvadž mají naše příjmení, avšak ve skutečnosti vlastně patří do rodokmenu nemanž. otce.

Všechny hromádky napíšeme na takové blankety, takže budeme mít tolik prov. náčrtů, kolik bylo hromádek. Výpis křestní pak opět časově seřadíme a odložíme.

Potom vezmeme výpis svatební a v nich hledáme podle prov. náčrtu, kdy rodičové, v prov. náčrtu v horní části napsaní, měli svatbu, čí a odkud byli. To poznamenáme na prov. náčrtu, svatební výpis dáme si stranou a uděláme si na něm nápadnou značku, že už je pro rodokmen v prov. náčrtu zaznačen. Datum sňatku označíme do onoho políčka mezi jménem otcovým a matčiným;

jméno matky doplníme jejím příjmením dívčím a rodištěm, pod její křestní jméno napišeme datum (rok) narození, je-li udáno nevěstino stáří. Tato čtyři políčka nesmíme nikdy od sebe oddělit (odstráhnout), nýbrž vždy jen dokola ostříhnouti, aby zůstala pohromadě.

Mnoho sňatků svých předků nenajdeme, poněvadž měl ženich jinde svatbu a sobě naši prabábu přivedl odjinud. Pamatujme: »Ibi nuptiae, ubi nupta«, tam bývala svatba, kde bydlela nevěsta. Na to musíme tedy pamatovati a musíme podle toho a podle jiných údajů (svateb. smlouvy a j.) zjistit bližší data sňatku na té faře, odkud pocházela nevěsta. Hledání nevěsty bývá velmi tvrdý oříšek pro genografa, Jenž spíše musí spolehat na náhodu v okolních matrikách a j. Radíme povšimnout si v takovém případě kmotru dětí z tohoto manželství, neboť to může člověka přivést na správnou stopu. Sňatky dcer svého rodu zaznamenáme na prov. náčrtu tak, že pod datem jejího narození napišeme datum sňatku, příjmení ženichovo a odkud pocházela. Nezapomeňme posléze, že k mnohým svat. výpisům nenajdeme křest dětí z tohoto manželství, poněvadž takové manželství zůstalo bezdětné.

Lístky svatební, které jsme nemohli zařadit do prov. náčrtu, odložíme stranou a výpisu zařazené (a nějak markantně označené) též, a hned přistoupíme k výpisům úmrtním.

Zde postupujeme takto: Všechny provisorní náčrty si rozdělíme na stůl, pokud možno časově přibližně vedle sebe, na př. skupinovitě pro každé půlstoletí, a nyní běžeme jeden lístek úmrtní za druhým pátrajíce v rozložených prov. náčtech, kam asi výpis úmrtní patří. Vodítkem jest nám jednak jméno otcovo neb mužovo, jednak věk zemřelého; jsou-li tato data naprostě spolehlivá, pak datum úmrtí poznamenáme na náčrt, výpis markantně označíme (že je zanešen) a odložíme stranou.

Úmrtní výpis nám však mnohdy vysvětlí záhadu matrik křestních a svatebních: zjistíme-li totiž úmrtí ženy, pátráme ihned v prov. náčtech, zdali se tam od tohoto data (úmrtí ženy) nevyskytuje náčrt nový se stejným sice jménem otcovým, ale jiným matčiným; snad docela ve svat. zápisech najdete svatbu tohoto vдовce. Tedy: muž se oženil podruhé a proto děti z druhého manželství patří k dětem z prvního manželství, čili prov. náčrtu patří k sobě a musíme je slepit, při čemž jméno druhé ženy přepíšeme na prov. náčrt první pod jméno první ženy, event. připíšeme datum sňatku a datum narození druhé ženy; děti z obou manželství pak oddělíme košmou čarou (tužkou).

Úmrtní výpisu a údaje potřebují úvahy a kritiky, nežli je určíme a na příslušné místo zařídíme. Je totiž dokázáno, že údaje matriční nemusí být vždy spolehlivé, hlavně ve starších dobách, kdy bývají pouze přibližné; a chce-li je člověk snad jinými zápisu kontrolovat neb určit, snadno se dostane do záhad ještě větších a pak neurčí vůbec (neb raději) nic.

Ze své genografické prakse uvedu příklad v tom ohledu velmi poučný; budu prostě citovat různé záznamy a čtenář nechť si lask. je navzájem srovná. Jsou to data narození a úmrtí mého předka Václava Horníčka (v překladu).

- a) Kroměříž. Dne 3. září 1714 pokřtil P. Martin Požárník Václava syna Jana Horníčka a Marianny ...
- b) Tlumačov čís. 90. Dne 25. srpna 1785 pochován Václav Horníček ve stáří 75 let. Pochoval a svát. umírajících zaopatřil Bezděcký Rudolf. Příčina smrti: o.
- c) Kroměříž čís. 175. Dne 19. srpna 1785 pochován Václav Horníček měštan a řezník v Kroměříži, 74 let stár, zemřel na zápal plic. Pochoval jej: P. Antonín, sv. zaop. P. Rudolf Bezděcký, farář v Tlumačově.
- d) V sezení městské rady Kroměřížské (Protocol. actorum quotid. XXV. fol. 168) dne 26. srpna 1785 referoval pan purkmistr, že dne 22. byla úředně otevřena a publikována závět pana Václava Horníčka, zdejšího

městana a řezníka, jenž 20. t. m. zemřel v Tlumačově, což vzato na vědomost.

- e) V knize závěti města Kroměříže (II. fol. 366) je na konci závěti Václava Horníčka poznamenáno: »Publikována jest tato závět na úřadě purkmistrovském za přítomnosti paní vdovy a dcery Františky. V Kroměříži dne 22. srpna 1785.«
- f) Datum závěti shora uvedené: »Jenž se stalo v příbytku mým v Tlumačově dne 6. července 1785.«

Čtenář si zde opravdu může vybrat, co chce a přesné datum smrti nezjistí. Na vysvětlenu podotýkám, že V. H. byl jednak řezníkem v Kroměříži, jednak hospodským v Tlumačově. V Tlumačově onemocněl, napsal závět, zemřel a byl převezen do Kroměříže a tam pochován.

Stal se mi také jiný zajímavý případ při výpisech matričních:

Tlumačov. a) Křestní matrika: Dne 18. list. 1770 pokřtěna jest Kateřina, dcera Václava Horníčka...

b) Úmrtní matrika: Dne 1. října 1778 pochována jest Kateřina, dcera V. H.; zemřela ve stáří 1 r. i měs.

Marně jsem v Tlumačově hledal, kdy tedy se vlastně Kateřina narodila, resp. proč neměla 8 let, nýbrž pouze 1 rok. Matriku z těch let jsem prohlédl několikrát, ale marně. Až pak jsem počal v rodopise pracovati dále v Kroměříži, našel jsem tam zase toto:

Kroměříž. a) Křestní matrika: Dne 21. srpna 1777 pokřtěna Kateřina, dcera Václava Horníčka a Marianny.

b) Úmrtní matrika: Dne 11. ledna 1772 pochována Kateřina, dcera Václava Horníčka; zemřela ve stáří 1 r. 6 měs.

Byly zde tedy dvě Kateřiny: jedna se narodila v Tlumačově a v Kroměříži zemřela, a druhá zase naopak.

Na podobné záhadu a zajímavosti musí být každý genealog připraven.

Sestavení provisorního rodokmenu.

Teď následuje další práce v sestavení rodokmenu. Provisorní náčerty, které jsme si pořídili z výpisů křestních, doplnili je výpisy svatebními a úmrtními, jsou již dostatečné, aby nám samy ukázaly, kam při sestavování asi patří. Jako z výpisů jsme si sestavili prov. náčerty, tak z prov. náčrtů si sestavíme provisorní rodokmen.

Vyjdeme od nejmladší doby a budeme postupovat zpět tak, že svoji generaci označíme nějakou barvou, kterou vedeme v šířce $\frac{1}{2}$ cm nad svým (a svých sourozenců) jménem; pro generaci otcova (a jeho sourozenců) volíme jinou barvu, pro dědova opět jinou atd. (Viz příl. tab. I.)

Svůj prov. náčrt snadno najdeme a učiníme barvou (čarou) i nad svými sourozenci svorku, hrotem k otci C obrácenou a prvního a posledního našeho sourozence po celé šířce kolmo ohraňující (Tab. II.). Nad jménem otcovým vedeme čáru druhé generace. (Tab. I. barva 2.).

Pak hledáme svého otce mezi jeho sourozenci, t. j. hledáme prov. náčrt rodiny dědovy. Opět nad sourozenci uděláme svorku barvou 2 a nad dědem X vedeme čáru barvou 3.

A tak postupujeme dál a dále u všech prov. rodokmenů. Současně však provádíme ještě něco jiného.

Prov. náčrt otcův zařadíme tam, kam patří otec, t. j. na příslušné místo v prov. náčrtu dědově. Počínáme si takto: Prov. náčrt (II. tab.), kde otec označen jest C, vsuneme do náčrtu dědova (III. tab.), na místo C též označené, t. j. z náčrtu (III. tab.) vystříhneme C a na jeho místo vsuneme celý otcův prov. náčrt (IV. tab.). Náčrt pak podlepíme, přestřížené vodorovné čáry toutéž barvou spojíme (viz tab. V.) a vedeme ji přes celou délku nově vzniknuvšího obdélníku.

Tož princip celého postupu. Tak postupujeme do hloubky; do další generace vsuneme podobně tento obdélník, podlepíme papírem, protáhneme čáry a jdeme dále.

Najdeme-li na př. náčrt svého strýce H., bratra otcova, pak počínáme si takto: strýc a otec jsou bratři, mají nad sebou čáru z; tedy děti strýcovy mají čáru 1. Opět nad rodinou strýcovou uděláme svorku v barvě 1, nad strýcem protáhneme čáru 2, a stejně jako jsme vsunuli otcův náčrt (tab. II.) do náčrtu dědova (tab. III.), rozstříhneme náčrt dědův v místě H., vsuneme tam náčrt strýcův, podlepíme a protáhneme čáry.

Stane se, že mnoho prov. náčrtů dlouho a dlouho jsme nemohli zařadit, ale že až v V. neb v VI. generaci jsme zjistili, že jsou to pobočné linie, které se v V. neb v VI. generaci odštěpily od hlavního proudu.

V tom případě postupujeme opačně. Pevnou oporu máme v těch generacích, které jsme už našli a si je barevnými čarami označili. Nastalo-li odštěpení na př. v VI. generaci, tedy označíme nad jménem S svého prastrýce (byl sourozencem našeho praoptce) čáru barvou 6, a současně nad jeho děti uděláme svorku barvou 5 (viz tab. VI a). Prov. náčrt rodokmenu, k němuž jsme se pracně dostali a bůhví kolikrát jej rozstříhali, musíme na příslušném místě rozstříhnout znovu, prastrýce musíme na příslušné místo vsunout (viz tab. VI b), zejmízdy prázdnotu podlepíme papírem, barevné čáry stejně barevně spojíme, a nyní hledáme děti onoho našeho prastrýce. A postupujeme stejně: najednou vidíme, že zase některý prov. náčrt se hodí pro děti prastrýcovy. Ihned označíme jej příslušnými čarami 5, 4, opět celou slepeninu rozstříhneme, vsuneme, zejmízdy prázdnoty podlepíme a tak postupujeme až do vyčerpání skoro všech listů, ať již v liniích pobočních či v naší hlavní linii.

Ony čáry se výtečně nedávno osvědčily, neboť byly mi bezpečným vodítkem při sestavování rodokmenu o 10 generacích. Tak jsem za dvě odpoledne a večery roztrídl celkem 258 výpisů; z toho bylo 126 křestních, 43 svatebních a 89 úmrtních; nezařazené zůstalo 7 (1 kř., 5 sv., 1 úm.). Malý počet výpisů pro 10 generací vysvětlují tím, že od r. 1775 jsem vedlejší linie neopisoval, nemaje zatím o ně zájmu.

Je samozřejmé, že tím stříháním se rodokmen úctyhodně natahuje. Ale to nevadí: ony čáry jsou bezpečným kompasem, ať si je tam pobočních generací nevím kolik. Je hrůza dívat se na tu slátaninu a slepeninu, avšak není to nic tak záhadného.

Skoro obyčejně se stane, že nemůžeme všechny prov. náčrty zařadit a je spletit; nezařazené tedy necháme stranou a počkáme s jejich rozluštěním na pozdější dobu.

R e d u k c e .

Další úprava rodokmenu je t. zv. redukce, srážení. Spočívá v tom, že není třeba, aby některí členové (zemřelé děti, bezdětná manželství) byli zbytečně osamoceně umístěni v horizontální linii, nýbrž aby byli dány blíže k onomu sourozenci, jenž měl potomstvo. Tedy na př. rodokmen

X							
A	B	C D		E F			F
+		a	b	c	d	e	f g

mohu sraziti takto:

X					
A	B	C	D	E	F
a	b	c	d	e	f g

Děti A, D, F zemřely, C se vdala, takže nepatří její potomstvo do rodokmenu našeho, nýbrž do rodokmenu jejího muže.

Zde tedy vidíme princip redukce: děti a, b, c, d, e, f, g jsou těsně vedle sebe, h, ch, i, j, k podobně. Děti A, C, D, F můžeme sraziti, a to A směrem k B; C, D směrem k B doleva, dítě F k E též směrem doleva. A, C, D se po této úpravě ocitnou nad svorkou potomstva B, F nad svorkou potomstva E; nejkrajnější dítě g ocitne se těsně vedle h jsouc odděleno koncem svorky od h.

Na tomto příkladě vidíme dvojí věc: jednak, jak se sráží členové A C D F, jednak jak se sráží B se svým potomstvem a člen E se svým potomstvem; oba (B, E) spojují se v členu X. Poloha a posice B s potomstvem, dále E s potomstvem je nezměnitelná sama v době, a proto po spojení jejich v členu X vytvoří se jakási plošná jednotka nebo skupina, na niž nemůžeme nic měnit, nanejvýš že polohu její jakožto celku můžeme při event. dalším spojování se sousední skupinou měnit a posunovati touto vyšší jednotkou buďto vlevo nebo vpravo podle potřeby, řídíce se stále ještě oněmi orientačními barevnými čarami jednotlivých generací.

Prakticky pak to provádime tak, že vystríhujeme přesahující členy a pošinujeme je v horizontálních čarách generací, na rozdíl od stříhání kolmeho, když jsme sestavovali nejprve rodokmen z provis. náčrtů rodiny. Musíme ovšem dbát, aby žádný ústřízek nebyl bez orientační čary, a aby krajní a poslední členové měli zachovanou ohraničovací čaru svorkou, což je velmi důležité. Na příslušném novém políčku políčko se jménem člena přilepíme. Redukci nám vzniknou velké mezery, plochy, mezi sousedními skupinami, takže tuto zbytcenou plochu prostě ustříhneme, a pak posunujeme obě skupiny k sobě, až se poslední člen levé skupiny dotkne prvního člena pravé skupiny; (viz shora uvedené schema, kde se dotýkají členové g — h).

Podle tohoto příkladu upravíme celý rodokmen tak, že začneme s redukcí v nejmladší generaci počínající vždy zleva do středu a zprava do středu. Musíme ovšem stále pamatovati, že vedlejší větve, do šířky roztažené, se jednak někde spojují, jednak že mohou v některé starší generaci nabýt té šíře, že mohou přesahnuti i rozsah generací mladších. V tom případě můžeme skupinu podle potřeby posunouti tak a tam, až se zase dotknou krajní členové těchto nových skupin. Prakticky je tato práce mnohem jednodušší a pochopitelnější. Představme si strom a jeho korunu. Nejtenší větvinky s listím, tot nejmladší generace; tvoří skupiny, jež se dotýkají. Větvinky tyto odnožují ze silnějších větví (starších generací), jež konečně vyrůstají z kmene jednoho (nejstaršího našeho známého předka). Kdybychom tedy uřízli dvě sousední větvinky za odnoží ve směru ke kmene, zůstanou pohromadě, zrovna tak i další silné větve budou spojeny, když je směrem ke kmene za odnoží uřízneme. A tím se musíme řídit i v redukování rodokmenu; vždy musíme hleděti spojiti dvě skupiny a vytvořiti onu odnož. Výjdeme tedy tak, jak jsem nahoru naznačil (v nejmladší generaci zleva počínající), a jdeme po provedené redukci do hloubky. Jakmile přijdeme na odnož větve (poboční linii), vrátíme se po této poboční linii až k jejím listům (členové nejmladší generace), tam jednotlivé skupiny srazíme a vrátíme se zpět, až staneme u onoho odnoží, kde se nám dosavadní naše skupina s touto novou spojuje a kde zase máme větev jednu; ta pak tvoří další jednotky na jejíž vnitřní poloze a situaci nedá se nic změnit, nýbrž kde její polohu jako velkého už celku můžeme pouze posunouti, najde-li v dalším postupu novou odnož.

A tak postupujíce dostaneme se až do nejstarších generací, k nejstaršímu známému předku, od něhož celý rodokmen se rozvětví.

Studijní rodokmen.

Oním ustříhováním prázdných ploch mezi skupinami zkrátí se značně rodokmen, jak jsme jej původně slepili z oněch provis. náčrtů rodiny. Poněvadž

ustříhování prázdné plochy jsme prováděli podle políček (a nikoliv snad středem políčka) můžeme tento zredukovaný rodokmen hravě opsati si na čisto a to už v měřítku mnohem menším, abychom jej snáze mohli přehlédnout a jej studovat (proto »studijní rodokmen«).

Formát jeho je obdélník, rozdelený již předem na síť políček tvořených čarami horizontálnimi (generace) a vertikálnimi (členové), kteréžto čáry si tence naznačíme obyčejnou tužkou. Šířku generace zvolíme 5 cm, šířku políčka 3 cm. Jména budeme psátí černě, datum narození modře, šňatku červeně, úmrtí černě (vše bez znácek * oo †), jména a původ nevěst přivedavších se do našeho rodu fialově, ženichů (kteří si vzali dcery z našeho rodu) zeleně; svorky buděž již černé (event. u vedlejších linií barevně podle vlastní úvahy nebo potřeby). Psátí celé linie barevnými inkousty ve studijních rodokmenech nedoporučují. Podle těchto zásad přepíšeme nyní onen polepený a zredukovaný rodokmen.

Jak jsem právě řekl, je studijní rodokmen obdélník, skládající se z vodrovných pásov (generace), každý pás skládá se z políček tužkou přes všechny generace protažených. Tyto pásy a políčka označíme si po straně souřadnicemi. Nejstarší generaci I., II. atd. a políčka číslem 1, 2 atd., a to zleva do prava. Poněvadž člen rodokmenu nesmí být psán do více než jednoho políčka, tak můžeme si těmito souřadnicemi označit kteréhokoliv člena neb datum křtu, šňatku, úmrtí. Na př. III./41 značí: v rodokmenu v III. generaci člen v políčku 41.

Nyní přistoupíme ke kontrole dat a jmen. Výpis z matrik běžeme jeden po druhém a zjištujeme správnost opisu. Přezkoušený výpis označíme (tužkou) číslem generace a políčka, takže pak evidence výpisů a jejich lokalizace v rodokmenu je velmi jednoduchá. Výpis bez označení těchto souřadnic nejsou v rodokmenu zařazeny, takže ani tak nemůže povstaty myšlka. Lístky bez označení souřadnic si uložíme odděleně od ostatních.

Studijní rodokmen nutno nyní bedlivě prozkoumat a podrobit důkladné kritice. Různobarvost dat a jmen nám značně ulehčuje náš přehled a úvahy.

Nejprve uvažme jednu věc. Nikdo z nás při nejlepší vůli nemůže říci, že něco v matrikách nepřehlédl; ale může být na to přiveden. Na př. r. 1748 zemřel syn X ve stáří 5 let. Já však ve svých výpisech z křestních matrik rok narození nemám. Prohlížím narození ostatních sourozenců a vidím, že r. 1739 se narodil jeden, r. 1741 druhý, r. 1745 třetí, 1747 čtvrtý; tedy na první pohled je patrné, že v mezeře 1741–45 onen syn X se mohl narodit. To pak si mohu opětovným nahlédnutím do matrik zjistit, zdali jsem jej nepřehlédl. Nenajdu-li to, není ještě řečeno, že se dotyčný nenarodil, a že je na úmrtním výpisu myšlka. Což pak se nemohli rodice jeho právě v ten rok někam jinam přestěhovat, a po nějakém čase opět se vrátiti?

Nebo jiné vysvětlení takové okolnosti: zápis prostě nebyl proveden. Je bezpečně dokázáno, že ve starších dobách se ledacos do matrik nezapsalo, a to ovšem pak nenajdeme nikde.

O neúplnosti far. matrik jsem sám našel zajímavé doklady. V jedné matrice jest tento zápis z r. 1748.

»Dobře byla prohlédnuta matrika těch, které naši předchůdcové pokřtili, pochovali a sezdali; poněvadž však pro nenadálou nedbalost rektorů (kteří totiž ji psávali) vzniklo přespříliš mnoho omylů a velmi mnoho jich zůstalo nezpozorováno, byla jím matrika odhata zároveň i s akcidentí a na to vydána místnímu kaplanovi, aby ji psal; kterouž počal první psátí dp. František Šafář, v ten čas místní kaplan, roku 1748.«

V jiné matrice z druhé polovice XVII. stol. jsem předmluvou našel českou básničku, v níž farář napomíná takto své nástupce, aby pořádně vedli matriky:

Tato kniha jest kostelní, nevytrhujž listů ven z ní.

Takž se jiným knihám dílo, na něž patřit není milo
jsouc skalené, potrhané, nepořádně, zle vedené.

Dobrého svědomí neměl, kdo ty listy trhati směl.

Zdávky nepoznamenali, na mrtvé zapomínali,
 aniž každý křest napsali ti, kteří peníze brali.
 I z toho počet dás Bohu, stane-li se křivda komu,
 kdožbys koliv měl ten úřad zapisovat, zapisuj rád.
 Piš zřetedlně, piš porádně, a ty knihy chovej vážně,
 vezmouc na se tu robotu, nevyleješ z ruk tvých potu.
 Budou lidé tobě platit, a Pán Bůh chce vynahradit,
 to pak mé naponěnoutí přijmi, prosím, s dobrou chutí,
 nebě mne k tomu mé svědomí a povinnost hnula, věř mi,
 abych toho nezamlčel, byť i někdo na mne vrčel.
 Zavírám to všechno s viněm z upřímnosti křesťanům všem.
 Pán Bůh dej se tam dostati, kdež jsou všichni Boží svatí,
 do kruh lepšího života, dělaných z samého zlata,
 zapsání a věčné budou, smazání nikdy nebudou.

I učeň svých slavných nepozbudu. Amen.

Někteří faráři byli však velmi úzkostliví a opatrní. V jedné matrice jsem našel vyřezáno na konci mnoha čistých listů a vedle toho byl zápis farářův: listy byly prý prázdné a čisté, takže je vyřezał a postříhal na zpovědní cedulky.

Schválne jsem tyto zajímavé ukázky uvedl, aby čtenář viděl, do jakého prostředí se dostává genograf při pátrání v matrikách.

Při prohlídce stud. rodokmenu nejvíce nás bude zajímat, zdali není snad možno nezařazené dosud výpisy někam přece zařadit. Běžeme proto jeden nezařazený výpis za druhým, uvažujeme, kombinujeme, všimáme si kde čeho. A hle! Dostí jich ihned zařadíme. Je nepopíratelnou a mám zkušenosť, že jinak se uvažuje, jinak člověk vidí, když má před sebou studijní rodokmen, tedy něco skutečného, nežli když všechny plány a úvahy jen v hlavě nosí a tvoří.

Ve stud. rodokmenu nám jistě zůstanou určité mezery. Ty musíme tedy luhit a je hledat, pátrat po jiných farách a matrikách, event. v archivech, pomáhat si nálezy v různých registrách, urbářích, smlouvách svatebních a j. Tato další práce už není vlastně nic jiného nežli bádání genografické. A teprve po skončení tohoto bádání můžeme si napsat definitivní rodokmen.

Jěště jednou rekapituluji obsah tohoto článku resp. postup při sestavování rodokmenu:

1. Výpisy z matrik křestních, svatebních a úmrtních;
2. roztríďení a seřazení výpisů podle druhu a času;
3. provisorní náčrt rodiny podle výpisů křestních;
4. doplnění náčrtů výpisů svatebními a úmrtními;
5. sestavení rodokmenu slepováním prov. náčrtů a označení orientačními barevnými čarami;
6. redukování skupin a celkové zkrácení délky rodokmenu;
7. opis jeho na menší formát různými barevnými inkousty (stud. rodokmen);
8. konečná kontrola a kritika rodokmenu, jeho další doplňování.

Posléze doporučuji genografům, aby si udělali dvě velmi potřebné věci:
 a) Přehled dat narození, svatby a úmrtí matrik v . . . . .

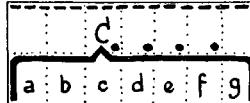
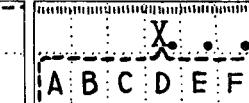
b) Matriční výpisy rodiny . . . . .

Radím tak z vlastní zkušenosť. Přehledu dat používáme k snadné orientaci, až přijdeme (a to zcela jistě!) kontrolovat své dosavadní výpisy na faru. Matriční výpisy jsou autentickým záznamem, kamž se obracíme v případě pochybností o správném záznamu při častějším opisování dat matričních.

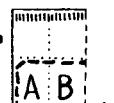
Přehled dat má tyto rubriky a formu.

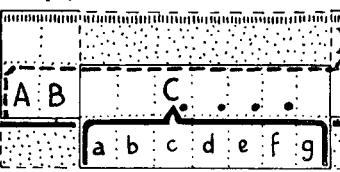
Rok	Datum narození	Datum svatby	Datum úmrtí

Roky píšeme všechny, to jest od nejstaršího až do konce matrik, i když snad některého roku nebyl v matrice žádný zápis. Do ostatních rubrik (podle

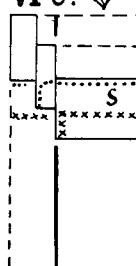
I.	II.	III.
		

10 —— d.
9 ~~~~ e.
8 x-x-x-x a
7 —— hnědá
6 ..... žlutá
5 ***** fialová
4 ----- černá
3 ~~~~~ zelená
2 ----- modrá
1 —— červená

IV.

V.

• označená políčka tvoří celek a nesmějí se rozstříhnouti, nýbrž vždy ostříhnouti.

VI a.		
-------	--	---

výpisů matričních) zapíšeme v podobě zlomku pouze datum narození, svatby nebo úmrtí. Tam, kde svazek matriční končí, protáhneme silně vodorovnou čáru rubriční. Pro tento přehled postačí dva archy papíru.

Matriční výpisy pokládám za naprosto nutné pro genografa. Opisujeme-li si zápisy archivální, pak ze stejných důvodů musíme si opsati zápisy v matrikách.

Matriční výpisy opisujeme do knihy. Koupíme si tiskopisy matrik, při čemž počet listů křestních a úmrtních je stejný a je přibližně asi 5 nebo 6 krát větší nežli listů svatebních (tedy v poměru 5—6 : 1 : 5—6). V předu vložíme čtyři listy bílého papíru, před svatební listy dáme jeden list čistého papíru, před úmrtní též a za úmrtní pak asi dvacet až třicet listů podle potřeby. V knize necháme první list čistý, na druhý napišeme ozdobně titul, na třetí předmluvu a na čtvrtý napišeme titul »Matriky křestní (narozených)«, před svatební napišeme »Matriky svatební (oddaných)«, dále »Matriky úmrtní (zemřelých)«, a před prázdné listy napišeme »Index«. Kniha tato budiž pevně svázaná (kožený hrábet a rohy!).

V knize máme tudíž tři oddíly, kamž krasopisně tuší zapisujeme výpisy, které jsme si na některé faře pořídili a to tak: všechny (tedy i dosud nezařazené) výpisy seřadíme podle druhu a času. Výpis křestní opiseme na začátek prvního dílu, svatební na začátek prostředního a úmrtní na začátek posledního dílu.

Když pak si pořídíme nebo najdeme nějaké zápisu na jiné faře, tak zapisíme je opět křestní do prvního dílu, svatební do prostředního a úmrtní do posledního dílu jako pokračování zápisů z první fary, při čemž podle okolnosti pro event. zápisu (to jest nově nalezené na první faře) vynecháme za nimi 1—2 neb více listů.

Tímto způsobem dostaneme tedy souhrn křestních, svatebních a úmrtních zápisů z různých far v jedné knize.

Do těchto výpisů z matrik zapíšeme všechna data narození (event, opětného sňatku a datum úmrtí) ženských členů, které se do našeho rodu sňatkem dostaly, jakož i data event. opětného sňatku resp. úmrtí těch, které se z našeho rodu jinam provdaly.

Index můžeme si založit tak, že pro nositele našeho příjmení děláme index podle jmen křestních. Ostatní osoby nutno ovšem indexovat podle jejich příjmení.

Zápisu a poznámky, jež jsme našli v matrikách a pro zajímavost neb důležitost si je též opsalí, neopisujeme do knihy matričních výpisů, nýbrž do »Listináře« mezi opisy listin a jiných pramenů archiválních.

Rodokmen není a nemůže být jediným a hlavním cílem naší práce. Je to pouhá, ovšem hlavní pomůcka; cílem naším musí být rodinná kronika. Je nutno, abychom si z výpisů sestavili nejen rodokmen, dále autentický opis matrik, ale i všechny nezbytné pomůcky, jimiž si usnadňujeme bádání genografické.

Jsou to výtahy z matrik narozených, oddaných a zemřelých, které si podle výpisů snadno doplníme; dále rodinné výkazy a osobní výkazy, jichž ke studiu nezbytně potřebujeme a kamž můžeme si učinit různé poznámky, pro něž v rodokmenu nemáme místa. Uvedené tiskopisy má naše společnost již naštěpené na prodej.

Dr. Ignác Horniček

Literatura.

František Hrubý: *Ladislav Velen ze Žerotína*. Praha, Historický klub, 1930. Str. 381.80.

Tragickému představiteli české emigrace a význačnému členu žerotínského rodu, bratranci známého Karla ze Žerotína, dostalo se z péra Fr. Hrubého opravdu pietní vzpomínky. Ačkoli vlastivědná literatura moravská zařazila romantickou slávu Velenovu již v třicátých letech minulého století články třebovského rodáka Jos. Edmunda Horkého a sv. p. Hormayera, teprve dnes po stuh letech můžeme bezpečně sledovat na základě bohatého archivního materiálu osudy toho muže, který za statky ideální obětoval sebe i svou rodinu. Monografie Hrubého není jen všeobecným oceněním a detailním portrétem jednotlivce, v desíti hutných kapitolách podává vlastně obraz úsilí české emigrace za svobodu náboženskou a přináší řadu nových cenných poznatků k pochopení tragedie národa a jeho dějin ve velkém ideovém a mocenském zápasu v 16. a 17. stol. Již v prvních kapitolách o studiích Velenových poznáváme kulturní ovzduší, ve kterém vyrůstala bělohorská generace naší nekatolické šlechty. Jsou to sídla pevného kalvínství: Štrasburk, Zeneva, Basilej a Heidelberg, kam mladý Velen na přání otce je poslán. V Heidelbergu navazuje přátelské styky s dvorem falckým, jež mají takový význam později v celé jeho politice. Přísnou náboženskou výchovu zastínily na čas cesty po Itálii, stopy italských vlivů nalézáme později v uměleckých zálibách bohatého pána na Moravské Třebové a v jeho rušném a bohatém životě společenském. Nejsilněji působilo však na Velena i později na jeho děti prostředí německé; vidíme na př., jak Velen projevuje sympatie svým německým poddaným, nebo r. 1639 jeho syna Bartoloměje, když žádá soudní tribunál, aby jeho proces o dědictví byl veden po německu, poněvadž byl vychován v cizině a v své mateřské řeči nemůže podávat spisy »expedit et correcte«.

Ladislav Velen po návratu ze studií oddal se cele správě svých statků a magnátskému životu; zasahuje však již tehdy do života politického, kde nejednou jako člen radikálního křídla nekatolické strany svedl boj s Karlem ze Žerotína. Domácí hlasy vytýkaly Velenovi zradu a obojetnost; Hrubý dokázal spolehlivě, že Velen vskutku radil k dohodě s Vídni i tehdy, když direktoři v Praze vstoupili již na cestu odboje. Velen se naopak domnil, že odbojně čestí i moravští stavové používají zákonité cesty, aby přinutili Habsburky k uznání náboženských požadavků. Rovněž jeho mírný postup vůči katolickému duchovenstvu dává svědectví o tom, že Velen nemínil odepřít poslušnost králi Ferdinandovi. Teprve neústupnost Vídni a obratná odpověď Cameraiova z Heidelbergu daly podnět k vystoupení Velenovu proti Vídni. Přispěla k tomu i význačná rodová vlastnost Žerotínů: prudkost povahy, kterou již současnici mu vytýkali a která byla jistou něvhodou v jeho politickém postavení jako zemského hejtmana moravského. Tento muž činu strhl vskutku přes odpor svého bratrance Karla Morava do osudového konfliktu s Vídni. Vstupuje do služeb krále Fridricha a po nezdaru falcké politiky odchází do exilu, aby tu stále a neúnavně na všech stranách získával stoupence tužbám české emigrace. Jeho ráznost uplatňuje se výborně ve vojenských podnicích, ačkoli výsledek vší námahy je skoro vždy negativní a jeho úsilí rozbití se o obojetnost politiky Betlena Gabora nebo o malou pohyblivost protestantských spojenců. Po smrti švédského krále Gustava Adolfa, k němuž se upínały poslední naděje emigrantských zástupů a jemuž Ladislav Velen oddaně i se svými syny sloužil, počíná konec rodinné tragedie rodiny Velenovy. Velen prostřednictvím svého syna hledá cestu k návratu do rodné země, ale marně. Dlouhé soudní spory o dědictví a neupřímná politika Vídni obra-

cejí kroky syna Velenova znova do služeb švédských, kde nalézá smrt jako jeho bratři. Bolestný osud této schudlé a štvané větve žerotínské končí se ve Slezsku.

Jestliže studie Fr. Hrubého stává se na mnohých místech studií o české rebelii vůbec a rozrůstá se do šírky, jak ani při tomto thematu jinak nelze, přece přináší i řadu detailních nových zpráv a zjištění o jiných členech rodu žerotínského a cenné novum podává zejména ve vylíčení poměru obou bratranců Karla a Ladislava Velena. Portrétu Karla ze Žerotína dostává se ji nového rysu, lidsky sympatického tam, kde líčí jeho péci o děti něštastného bratrance.

A. V.

Felix Kutlík: *Dejiny Kutlíkovcov*. Venované príbuzným, priateľom a všetkým, ktorí sa o našu rodinu zaujímajú. Vytláčila Slovenská grafia v Bratislave na chamois kriedovom papieri písmom Claude Garamond v grafickej úprave Karla Jaroňa v 700 číslovaných výtiskoch 1931. Nákladem vlastním. Veľký kvart, str. 83. Cena neváz. 40 Kč.

Kniha, která svou zevní elegantní formou, velkým počtem fotografií, míst a osob, dřevoryty, hlavně však svou vyprávěcí a obsahovou konstrukcí jest ozdobou naši geneal. literatury. Autor ukázal, jak může kus historie Slovenska tvořit historii rodinnou a naopak; zdá se mi, že svojí originální konstrukční myšlenkou dosáhl oběho.

Autor vychází od nejstaršího předka na Slovensku, probírá děje všeho potomstva a příbuzenstva všimaje si životních osudů rodin, jejich synů a dcer, takže je to vlastně popsán rozšířený rodokmen, rozrod. Tím je autoru dána možnost, že níže své vypravování bohatě rozčleniti a dostati se do styku s předními rodinami slovenskými. Ačkoliv uvádí pak v každé kapitole data životopisná a lokální jednotlivých členů a míst, ačkoliv se zmíňuje o poměrech rodinných, finančních, hospodářských a kulturních, přece vždy převládá vypravování o společenském a národním životě; a v tom právě spocívá veliká cena, význam a zájem díla.

Kniha obsahuje předmluvu autora, pak nejstarší dobu rodinné Kutlíkovské historie; pravděpodobně prý přišli z Polska (býv. něm. Slezsko) na Oravu do Srnacieho. Potom následují životopisy jednotlivých representantů pokolení a jejich rodin (Ondřej 1746, Jan 1771–1828, Jan 1806–1890, Felix 1843–1890, Felix (autor knihy) 1883). Kromě těchto kapitol jsou životopisy členů a rodin z ostatního příbuzenstva. Na str. 77–88 je důkladný rejstřík a na konci knihy jsou pak připojeny dva rodokmeny (Potoczkovcov a Kutlíkovcov).

Jak praví, knižka zasluhující, aby byla čtena a nápodobena; mnoho poví, co člověk dosud snad o Slovensku nevěděl, ukáže a dokáže, že byly slovenské, opravdu slovenské rodiny dříve, před 28. říjnem ...

A třebas autor dává svoji knihu k disposici veřejnosti, přece nezapře, že to vše vytvořil rodinný duch, rodinná tradice, kterou autor dále chce udržeti a odkázati budoucím svého rodu, podle přání svého otce Felice, jenž napsal do rodinných záznámů tato pěkná slova:

»Človek je nízký: keď reč matky nahá,
Przní si ústa rečmi svojho vráha;
Človek je velký, keď ho láska k rodu
Zdobí, svátí, a doprovodí k hrobu.
Neruš žitím rodu cnosti,
Ved si jich duch a kost z kosti«.

Dh.

Farní věstník duchovních správ horažďovického vikariátu. Za spolupracovníctví vikariátního duchovenstva vydává Josef Knap, farář ve Střelských Hošticích. Vychází měsíčně, ročně za 10 Kč. Ročník I. 1927–VI. 1932. 4°.

Věstník uveřejňuje pravidelné výkazy narozených, oddaných a zemřelých z farních osad Strakonicka, Horažďovicka a Volynška a tím poslouží

i rodopisci z Prácheňska. Zvlášt pečlivé jsou rubriky far v Horažďovicích, Střelských Hošticích a Kotouni. Další fary: Malý Bor, Velký Bor, Hradešice, Kvášňovice, Katovice, Chanovice, Podsrp, Rábí, Volenice, Strakonice. Chybí až dosud výkazy z fary v Radomyšli.

B. L.

Jihočeský Přehled. Redakcí prof. Jos. Lomského vydává K. Ausobský v Č. Budějovicích.

Tato první programová regionalistická revue československá vychází již pátý rok s velmi pestrým a bohatým obsahem. Referuje o všech otázkách přítomnosti i budoucnosti jihočeského kraje, o jeho kultuře, technické vyšplhosti a nedostatcích. Přináší však i články historické, zajímající také rodopisce. Tak otištěny tu zajímavé a poučné českobudějovické paměti dra J. Želízka »Nevolníci«, v nichž se vypravuje o životě českých studentů na německém gymnasiu v letech 1850-60. Vítanou přílohou »Jihočeského Přehledu« jest »Věstník Vlastivědné společnosti jihočeské«, v němž V. Vojtíšek se rozepsal »O archivu města Č. Budějovic«; Jan Port uveřejnil studii »Jihočeská theatralia« (o divadlech v J. Hradci, Třeboni, Jemčině a N. Hradech), dr. O. Stehlík otiskuje pojednání »Slovanská Lípa v Č. Budějovicích v letech 1848/49«.

Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české. Vydává archeolog. sbor »Wocel« v Kutné Hoře. V. a VI. řada. 1930/31.

Obě tyto řady »Kutnohorských příspěvků« honosí se opět řadou příspěvků z péra E. m. Leminger a — v posledním čísle řady VI., jež přináší též jeho podobiznu a nekrolog († 3. XII. 1931). Štaf Mlýny v Kutné Hoře« přináší mnoho rodopisných dat o rodech tamních mlynářů. Také článek »Zaniklé kostely a kaple v Kutné Hoře« obsahuje genealogické údaje, stejně jako pojednání »Zaniklé domy v K. H.«. Archivář Jan Fiala: Rybáři a holtéře v K. H. — O zemětřeseních v K. H. — Prof. dr. Frant. Lohr uveřejňuje zajímavý (i heraldicky) Spor K. Hory s jesuity o městský znak na chrámu sv. Barbory (s vyobrazeními). V každém čísle poutavé »Drobnosti«.

Od Trstenické stezky. Vlastivědný sborník okresu litomyšlského, poličského a vysokomýtského. Red. Jar. Caska v Litomyšli. R. XI. 1931/32.

Z obsahu: Josef Páta, T. E. Tisovský (krátký nákres života a díla). — A. Tomášek, Podoba a ošacení některých litomyšlských emigrantů z let 1717—1735 (podle lat. rukopisu, který otiskl J. Wolf již 1907 ve Věstníku kr. č. spol. nauk). — K. Hovorka, O tolerančním patentu. (K 150. jeho výročí). — Fr. Sodomka, Hrabě Filip Kinský. (S podobiznou — přináší legendární historky ze života tohoto šlechtice 18. stol., na něž lid rychmburský dosud rád vzpomíná). — Josef Žádárek, Tři Welzové (Welcové) (rodáci litomyšští: Dr. A. Welz, plukovník lékař a vynálezce pušek-jehlovek; Frant. Em. Welz, vědec, filosof a vlastenec — a MUDr. Bedř. Welz, primář okr. nemocnice). — MUDr. Frant. Lašek, Středověký litomyšlský špitál (zal. Václ. Toulovec 1407, s repr. originálu nadační listiny a obrazu fundatorova). — Dr. F. Malínský, Litomyšlský předchůdce Blahoslavův a Komenského. (K 400. výročí smrti Vavřince Krasonického).

Pro nedostatek místa musily další části rubriky „Literatura“, jakož i „Zprávy“ a „Dotazy a odpovědi“ být odloženy do čísla 2., jež vyjde v říjnu 1932.